AALBORG UNIVERSITET

Generations-integration

Et møde mellem børn og ældre

Sussi Wiberg (20171130)
Lauge Hedemand Bak (20171138)
Stine Minna Bak Pedersen (20104265)

Cand.Mag. i Læring og Forandringsprocesser
Specialeafhandling

335.540 anslag svarende til 139,8 normalsider

Juni 2020

Abstract

This paper is the final thesis on the Master of Arts in Learning and Innovative Change at Aalborg University focussing on intergenerational meetings. In recent years we have seen an increased focus in the media on intergenerational meetings that are co-created across the public sector and the civil society. Furthermore, emphasis has been put on the increasing old age dependency ratio and that generations today live their lives more separate from each other. It is believed that in order to close the generation gap, society requires a high level of solidarity and cohesion between generations.

Previous studies show that intergenerational meetings benefit the senior citizens, but research focusing on the children's perspective, does not seem to exist. The following paper sets out to investigate and analyse discourses about how intergenerational meetings between children and senior citizens are articulated from stakeholders and children who participate in the meetings. From a poststructuralistic perspective we believe that the way things are articulated has an impact on how we perceive reality, which is the foundation of our capabilities of acting and reacting in the world. Our aim is not to solve a given problem, but to present new ways of understanding intergenerational meetings and to disrupt what is taken for given. To observe the hegemonic and discourse processes of how selected stakeholder-positions articulate the intergenerational meetings, the discourse theory of Ernesto Laclau and Chantal Mouffe from their book Hegemony and Socialist Strategy (1985) are applied. In the empirical construction we find central words in the empirical data and look at how they are given meaning. This is done by categorizing other signs in the texts that equivalent the central words.

We thereby get the opportunity to see which discursive representations that emerge and which conditions of possibility this leads to.

The empirical construction is based on selected tv-shows, texts about intergenerational meetings and interviews with children that we have conducted. The selection criteria is that the intergenerational meetings between senior citizens and children happens in an institutionalized context - mostly nursing homes and schools or nurseries. When we approach the empirical data

with a poststructuralistic mindset, it implies that we are the constructors of the findings. Therefore, a constant reflection on our affecting impact is vital.

We find that intergenerational meetings between senior citizens and children are verbalized as an integration between differences. Children and senior citizens are displayed as groups of people with very specific and different characteristicas. Children bring joy and have a need to learn about life. The senior citizens bring tranquility and life experience and can teach the children about life. This way of talking about them as two groups can result in stigmatisation and simplified understandings instead of seeing the individual.

If instead we focus on creating meetings based on similarities between different generations, besides the institutionalization, it might be possible to create a great cohesion in society without stigmatizing e.g. children and senior citizens. If instead intergenerational meetings are articulated as meetings between all generations it might be possible to avoid marginalisation and instead create cohesion between all stages of life. The intergenerational meeting is articulated as something that brings quality of life to senior citizens and children. The children talk about the meetings with the senior citizens in a style that brings connotations to being present and to the quality of life. At the same time they talk about the senior citizens as different from themselves and about their own behaviour around the senior citizens as abnormal, which is a sign of fracture with a normality. We find that intergenerational meetings are looked at as an opportunity for both children and senior citizens to contribute to society by contributing to the life of each other. These co-created intergenerational meetings are seen as a way of mobilizing resources to society and can be connected to the management paradigme New Public Governance. Our ambition is not to be normative. Instead we claim to bring new ways of looking at and approaching intergenerational meetings.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Undersøgelsens kontekst og præcisering **6**
Problemfelt 6
Problemformulering 10
Erkendelsesspørgsmål 10
Erkendelsesinteresse 10
Begrebsafklaring 12
Afgrænsning 13
State of the art 14

Kapitel 2: Undersøgelsens teoretiske ramme **18**
Undersøgelsens metateoretiske position 18
Poststrukturalismen og socialkonstruktivismens divergerende nuancer 20
Subjektet underlagt den diskursive præmis 21
Teoretisk afsæt 22
Begrebsapparat 25

Kapitel 3: Metode **33**
En poststrukturalistisk tilgang til metode 33
Refleksivitet 34
Præsentation af empiri og genstandsfelt 36
Empiri vi ikke har været medkonstruerende af 36
Genstandsfelt 38
Det empiriske materiale vi selv har konstrueret 47
Kondenseringen af det empiriske materiale 54
Analysestrategi 56

Kapitel 4: Empirisk konstruktion **59**
Første flydende betegner; Forskelligheder 59
Anden flydende betegner; Læring 77
Tredje flydende betegner; Relationer 89
Fjerde flydende betegner; Tid 102
Femte flydende betegner; Mål 112
Interpellering af børn og ældre 128
Sammenfatning 131

Kapitel 5: Diskuterende og konkluderende afrunding **138**

Diskussion 138
Integration 138
Stigmatisering af børn og ældre 142
Livskvalitet 144
Metodisk og teoretisk diskussion og refleksion 146
Konstruktionsforslag 153

Litteraturliste 157

Læsevejledning

I **kapitel 1** udfolder vi undersøgelses kontekst, herunder problemfelt, problemformulering erkendelsesinteresser, afgrænsning samt State of the art.

I **kapitel 2** præsenterer vi undersøgelsens teoretiske ramme; herunder den metateoretiske position samt det teoretiske afsæt. Vores teoretiske afsæt læner sig op af Ernesto Laclau og Chantal Mouffes poststrukturalistiske diskursteori, som vi anvender som iagtagelsesbærende begreber i vores empiriske konstruktion.

I **kapitel 3** præsenterer vi vores metodiske strategier, refleksioner, genstandsfelt samt empiri. Vores empiri består af udvalgte tekster omhandlende tre udvalgte positioners italesættelser af generations-
møder mellem børn og ældre samt to gruppeinterviews foretaget med børn . Kapitlet afsluttes med et afsnit om vores læsebriller og analysestrategi.

I **kapitel 4** udfolder vi den empiriske konstruktion. Den empiriske konstruktion vil tage udgangspunkt i en diskursanalyse af de udvalgte tekster samt børnene perspektiver. Slutteligt vil vi sammenfatte på de analytiske fund.

I **kapitel 5** udfolder vi en diskussion af væsentlige empiriske fund samt en diskussion og refleksion af metode og teori. Slutteligt præsenterer vi undersøgelsens konklusion.

Kapitel 1: Undersøgelsens kontekst og præcisering

Problemfelt

Medierne fremstiller et billede af, at Danmark bliver mere aldersopdelt, end det har været tidligere (Kjær, 2012; Gregersen, 2018) og tendensen ses også internationalt (Hagestad & Uhlenberg, 2005; Bales, Eklund & Siffin, 2000; Belgrave, 2011). Denne aldersopdeling sker samtidig med, at der ses tendenser, der peger på, at vi på mange parametre i stigende grad omgås mennesker, der ligner og minder om os selv. Eksempelvis omgås vi i højere grad mennesker med samme religion, politiske overbevisning, uddannelsesbaggrund samt alder (Grünenberg & Freisleben, 2016: 50). Den norske sociolog Gunhild Hagested problematiserer denne udvikling mod et mere segmenteret samfund, da det kan udgøre en trussel mod sammenhængskraften i samfundet (Hagestad & Uhlenberg, 2005; Bytheway, 1995; Udlændinge, Integration og Boligministeriet, 2017). Herunder argumenteres det, at solidariteten mellem unge og ældre ses som særligt vigtig i forhold til at opretholde et velfærdssystem i en tid, hvor "ældrebyrden" fremstilles som en udfordring, samfundet står overfor at skulle løfte (Bales, Eklund & Siffin, 2000).

Der bor i dag flere unge mennesker i byerne, mens der bor flere ældre i forstæder og provinsen (Lund, 2012; Udlændinge, Integration og Boligministeriet, 2017). Dertil tilføjer den norske sociolog Hagested, at det industrialiserede samfunds institutionelle og administrative rammer har medført en strukturel aldersopdeling, som kan ses rumligt; ældre bliver passet på plejehjem, mens unge bliver forberedt på voksentilværelsen i folkeskolen. Begge grupper er dermed også institutionaliseret i højere grad end tidligere (Hagestad & Uhlenberg, 2005). Den norske sociolog Hagestad har særligt sat fokus på fænomenet, der omhandler aldersegeration, og benævner dette fænomen i samfundet på forskellige niveauer.

Den institutionelle alders-segregering ses i samfundet, når kronologisk alder bliver det definerende for deltagelse i sociale institutioner. Derudover tales om spatial alders-segregering, hvilket relateres til at de forskellige generationer ikke møder hinanden i hverdagen og dermed ikke interagerer på jævnlig basis. Begge disse former for alders-segregering kan eksemplificeres med at børn i skolealderen tilbringer dagen i folkeskolen, mens de ældre bliver passet på plejehjem.

Derudover tales der om kulturel alderssegregering, hvilket refererer til, at alder reflekteres og ses i det kulturelle (Hagestad & Uhlenberg, 2005). Eksempelvis ser vi, at sprog, ordvalg og dialekt ofte er forskelligt blandt unge og ældre. Vi ser at ungdomskultur er et anvendt begreb, og medierne laver kulturprodukter rettet mod et bestemt alders-segment, hvilket blandt andet reflekteres i DRs kanaler.

Ud fra det ovenstående ser vi, at der kan fremstilles en forståelse om, at alders-segregering fører til, at der lægges stor betydning på livsfaser og stadier i livet, og at alder bliver identitets-bærende. Denne alders-segregering, mener vi, er relevant at se på, da der er risiko for, at det skaber en "os-og-dem" forskel i samfundet. Det er dog vigtigt at understrege, at denne tendens til at kategorisere grupper i samfundet ikke er et samtidigt fænomen, men kan sige at være et altid tilstedeværende vilkår i samfundet (Rytter, 2019). Dette gør det dog ikke mindre interessant at se på i denne kontekst, der forankrer sig i mødet mellem de to samfundsgrupper; børn og ældre.

Forskning i menneskelig adfærd viser, at vi skaber kategorier om "det andet" og når kendskabet er småt, bliver stereotyperne simple, hvilket også kan skabe mindre tolerance og forståelse (Hannon & Guelder, 2008). Når kendskabet til andre generationer er småt, kan der opstå en generationskløft, hvilket yderligere kan skabe ulighed og undergrave sammenhængskraften i samfundet (Bales, Eklund & Siffin, 2000).

Den danske alders- og kulturforsker Anne Leonora Blaakilde argumenterer for vigtigheden af at skabe møder mellem generationer for at styrke kendskab, solidaritet og sammenhængskraft i samfundet (Jensen, 2018). Disse argumenter kan kobles til rationalet om kontakt-hypotesen, at når der sker møder mellem "fremmede" så overkommes fordomme, stereotyper nedbrydes og forståelsen på tværs styrkes (Allport, 1954).

Samskabelse på tværs af offentlige forvaltninger som et greb fra New Public Governance

Det ses, at der fra både den private og offentlige sektor oprettes mange nye politisk initierede projekter, hvor formålet netop er at skabe rum for generationsmøder. Der er både praktisk og forskningsmæssigt interesse for Intergenerational Shared Sites (IGSS), som også kaldes Generational Mixed Use. Det betyder at pleje- og ældreboliger bliver opført i sammenhæng med daginstitutioner for børn. I Danmark ses dette ved at der nu (foråret 2020) er IGSS under opførsel

i Vejle, Randers, Århus og København (Blindkilde, 2020; Madsen, 2018; Pedersen 2018; Vejle Kommune, 2019). Endvidere ses en opblomstring i generationsmøderne mellem blandt andet de ældre på plejehjem og skolebørn, hvor generationsmødet bliver en del af undervisningen på folkeskolerne. Disse møder tager ofte afsæt i læseprojekter, hvor læringsmålene for børnene forankres i generationsmøderne. Derudover ser vi ligeledes, at der findes samme tendenser på tværs af daginstitutioner og plejehjem, hvor der er faste aftaler mellem institutionerne rundt omkring i de danske kommuner (Jensen, 2019).

Både de nævnte Intergenerational Shared Sites og samarbejdet mellem institutionerne er en måde at samskabe på tværs af den offentlige sektor. Dette kan relateres til det styringsparadigme, som der tales om, at vi er på vej ind i, kaldet New Public Governance (Tofting & Triantafillou, 2017: 9). New Public Governance indbefatter blandt andet en tendens til og nogle rationaler for at samskabe på tværs af offentlige- og private institutioner samt borgere.

Det er længe forsøgt at spare penge og ressourceudnytte i den offentlige sektor, men det viser sig svært at spare yderligere uden at gå ned i serviceniveau. Derfor er det en ny trend i New Public Governance at ressourcemobilisere, hvilket blandt andet gøres ved at finde ressourcer hos borgere selv via samskabelse. I New Public Governance ses den offentlige sektor som en arena for samskabelse (Alford 2009; Bovaird & Loeffler 2012) modsat tidligere, hvor der har været en tendens til at den offentlige sektor sås som en serviceleverandør (Tofting & Triantafillou, 2017: 27). En gevinst af samskabelsesprocessen kan ses som ressourcemobilisering og være iboende i processen, da det uanset outcome for projektet kan opleves som meningsfuldt at skabe sammen (Tofting & Triantafillou, 2017: 25). Dette nye styringsparadigme kan være en af bevæggrundene for, hvorfor vi ser så mange generationsmøder opstå, da der er stort fokus på at skabe nye og innovative samskabelsesinitiativer, hvor borgere kan ses som en samfundsmæssig ressource.

Forskning med udgangspunkt i et børneperspektiv

Vi ser en tendens til, blandt både medier og i en forskningssammenhænge, at når der tales om generationsmøder, så er fokus som oftest rettet mod de ældre, deres velbefindende og sundhed. Vi har ikke kunnet finde lignende undersøgelser, hvor der er fokus på børns sundhed, eller hvor børn bliver direkte inddraget, i forhold til at undersøge hvad de oplever at få ud af mødet med en anden

generation. Derfor er vores nysgerrighed funderet i, hvad børn giver udtryk for at opleve at få ud af generationsmøderne. Vores udgangspunkt for denne undersøgelse har derfor været, at inddrage børn, for at undersøge børns egne perspektiver på generationsmødet.

Tidligere hentede man viden om børns liv ved at voksne tænkte tilbage på egen barndom eller ved at få information fra de voksne, som var tæt på børnene. I dag ses det som vigtigt, at det empiriske materiale om børns liv, hentes i børnenes naturlige omgivelser og hverdagsliv (EVA, 2009). Dette kan kobles op på, at der de sidste 40 år er fremlagt stigende dokumentation, der indikerer, at børn på en række udviklingsområder er mere kompetente end tidligere antaget, og at de fra spæd er parate til aktivt at kommunikere og deltage i socialt samvær (Sommer, 2003: 87). Udviklingen i børnesyn har præget forskningen med børn. Hvor børn tidligere sås som undersøgelsesobjekter, så ses børn i dag som aktører, hvis perspektiv og information om eget liv er nødvendigt, hvis man vil forsøge at sige noget relevant om hvordan det er at være et barn (EVA, 2009; Thorne, 1993: 12). Denne forståelse af barndom kaldes også Det nye Barndomsparadigme (Staunæs, 2004: 52; James, Jenks & Prout, 1999). Ønsket om at inddrage børneperspektiver, er udover det ovenstående, også forankret i FN's børnekonvention, som i Danmark blev ratificeret i 1991. Børnekonventionens artikel 12 formulerer at børn har "ret til at give udtryk for en mening og krav på, at denne mening respekteres" (FN's børnekonvention, 1989: 5). Denne konvention har givet børn status som medborgere, og dermed givet dem rettigheder både socialt, civilt og politisk. Ideen om at inddrage børneperspektiver kan altså kobles til kulturelle, etiske og juridiske fordringer, eftersom det forventes at komme dem til gavn at blive hørt om deres egen livssituation (EVA, 2009: 5).

Vores nysgerrighed og undren går endvidere på, hvorfor denne udvikling i børnesyn og fokus på børns inddragelse ikke afspejles i forskningen omkring generationsmødet. I nærværende undersøgelse forsøger vi derfor at indtage dette perspektiv, hvor vi mener at børn skal inddrages for at få en reel indsigt i deres oplevelser af generationsmødet.

På baggrund af ovenstående argumenteres der for en stigende alders-segregering, hvor den faldende solidaritet mellem børn og ældre truer sammenhængskraften i vores samfund. Vi ser endvidere, at nye samskabelsesinitiativer sættes i værk i forsøget på at samle børn og ældre.

I denne undersøgelse ønsker vi at dykke ned i- og udfolde de selvfølgeligheder, der ligger til grund for generationsmøder, for der igennem at tilbyde nye måder at se og forstå fænomenet generationsmøder. Dette leder os til undersøgelsens problemformulering, der er som følger:

Problemformulering

Hvordan italesættes rationalerne for generationsmøder mellem børn og ældre, og hvad siger det om den måde, der tænkes omkring generationsmøder?

Erkendelsesspørgsmål

Hvad italesætter børnene, at de oplever ved at besøge de ældre, og hvordan forholder børnenes italesættelser sig til de rationaler der fremstilles for generationsmøderne?

Hvordan ses der på børn og ældre og hvordan fremstilles de i vores udvalgte empiri?

Erkendelsesinteresse

Nærværende afsnit vil have til formål kort at dykke ned i og eksplicitere problemformuleringen samt de erkendelsesspørgsmål, som knytter sig til denne. Dette indebærer en uddybning og afgrænsning af vores erkendelsesinteresser samt en kort begrebsafklaring.

Når vi udtrykker et ønske om at se på hvordan rationalerne for generationsmøder italesættes, betyder det, at vi vil undersøge hvilke diskurser, der ligger bag rationalerne for generationsmøderne og se på de diskursive kampe, der udspiller sig om at indholdsudfylde rationalerne for generationsmøderne. Dette vil vi gøre, for at udfolde de selvfølgeligheder, som rationalerne kan bygge på. For at undersøge dette, tager vi udgangspunkt i udvalgte tekster, som italesætter generationsmøder ud fra udvalgte positioner, samt egne interviews med børn, der har været deltagere i generationsmøder. Vi vil i metodeafsnittet kapitel 3 præsentere de udvalgte

afsenderpositioner (børne- og ældreinteressenter, mediepositionen, politiske position) samt dykke ned i, hvorfor vi har valgt at se på disse forskellige perspektiver.

Vores undersøgelse fokuserer derfor på de diskursive fremstillinger for generationsmøder, som både børns og voksnes meningstilskrivelser kan trække på. Endvidere vil vi undersøge hvordan disse udfolder sig og reproduceres i kraft af italesættelser om generationsmøder.
Vi ønsker dermed at foretage en diskursanalyse, der forankrer sig i en radikal diskursforståelse udlagt af Ernesto Laclau og Chantal Mouffe. Hvorfor vi har foretaget dette valg, og hvad det indebærer, vil vi vende tilbage til i kapitel 2 om teori.

Ud fra ovenstående problemformulering tilføjer vi to erkendelsesspørgsmål, der forankrer sig i børns perspektiv. Vi ønsker her at sætte fokus på, hvad børnene, som deltagere i generationsmødet, oplever at få ud af mødet. Ved at se på børnenes italesættelser, vil vi udfolde hvilke diskurser, deres italesættelser er udtryk for, samt udfolde, om der ses en interdiskursivitet mellem de fremstillede rationaler og børnenes meningstilskrivelser.
Derudover vil vi undersøge hvordan børn og ældre interpelleres af diskurserne som deltagere i generationsmødet. Det vil sige, at vi vil se på hvordan børn og ældre diskursivt fremstilles gennem forventninger, normer og ansvar, der tilskrives de to grupper. Her er det vigtigt at tilføje, at vi ikke forsøger at generalisere eller reproducere diskursive fremstillinger af børn og ældre, men vi ønsker at udfolde hvordan de to deltagergrupper fremstilles i generationsmødet og hvilke mulighedsbetingelser for tænkning dette efterlader.
Vores undersøgelse handler derudover ikke om hvorvidt børnene kan lide at mødes med de ældre eller ej, eller om generationsmøderne lever op til idealerne. I stedet fokuserer vi på at undersøge de sprog, som er medbestemmende for både børns og voksnes mulighedsbetingelser for at tænke- og tale om fænomenet generationsmøder.
Det er ligeledes ikke intentionen med vores projekt bedre at kunne forstå subjekternes oplevelser og fortolkninger. Vi er interesserede i at forstå subjekternes oplevelser og fortolkninger for at kunne identificere hvordan deres indholdsudfyldning afslører bestemte magtrelationer og strukturer (Li, 2018: 34). Vores intention er derfor at forstyrre normer, som tages for givet, og at

stille spørgsmål ved sociale reproducerede selvfølgeligheder, der ligger indlejret i den måde der tales om generationsmøder (Li, 2018: 33; Staunæs, 2004: 83).

Begrebsafklaring

I nærværende afsnit, vil vi redegøre for vores forståelse af- og brug af udvalgte begreber i denne undersøgelse. Her følger en afklaring af begreber og afslutningsvist i afsnittet en afgrænsning.

Generationsmøder

Vi bruger dette begreb på samme måde, som størstedelen af vores empiri bruger dette begreb, nemlig til at definere mødet mellem de to generationer; børn og ældre. Vi er opmærksomme på, at der findes andre generationer end disse to, og det vil ligeledes blive udfoldet i empirien hvordan denne forståelse og definition af generationsmøder også er diskursiv.

Børn

Når vi refererer til børn, henviser vi til en gruppe af deltagere, i den samme rolle i generationsmødet, og ikke som en gruppe, vi ønsker at definere ud fra bestemte karakteristika der relaterer sig til livsfaser. Vi ønsker ikke at fraskrive os, at der findes nogle livsfaser, men vi distancerer os fra at se børn som en homogen gruppe. Når vi refererer til børnene i vores empiriske konstruktion, henviser vi til et udpluk af elever fra 5. klasse i et læseprojekt på et plejehjem, som vi har interviewet samt børnenes udtalelser fra tv-udsendelsen "5. klasse rykker ind hos demente". Vi ser på børn i en institutionaliseret ramme som skolebørn.

Ældre

Når vi refererer til ældre, henviser vi ligeledes til en gruppe af deltagere i den samme rolle i generationsmødet. Det samme gælder for de ældre som for børnene, at vi heller ikke ønsker at definere ældre ud fra bestemte karakteristika der relaterer sig til livsfaser. Vi benytter ordet ældre frem for ordet gammel, på grund af de mindre negative konnotationer vi mener tilskrives ordet ældre. Derudover ser vi i vores empiri også en tendens til, at ordet ælde anvendes frem for ordet

gammel. De ældre som italesættes i empirien for nærværende undersøgelse er alle på plejehjem, og lever altså i en institutionaliseret ramme.

Voksne

Vi ser voksne som nogen der indgår i arbejdsstyrken og derfor bidrager til samfundsøkonomien, og derfor indtager en bestemt position i forhold til børn og ældre. Voksne ser vi også som nogle, der er initiativtager til generationsmødet, og derfor besidder rationaler for generationsmødet. Vi er klar over at de ældre også er voksne mennesker, men når vi refererer til de ældre, så er det som deltagere i et generationsmøde, som de ikke nødvendigvis selv har taget initiativ til. Derfor vælger vi at skelne mellem dem der deltager i generationsmødet og dem der tager initiativ.

Sandheder

Vi finder det relevant at redegøre for vores definition af begrebet sandheder, da dette vil optræde løbende i vores undersøgelse. Vi anvender ordet sandheder i en poststrukturalistisk ramme, hvilket betyder at vores "virkelighed" er diskursivt forankret, og derfor eksisterer i og på baggrund af sproget. Dette betyder at vi ser alt som diskursivt, og som at der ikke findes noget foruden diskurserne. Når vi i vores empiriske konstruktion søger at definere sandheder, i forhold til rationalerne for generationsmøderne, ser vi på de selvfølgeligheder, der konstruerer "virkeligheden" og som udelukker andre måde at tænke om verden på.

Rationaler

Vi ser, at det er "de voksne", der initierer generationsmøderne, hvorfor vi herfra udleder rationalerne. Vi udleder også rationaler fra børnenes italesættelser, forstået på den måde, at børnene også tilskriver generationsmødet mening ud fra deres forståelser.

Afgrænsning

Oprindeligt havde vi forankret en større del af undersøgelsen i børnenes perspektiv, men på grund af de udfordringer som COVID-19 (Coronavirus) har medført, har det ikke været muligt at indsamle empiri til at afdække dette fokus i samme udstrækning som håbet. Denne situation og

ændring i vores analytiske fokus skriver vi mere om i metode-afsnittet. På grund af disse udfordringer med at få adgang til empirisk materiale under corona-situationen, har rationalerne bag generationsmøderne fået en større plads i vores analytiske fokus.

Vi afgrænser os fra at lave interviews med de ældre, og derfor har vi kun fokus på børns italesættelser og oplevelser, og de diskurser, de trækker på. Dette valg har vi foretaget, da vi som nævnt ikke har kunne finde forskning, som forankrer sig i hvad børn får ud af at være deltagere i generationsmødet. Dette betyder, at vi fraskriver os fra at se på hvordan de ældre selv italesætter generationsmøderne, og afgrænser os derfor fra at inddrage et ældreperspektiv.
Vi fremstiller de diskurser, der relaterer sig til de ældre, men vi går mere i dybden med de diskurser, der relaterer sig til børnene.

State of the art

I udvælgelsen af relevant forskning, der relaterer sig til vores undersøgelse, har vi startet ud med at foretage en bred videnskabelig litteratursøgning på diverse søgedatabaser, og søgt på ord i kombinationer på både dansk og engelsk for at finde frem til både dansk og international forskning på området. Vores søgeord, hvordan vi har kombineret dem og databaser er beskrevet i bilag 1. Vi har udvalgt forskning, der relaterer sig til emnerne intergenerationelle møder/programmer, shared sites, generational mixed use, alderssegregering, integration mellem generationer og aldersdiskrimination. Vi har søgt på reviews, empiriske funderede undersøgelser, og rapporter på både danske og udenlandske søgeportaler. Vi har endvidere benyttet os af sneboldmetoden, og ladet os lede videre gennem henvisninger i det allerede fundne litteratur (Lynggaard, 2015: 157). Vi har gennem vores søgning ligeledes ladet os inspirere af de ord, som er præsenteret i de læste tekster, og vi har således udvidet vores forståelse af de sproglige begreber, som kan kobles til generationsmøder. Eksempelvis ledte vi ikke efter alderssegregering og sammenhængskraft i begyndelsen af vores søgning, men disse ord er italesat af den fundne litteratur om vores interesseområde. Det har været svært at finde aktuel dansk forskning, der relaterer sig til møder mellem børn og ældre i en institutionaliseret sammenhæng.
Formålet med dette afsnit er at skitsere den forskning, vi finder, der omhandler generationsmøder.

Nærværende undersøgelse indskriver sig under genstandsområdet intergenerationelle møder, som i den internationale forsking spænder over en bred forskningsinteresse i mødet mellem børn, voksne og ældre. Forskningen forankrer sig både inden for familiers intergenerationalitet (Mangen, Bengtson & Landry, 1988) og i forskellige intergenerationelle programmer (David, Yeung, Vu, Got & Mackinnon, 2018; Flash, 2015; Weckström, Jääskeläinen, Ruokonen, Karlsson & Ruismäki, 2017; Hannon & Gueldner, 2008; Kamei et.al, 2011). Qua vores undersøgelses interesse vil vi afgrænse os fra at se nærmere på forskning forankret i intergenerationalitet på et familiært niveau. Hensigten med følgende afsnit vil derfor være at klarlægge den forskning, der allerede foreligger inden for undersøgelsens indsnævrede genstandsområde for efterfølgende at afklare vores egen position i denne forskning.

Intergenerationelle programmer i USA går helt tilbage til 1963 (Larkin & Newman, 1997) hvor ældre bliver ansat til at passe udsatte børn og unge. Siden da har der været en eksponentiel stigning i antallet af intergenerationelle programmer og forskning forankret i dette genstandsfelt (Kuehne & Collins, 1997). Der er flere forskellige studier der udlægger overbevisende evidens om, at forhøjet integration mellem generationer kan give gavnlige resultater (Bales, Eklund & Siffin, 2000; Chen, 1997; Dallmann & Power, 1997). Den internationale forskning har mange bud på hvilke forhold, der kan være særligt gavnligt ved implementeringen af intergenerationelle programmer. En del af forskningen har forankret deres perspektiv i hvordan intergenerationelle programmer fremmer unges holdning til de ældre (Aday, McDufe, & Sims, 1993; Carstensen, Mason, & Caldwell, 1982; Glass & Trent, 1980). Anden forskning forankres i hvordan mødet mellem generationer kan give børn en forståelse af livslang læring (Brummel, 1989; Heydon & Bridget, 2008). Derudover er der forskning, der fokuserer på hvordan ældre kommer ud af ensomhed (Flash, 2015) og der er forskning med fokus på børns læring gennem generationsmøder. Denne læring relaterer sig oftest til læring af ansvar, empati og andre sociale kompetencer, der kommer til udtryk i positiv ændret adfærd i relation til ældre (David, Yeung, Vu, Got & Mackinnon, 2018; Flash, 2015; Goyer, 1999; Brummel, 1989). Der er dog ifølge Bales, Eklund og Siffin (2000: 678) kun få studier om børns holdninger til ældre, der tillader børnene, at fortælle

deres egen historie om disse generationsmøder. Bales, Eklund og Siffin (2000) argumenterer for, at det meste forskning der går forud for deres, har ladet børn vælge på en skala, hvad de synes om de ældre i stedet for at lade børnene beskrive det med egne ord. De har lavet et studie, hvor børn selv får mulighed for at udtale sig. Efterfølgende behandler deres undersøgelse børnenes udsagn som kvantitative data, hvor børnenes beskrivelser bliver omdannet til ord med positiv eller negativ ladning. Således omsættes børnenes ord til procenter og målbare resultater (2000). Ovenstående er et eksempel på, hvordan der er blevet arbejdet med børns oplevelser af generationsmøder ud fra en kvantitativ ramme. Andre af de internationale forskningsartikler som vi finder om emnet arbejder ligeledes med børns oplevelser af generationsmødet ud fra kvantitativ forskning (Kamei et.al, 2011).

Hagestad og Uhlenberg beskriver, at der er en del forskning om aldersdiskrimination, og problematiserer at der ikke findes meget forskning om alders-segregering, som har fokus på at forklare tendensen på makro-niveau. Hagestad og Uhlenberg argumenterer for at aldersdiskrimination på mikroniveau kan forklares ud fra den alders-segregering, som det postindustrielle samfund har affødt - nemlig at ældre og unge tilbringer mindre tid sammen (Hagestad & Uhlenberg, 2005).

Et studie fra Finland tager afsæt i, at både børn og ældre tilbringer mere tid alene i dag end tidligere samt at børns læring foregår i det sociale (Weckström, Jääskeläinen, Ruokonen, Karlsson & Ruismäki, 2017). Derfor undersøges børns oplevelser af intergenerationelle møder, særligt med fokus på børnenes oplevelse af at indgå i fællesskaber. I undersøgelsen understreges det at børns oplevelser af de intergenerationelle møder ikke har fået lige så stor opmærksomhed som de ældre. Undersøgelsen har et handlingsanvisende fokus på, hvordan man skaber rammer som giver børnene en oplevelse af at være en del af et fællesskab, og undersøgelsens fokus er derfor ikke at udfolde børns perspektiver.

Der er meget opmærksomhed på generationsmøder mellem børn og ældre, hvilket kommer til udtryk gennem medierne hvor der præsenteres flere initiativer rundt omkring i Danmark. Dog er

det svært at finde dansk forskning om emnet. Der findes en del forskning fra udlandet, men vi kan ikke overføre denne forskning til danske forhold, da vores adgang til velfærdsydelser er anderledes, hvilket har indflydelse på hvordan vi konstituerer vores hverdagsliv og hvordan generationer interagerer med hinanden i hverdagen.

Der er en del international forskning med fokus på hvad de ældre får ud af generationsmøder. Der er også en del forskning, der har fokus på hvilken læring børn opnår og særligt hvorvidt børn opnår en mere positiv attitude overfor ældre. Der er dog ikke særlig meget forskning med fokus på hvilken værdi børnene selv tillægger generationsmøderne og hvordan børnene selv forstår generationsmøderne.
Vi undrer os over at vi finder international forskning på området, men at vi ikke finder dansk forskning. Derudover finder vi forskning som vil finde- og måle på effekt, men ikke forskning som anvender metoder, der lader fænomenet "fortælle" sin egen historie eller værdi. Vi indskriver os i et andet videnskabsteoretisk paradigme end den forskning vi har fundet på området, eftersom vores interesse ikke er at vurdere normativt hvorvidt generationsmøderne er positive eller negative, eller om de har en effekt, der er målbar, men i stedet udfolde mulighedsbetingelser for tænkning.

Med vores undersøgelse ønsker vi at undersøge hvordan der bliver talt om generationsmøder ud fra et poststrukturalistisk perspektiv, hvilket vi ikke har fundet forskning om. Ved at undersøge dette, håber vi at kunne tydeliggøre hvilke selvfølgeligheder vores måde at skabe generationsmøder er et udtryk for.

Kapitel 2: Undersøgelsens teoretiske ramme

I dette kapitel præsenterer vi først vores metateoretiske position og derefter udfolder vi vores teoretisk afsæt, som tager udgangspunkt i Laclau og Mouffes poststrukturalistiske diskursteori. Den teoretiske ramme som ovenstående udgør, vil danne grundlag for vores magtforståelse, forståelse af viden, sprog og diskurteori, samt de iagtagelsesbærende begreber vi benytter til vores empiriske konstruktion.

I afsnittet "det teoretiske afsæt" introduceres Laclau og Mouffes dekonstruerende diskursteori, og heri udfolder vi, hvordan vi forstår og anvender de iagtagelsesbærende begreber i den empiriske konstruktion.

Undersøgelsens metateoretiske position

Den metateoretiske forståelse, der danner ramme for denne undersøgelse, trækker tråde til socialkonstruktivismen og poststrukturalismen. Dette betyder overordnet at vi tilslutter os en forståelse af, at viden og verden er socialt konstrueret, og at virkeligheden, vi forsøger at forstå, ikke er et direkte spejlbillede af virkeligheden. Denne er blot en af mange mulige måder at forstå verden på (Jørgensen & Philips, 1999: 14). I denne forbindelse abonnerer vi på en "anti-foundationalist" epistemologi, der hævder at: "*The world is out there, but the truth is not*" (Torfing, 2004: 11). I denne forståelse er sandhed en egenskab ved de sproglige udsagn om verden. En afgørelse af om et udsagn er falsk eller sandt, beror på det diskursive sandhedsregime, der udruster os med kriterier for at dømme mellem sand eller falsk, rigtig og forkert (Torfing, 2004: 11). Dette betyder at vi i nærværende undersøgelse ikke forsøger at finde frem til en sandhed om generationsmøder, men fokuserer på hvilke mulighedsbetingelser de diskursive konstruktioner sætter for at tænke, sige og meningsdanne. Det er derfor ikke undersøgelsens ambition at give et bud på de positive eller negative effekter af generationsmøderne, men dog er vi opmærksomme på de effekter der kan komme ud af at tale om møderne på en bestemt måde.

Poststrukturalismen og socialkonstruktionisme har det til fælles, at menneskelige og fænomeners tilblivelser ses som konstituerede i et dialektisk forhold mellem samfund og individ. En afgørende

rolle for disse tilblivelsesforhold er mennesker, kulturer og diskurser. Vi tilslutter os dermed en ontologi om, at verden ikke eksisterer forud for vores bevidsthed af den, hvilket vil sige, at den først får sin berettigelse gennem en italesættelse og erkendelse. Derfor søger nærværende undersøgelse også at sætte fokus på hvilke mulighedsbetingelser for tale og tænkning som optræder i generationsmøderne.

Vi ser vidensproduktion som en social proces med iboende kampe om hvad der er sandt og falskt og vi er derfor medkonstruerende af at skabe det som kommer til udtryk som en sandhed (Jørgensen & Phillips, 1999: 28; Torfing, 2004: 11). Dette vil være tilfældet i interviewsituationen og i vores bearbejdning af empirien i kraft af vores analytiske proces, som er en del af denne kamp om at definere sandheder og forståelser. Vi vil vende tilbage til dette i metodeafsnittet kapitel 3.

For at eksplicitere vores metateoretiske forankring, vil vi i nærværende undersøgelse fremadrettet betegne diskursteoriens begreber som iagtagelsesbærende begreber. Det gør vi fordi, den måde man iagttager og dermed konstruerer sin genstand som genstand, altid vil komme et sted fra og ske inden for en teoretisk ramme. Endvidere vil analysen blive betegnet som vores empiriske konstruktion og konklusionen vil angives som et konstruktionsforslag. Ved at gøre dette ønsker vi at understrege, at vi inddrager os selv og vores iagttagelser, og at vi dermed selv er medkonstruktører af undersøgelsen (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005a: 11).

For at give læseren en dybere forståelse for, hvorfor vi har valgt at indskrive os inden for den poststrukturalistiske tradition, vil vi forsøge at klarificerer hvad vi mener, at denne kan byde ind med i forhold til nærværende undersøgelses forankring. Ydermere vil vi se på hvordan poststrukturalismen og socialkonstruktivismen forholder sig til hinanden. Poststrukturalismen omfatter en række af kritiske strategier, som alle har det ærinde at destabilisere de ureflekterede reproducerede selvfølgeligheder og dermed de normer, som tages for givet (Li, 2018: 33; Staunæs, 2004: 83). Med denne optik opstår der en mulighed for at åbne op for disse gængse normer ved at dekonstruere og forstyrre dem. Derved åbnes op for muligheden af en anderledes forståelse af verden (Søndergaard, 1996). Ved at trække på de poststrukturalistiske grundprincipper bliver det derfor muligt at se på, hvilke dominerende diskurser der bliver trukket på og fremtræder, når der tilskrives mening til fænomenet generationsmøder. Formålet med denne undersøgelse, ud fra et

poststrukturalistisk paradigme, vil derfor ikke være at løse et allerede givent problem, men derimod at tilbyde nye måder at se og forstå et givent fænomen på (Hastrup, 1999).

Poststrukturalismen og socialkonstruktivismens divergerende nuancer

Inden for det videnskabsteoretiske felt diskuteres det hvordan og hvorvidt, der skal skelnes mellem poststrukturalismen og socialkonstruktivismen. Esmark, Laustsen og Andersen (2005a) argumenter for en sondring mellem traditionerne, hvilket går imod den herskende antagelse om, at poststrukturalismen skal ses som en del af socialkonstruktivismen (Jørgensen og Phillips, 1999:15; Burr, 1995) Den gængse antagelse er dog ofte ikke tilfældet hos de poststrukturalistiske forfattere selv, hvorfor flere af disse vender sig eksplicit mod socialkonstruktivismen (Esmark et al., 2005a: 8).

Socialkonstruktivismen og poststrukturalismen kan beskrives som to forskellige traditioner, der stammer fra forskellige steder, men dog er kommet frem til nogle af de samme grundvilkår om vores væren i verden og vores måde at blive klogere på denne verden. Poststrukturalismen nedstammer fra Saussures lingvistik og har tydelige spor hertil, hvorimod socialkonstruktivismen ikke har en bestemt kilde, der kan identificeres på samme måde (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005b: 15).

For poststrukturalismen ses en analyse af meningsdannelse som en analyse af sprog, eftersom begreberne meningsdannelse og sprog er tæt knyttet sammen jævnfør den strukturalistiske arv. Saussure arbejder med opdelingen mellem konkret sprogbrug og de tegn, der ligger bagved og som der trækkes på, i den konkrete sprogbrug (Jørgensen og Phillips, 1999: 19). Den konkrete sprogbrug kan ses som artikulation af disse tegn, og er adgangsgivende til at kunne se på de bagvedliggende strukturer, der forbinder tegnene med hinanden og giver dem betydning. Analyseredskaber hentes her ofte fra lingvistikken (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005b: 19). Socialkonstruktivismen har også en interesse for sproget, eftersom denne er en væsentlig form for relationel meningsdannelse, men socialkonstruktivismen ser sproget som én ud af flere former for social interaktion (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005b: 20). Eftersom vi ser os selv som

poststrukturalister vil vi primært se på sproget, og give dette vægt fordi vi bygger videre på denne saussureske tradition. Dette har en lille grad af forskel fra socialkonstruktivismen.

Socialkonstruktivismen lægger sig op af den klassiske sociologis syn på den sociale orden, og mener at konstruktionerne i samfundet ses som naturlige og selvfølgelige, fordi de deles af samfundets medlemmer (Esmark, et.al., 2005b: 25). Poststrukturalismen har derimod et fokus på marginer, kontingens, flertydighed og paradokser, og poststrukturalistikere opfatter sig selv som systemkritikere, der er fortalere for de marginaliserede (Esmark et. al., 2005b: 25). Det betyder at vi som poststrukturalister sætter spørgsmålstegn ved hvorvidt den herskende måde at tænke om tingene er den eneste relevante måde at tænke om netop dette. Dog har socialkonstruktivismen med årene udviklet sig, og eksempelvis Bourdieu har udviklet begreber, der gør det muligt at se på undertrykkelse i samfundet (Esmark et.al., 2005b: 25). De fleste socialkonstruktivister har dog fortsat et klassisk syn på videnskab, og forsøger at holde teori og empiri adskilt fra hinanden for at kunne sige noget om "verden derude". Adskillelsen af empiri og teori er et sted hvor vi i nærværende undersøgelse divergerer meget fra socialkonstruktivismen. Vi adskiller os ligeledes fra socialkonstruktivismen, idet at vi ser os selv som værende medkonstruerende af alle undersøgelsens elementer, med et ønske om at påvirke og destabilisere empirien for at komme bagom selvfølgelighederne. Der indskriver vi os tydeligt som poststrukturalister eftersom dette er en del af vores erkendelsesinteresse.

Subjektet underlagt den diskursive præmis

Dette afsnit vil kort komme ind på hvordan undersøgelsens forankring i poststrukturalismen påvirkes af det begrebsapparat, udarbejdet af Laclau og Mouffe, vi har ladet os inspirerer af til vores empiriske konstruktion. Når vores udgangspunkt for vores empiriske konstruktion er Laclau og Mouffe inspireret, indskriver vi os i et felt, hvor alt er diskursivt medieret. Dette betyder at alle objekter er konstitueret som diskurs-objekter, og at der ikke er nogen ontologisk forskel mellem sproglige og adfærdsmæssige aspekter af en social praksis (Laclau & Mouffe, 2014: 98). Dette kommer i nærværende undersøgelse til udtryk i hvordan vi arbejder med subjektet. Vi går med på

præmissen om, at vi som mennesker ikke er noget ud over dét, vi bliver til gennem forskellige diskursive positioneringer. Ligesom sproget kommer vores positioner essentielt set udefra, og er ikke noget, vi selv kan sige at være kilde til (Esmark et al., 2005a: 181; Staunæs, 2004: 57; Davies & Harré, 1990). På den måde kan subjektet ses som værende uden kerne, da vi ikke har nogen bagage med os og derfor ikke noget genetisk med fra vores forældre. Dette efterlader et subjekt, som bliver styret af de diskursiv processer som det indgår i.
Vi vil dog ikke udelukke, at individet har en kerne uden for denne undersøgelses ramme, hvorfor det er en præmis vi godtager i undersøgelse, men på samme tid stiller vi os kritiske overfor dette. Dette gør vi, fordi vi som forskere har et syn på individer som værende aktive aktører i en kompleks social praksis. Der argumenteres for at poststrukturalismen subjektforståelse frakender tænkende og handlende individer en rolle i denne komplekse proces, og i stedet bliver italesat som marionetter, der styres af diskurserne (Larsen & Pedersen, 2002: 10). Vi er opmærksomme på denne subjektforståelse, og arbejder i undersøgelsen også ud fra denne forståelse, selvom vi ikke kan udelukke at der findes ikke-diskursive processer uden for denne undersøgelses ramme.

Teoretisk afsæt

Vi inddrager Laclau og Mouffes begrebsliggørelse af diskursteorien til at analysere hvilke diskurser, der kommer til udtryk i italesættelser af generationsmøderne, og hvilke mulighedsbetingelser for tænkning dette efterlader om generationsmøder og deltagere i generationsmødet.

Laclau og Mouffe har udviklet en diskursteori igennem en dekonstruktion af forskellige teoribygninger (Jørgensen & Phillips, 1999: 34). Laclau og Mouffe har vævet en teori sammen ved at sammentænke marxisme og strukturalisme, hvor strukturalismen tilbyder en teori om betydning og marxismen tilbyder en ramme for at tænke det sociale. Samlet giver dette en teori om hvordan hele det sociale felt ses som betydningsdannelsesprocesser (Jørgensen & Phillips, 1999: 34). Laclau og Mouffe bygger videre på Michel Foucaults diskurs- og magtbegreb og inddrager Gramsci's hegemoni-begreb (Laclau & Mouffe, 2014).

Vi ser ligesom Laclau og Mouffe diskursbegrebet til ikke bare at handle om skrift og tale, men til at se på diskurser som alle tilstedeværende relationelle betydningssystemer, hvor al praksis og sociale relationer ses som diskursive (Laclau & Mouffe, 2014: 93). I nærværende undersøgelse forankrer empirien sig hovedsageligt i det artikulerede fra interviews og tekster, men i enkelte tilfælde ser vi også på de refleksive metodeovervejelser vi gør os samt de dele af vores observationer, vi måtte bruge. Laclau og Mouffes diskursteori udgør den mest poststrukturalistiske. Når vi benytter denne, beskæftiger vi os med fænomener uden for diskurserne (Torfing, 2004: 10).

Vi tager, ligesom Laclau og Mouffe, udgangspunkt i, at det er diskurser, der konstituerer den sociale verden, men i modsætning til strukturalismen, vil vi ikke mene, at denne konstruktion kan fastlåses endegyldigt. Vi knytter os til poststrukturalismens indvending om at alting er *kontingent*, og at de diskursive betydningsstrukturer konstant fastlægges, udfordres og omformes i mødet med hinanden gennem forhandlinger, konflikter og konversationer i det sociale rum (Jørgensen & Phillips, 1999: 35). I relation til dette, kan strukturalismens sprogopfattelse forstås med analogien af et fiskenet. De tegn som vi benytter i vores sprog, kan ses som knuder i et net, hvor de får deres betydning ved at differentiere sig fra hinanden, ved at være placeret forskellige steder på fiskenettet. Som beskrevet ovenfor er poststrukturalismens indvending imod denne forståelse, at tegnet og betydningen af dette, ikke kan fastlægges så entydigt og endeligt. Tegnenes betydningstilskrivning relaterer sig stadig til hinanden ved at være forskellige fra hinanden, men ved at sætte tegnene i forskellige forhold til hinanden i vores løbende sprogbrug, opstår muligheden for, at give dem ny betydning. Det er blandt andet her, hvor de to retninger adskiller sig fra hinanden, da poststrukturalismen indvender at tegnenes placering i fiskenettet er mere kontingent og potentielt foranderlig (Esmark et al., 2005: 27).

I Laclau og Mouffes diskursforståelse, insisterer de på en relation mellem diskurs og magt. Deres magtforståelsen lægger sig op af Foucaults forståelse af magtbegrebet (Torfing, 2004: 10). Derfor ser vi ikke magt som noget nogen er i besiddelse af, men en kraft, der ligger indlejret i diskurserne, og som producerer og reproducerer det sociale (Laclau & Mouffe, 2014: 128). Vi er derfor alle underlagt magt. Begrebet magt understreger kontingensen i vores sociale verden – alt er på et

tidspunkt på én bestemt måde, men det kunne have været anderledes, og det har ligeledes mulighed for at blive anderledes. Magten producerer en beboelig orden for os, samtidig med at den afskærer alternative muligheder for at vores sociale verden kan se ud på en anden måde. Vi mener, ligesom Laclau og Mouffe, at der er mulighed for social forandring, hvilket også er grunden til, at de betegner sig selv for at være post-marxister (Laclau & Mouffe, 2014: xxiv).

Laclau og Mouffe definerer sig som post-marxister i den forstand, at de tager udgangspunkt i marxismen ud fra en videreudvikling af væsentlige punkter, hvor de kommer med andre forklaringsmuligheder til at forstå det sociale (Laclau & Mouffe, 2014: xxiii-xxiv). Marxismen forudsætter at der findes en objektiv social struktur, hvor der er basis (økonomi) og en overbygning (blandt andet staten, kirken og massemedier). Det er basis, der er determinerende for overbygningen, og denne bestemmer, hvad der siges og tænkes, og derfor forstås forandringer også som forårsaget af ændringer i økonomien. Betydningsdannelsesprocesser sker dermed i overbygningen, på baggrund af basis, og disse betydningsdannelser, definerer hvordan øvrige borgere tænker og forholder sig i verden (Laclau & Mouffe, 2014: 75).

Laclau og Mouffe adskiller sig fra marxismen på tre parametre. For det første afskaffer de skellet mellem basis og overbygning, og hævder i stedet, at al samfundsmæssighed ses som resultat af diskursive processer. Økonomien determinerer derfor ikke alt, men det er i diskurserne at magten ligger, og derfor er de samfundsmæssige strukturer også muligt at forandre. For det andet ser de ikke samfundet som værende opdelt i klasser, og klasser ses ikke som en objektiv størrelse. For det tredje anerkender de ikke, at der findes en objektiv identitet. Gruppedannelser og identiteter er et resultat af diskursive processer, og er derfor muligt at ændre i kraft af en ændring i artikulation, handling eller praksis (Laclau & Mouffe, 2014: 99).

Der hvor vi også ser, at der er en væsentlig forskel, er i den måde Laclau og Mouffe forstår magtbegrebet. Magt ses i marxismen som noget, nogen besidder, herunder basis og overbygning, hvorimod Laclau og Mouffes forståelse af magtbegrebet er, at magten ikke besiddes, den er tværtimod diskursivt bestemt, og dermed også noget vi tildeler hinanden. På baggrund af ovenstående mener vi, ligesom Laclau og Mouffe, ikke at der findes en objektiv social struktur, men derimod et udgangspunkt om, at vi skaber social objektivitet i kraft af diskurser - og det er denne skabelsesproces vi i vores empiriske konstruktion er interesserede i at følge og udfolde.

Begrebsapparat

Diskursteorien som den er udarbejdet af Laclau og Mouffe fremstår meget teoretisk og med et højt abstraktionsniveau uden anvisninger til, hvordan teorien anvendes i egentlig analyse. Derfor vælger vi at anvende begrebet diskursteori frem for diskursanalyse, når vi henviser til Laclau og Mouffes teoriapparat (Hansen, 2005: 177).

I nærværende undersøgelse benytter vi os af iagtagelsesbærende begreber fra Laclau og Mouffes diskursteori, der som nævnt indskriver sig i et poststrukturalistiske paradigme, og derfor skal forstås og anvendes i denne kontekst. Dette betyder at alt er kontingent, og derfor kan hverken vores empiriske konstruktioner eller de iagtagelsesbærende begreberne fastlåses i kun én betydning. Ved at benytte iagtagelsesbærende begreber herfra, får vi nogle værktøjer til at konstruere vores empiriske materiale, og ved at anvende et dekonstruerende blik, får vi mulighed for at opnå en indsigt i de diskurser, som udfolder sig omkring generationsmøder og de diskurser, som rationalerne kan være et udtryk for. Vi anvender derfor diskursteorien til at se på de betydningsfikseringer, der kan opfattes som selvfølgelige og derfor fremstår som konventionelle. Diskursteoriens formål i denne undersøgelse bliver derfor at kortlægge de selvfølgeligheder og de forhandlinger og kampe, som finder sted for at fastlåse tegnenes betydning.

Vi har udvalgt de iagtagelsesbærende begreber, vi finder særligt anvendelige i denne undersøgelse, hvilket betyder at vi er medkonstruerende af teoriens begrebsliggørelse i den empiriske konstruktion. Følgende afsnit har til formål at præsentere vores forståelse af de udvalgte iagtagelsesbærende begreber, og ligeledes beskrive hvordan disse vil blive benyttet.

Iagtagelsesbærende begreber

Følgende begreber er dem, vi har udvalgt som iagtagelsesbærende begreber, og som vi anvender til at udfolde de diskurser, der ligger bag artikulationerne om rationaler for generationemøder. Vores iagtagelsesbærende begrebsapperat muliggør, at vi kan åbne vores empiri op og undersøge selvfølgeligheder samt det, diskurser udelukker ved brugen af bestemte artikulationer.

Hvad er en diskurs?

Qua vores metateoretiske position arbejder vi i nærværende undersøgelse ud fra et bredt diskursbegreb, hvor vi ser diskurser som allestedsnærværende og noget, der *udgør* verden (Larsen & Pedersen, 2002). Den måde hvorpå vi vælger at definere en diskurs, er ud fra Laclau og Mouffes definition, hvor en diskurs refererer til en fastlæggelse af betydning inden for et bestemt domæne. Derfor er en diskurs også en reduktion af muligheder, der medfører at tegnene fastlægges i forhold til hinanden (Laclau & Mouffe, 2014: 91).

"The structured totality resulting from the articulatory practice, we will call discourse"
(Laclau & Mouffe, 2014: 91).

En diskurs kan altså siges at være en bestemt måde at tale om og forstå verden på, og kommer til udtryk gennem artikulationer. Med begrebet artikulation henviser vi til den praksis, hvor vi udtrykker noget - f.eks gennem sproget. Det er gennem artikulation at tegnenes betydning forandres eller fastlægges (Laclau & Mouffe, 2014: 92-93). Begrebet artikulationer bruger vi til at udfolde italesættelser.

I en diskurs sker en delvis fiksering af mening, som giver tegnene, inden for diskursens grænse, en bestemt betydning. Diskursen konstrueres i forhold til alt det, som den udelukker (Laclau & Mouffe, 2014: 93-94). Alle de muligheder, som diskursen ikke indeholder, kaldes det diskursive felt, som kan siges at være et reservoir af betydningstilskrivelser, som tegn har haft eller har i andre diskurser, men som udelukkes af den specifikke diskurs (Laclau & Mouffe, 2014: 98-99). Laclau og Mouffe er løbende blevet kritiseret for ikke at operere med et begreb, der kan afgrænse det diskursive felt, da det ikke er tydeligt om det diskursive felt er et fuldstændigt ustruktureret hav af betydningsdannelse, eller om feltet er struktureret af konkurrerende diskurser (Jørgensen & Phillips, 1999: 37) . Vi vælger ikke at gå nærmere ind i en afgrænsning af det diskursive felt, da vi udelukkende vil beskæftige os med de diskursive kampe og de diskurser, der står i modsætning til de diskurser, vi finder. De diskurser vi konstruerer omhandlende generationsmøder, udgør i denne sammenhæng det diskursive felt omkring generationsmøder. Begrebet det diskursive felt vil ikke fremgå i den empiriske konstruktion, som et iagtagelsesbærende begreb.

Hegemoni

Som nævnt trækker Laclau og Mouffe på Gramsci's definition af hegemoni-begrebet. I Laclau og Mouffes diskursteori henviser begrebet hegemoni til en bredere enighed, eller en herskende konsensus i samfundet, som dominerer og undertrykker alternative virkelighedsforståelser (Laclau & Mouffe, 2014: 79). Når disse undertrykkes, opløses den konflikt, der er mellem forskellige diskurser, og der fremstår én bestemt opfattelse af verden som den naturlige. Der opstår hermed hegemoni i en diskurs. Begrebet hegemoni kan også forstås som noget, der ligger mellem politik og objektivitet (Jørgensen & Phillips, 1999: 69).

Politik

Laclau og Mouffe forstår begrebet politik som dét, der skaber samfundet eller virkeligheden på én måde, og derved udelukker andre mulige måder. Begrebet politik henviser derfor ikke til særlige ideologier eller partipolitik, men refererer til en social virkelighed, hvor politiske artikulationer afgør, hvordan vi tænker og handler, og dermed hvordan vi konstruerer og rekonstruere vores samfund og sociale verden (Laclau & Mouffe, 2014: : 45-46). Når vi benytter begrebet politik, henviser vi dermed også til, når noget bliver til forhandling, og vi vil benytte begrebet til at identificere hvornår diskurser politiseres - altså hvornår noget bliver til forhandling i kraft af hegemoniske interventioner, og dermed mister objektivitet.

Objektivitet

Når en diskurs bliver fast etableret, og man glemmer kontingensen, så bliver forståelsen af tegnene som udgør diskursen objektiv, idet at noget bliver "selvfølgeligt". Objektivitet kan derfor siges at være aflejret magt, hvor de politiske spor er blevet udvisket, og man glemmer, at omverdenen er politisk konstrueret (Laclau & Mouffe, 2014: 111).

Det objektive kan blive politisk, når det selvfølgelige bliver til diskussion, og når konsensus om én bestemt synsvinkel forsvinder. Vejen fra det objektive til det politiske går igennem hegemoniske interventioner, hvor artikulationer udfordrer og forandrer betydningstilskrivninger (Laclau, 1993:

282). Det objektive kan altså gå hen og blive politisk, og omvendte kan det politiske gå hen og blive objektivt, når der igen etableres konsensus, og de politiske spor forsvinder (Jørgensen & Phillips, 1999: 48).

Tegn, momenter og elementer

Tegn bliver i denne kontekst ækvivaleret med ethvert betydningsbærende element. I en lingvistisk traditionel forstand som poststrukturalismen vil tegn dog ofte relaterer sig til ord, men betydningen kan ligeledes ækvivaleres med alle former for betydningsbærende elementer og ikke kun ord.

Alle fikserede *tegn* inden for en bestemt diskurs kaldes for momenter. Momenter er tegn, der har fået fastlagt betydning ud fra relationer til andre tegn i samme diskurs. Elementer er tegn uden entydig betydning, som er åbne for betydningstilskrivninger. Gennem artikulationen forandres eller fastlægges elementernes betydning, og når der skabes relationer mellem forskellige elementer, skabes momenter (Laclau & Mouffe, 2014: 91). En diskurs vil altid være i fare for at blive påvirket af det diskursive felt, idet en diskurs forsøger at gøre elementerne til momenter ved at fiksere mening og dermed reducere deres flertydighed til entydighed (Laclau & Mouffe, 2014: 99). Elementer kan dermed blive til momenter og momenter kan blive elementer igen, da en diskurs aldrig vil kunne fikseres så fuldstændigt. Mening og betydning ses nemlig som flydende og vil være potentielt foranderlig (Laclau & Mouffe, 2014: 92-93). I den empiriske konstruktion, vil vi undersøge hvilke momenter, der er med til at indholdsudfylde den flydende betegner, og hvilke elementer, der udelukkes af diskurserne.

Nodalpunkter

Betydningen inden for en diskurs udkrystalliseres omkring nodalpunkter. Et nodalpunkt er et privilegeret tegn, som momenter får deres betydning i forhold til (Laclau & Mouffe, 2014: 99). Nodalpunktet organiserer diskursen, men har kun i sig selv betydning, når dette sættes i relation til andre tegn. I sig selv er nodalpunktet tomt, og får først tilskrevet betydning, når denne sættes ind i en diskurs. Dette gør også nodalpunktetet til et element (Laclau & Mouffe, 2014: 99). Vi vil i vores empiriske konstruktion udfolde hvordan at nordalpunktet, inden for den specifikke diskurs

indholdsudfyldes, og derved udlede hvilke rationaler, der fremtræder i diskurserne. Vi vil i vores empiriske konstruktion dog henvise til den flydende betegner, som også er et nodalpunkt.

Flydende betegnere

Flydende betegnere henviser til de elementer, forskellige diskurser kæmper om at indholdsudfylde, og som er særligt åbne for betydningstilskrivninger (Laclau & Mouffe, 2014: 100). Som beskrevet, er nodalpunkter også flydende betegnere, idet at forskellige diskurser kæmper om at indholdsudfylde tegnet på netop deres måde inden for en given diskurs. Nodalpunkt som begreb henviser til knudepunktet i den enkelte diskurs, mens den flydende betegner henviser til kampen om privilegerede tegn mellem diskurser (Laclau & Mouffe, 2014: 99).

Som nævnt i ovenstående, vil vi i vores empiriske konstruktion henvise til begrebet flydende betegnere, da vi har konstrueret diskurserne ud fra, at de forskellige diskurser indholdsudfylder den flydende betegner forskelligt. I den empiriske konstruktion, vil vi udfolde hvorledes at momenter ækvivalerer de flydende betegner, og dermed vise hvordan der er kamp om at indholdsudfylde denne forskelligt. I afsnittet "Sammenstød og dannelse af diskurser" vil vi dykke nærmere ned i, vores forståelse af kampe, og hvordan vi vil identificere dem i vores empiriske konstruktion.

Ækvivalenskæder

Som beskrevet ovenfor skal nodalpunktet sættes i relation til andre momenter indenfor en diskurs, for at tilskrive betydning til diskursen. Begrebet ækvivalenskæder henviser til den måde hvorpå momenterne er konstruerede - eller ækvivaleret til hinanden indenfor en diskurs, for at indholdsudfylde momenterne og nodalpunktet (Laclau og Mouffe, 2014: 99). Det er altså kæden og dermed i relationerne mellem tegnene at betydningen kommer til syne, og hvor det står frem hvad momenterne har tilfælles, frem for tegnenes selvstændige betydning (Laclau og Mouffe, 2014: 96).

Ækvivalenskæderne i en diskurs udleder vi både eksplicit i teksterne, og derfor vil nogle momenter også være ækvivalenskæder. Nogle gange udleder vi også ækvivenskæderne implicit, hvor tolkningen af betydningen vi konstruerer, bliver ækvivalenskæden. Vi vil i den empiriske

konstruktion udfolde de ækvivalenskæder, der er med til at indholdsudfylde den flydende betegner i diskurserne, for at kunne udlede rationalerne bag generationsmøderne.

Sammenstød og dannelse af diskurser

Kampe mellem diskurser - synlige som usynlige, er det, der former den sociale orden, sandheder og forståelser af verden. I vores empiriske konstruktion vil begreberne antagonisme og hegemonisk intervention anvendes til at analysere disse kampe, der udspiller sig på tværs af vores empiri.

Diskursteoriens udgangspunkt er som nævnt, at ingen diskurs kan etableres endeligt; den er altid i konflikt med andre diskurser om at definere virkeligheden. Den er dermed aldrig mere etableret end at diskursens momenter kan blive til elementer og genstand for hegemoniske interventioner (Laclau & Mouffe, 2014: 99). Når diskurser er i karambolage med andre diskurser, som definerer virkeligheden anderledes, opstår der en antagonisme (Laclau & Mouffe, 2014: 108). Antagonisme er diskursteoriens begreb for konflikt og refererer til kampen mellem indholdsudfyldninger af centrale tegn (Laclau & Mouffe, 2014: 112). Kampen om betydningsdannelse og indholdsudfyldninger vil være et fokus i vores empiriske konstruktion, og vi vil særligt fokusere på hvordan forskellige diskurser indholdsudfylder de flydende betegnere forskelligt.

Når der opstår et antagonistisk sammenstød, bliver en diskurs "undergravet" udefra, fra det diskursive felt, hvorfra en anden diskurs artikulerer dens elementer. Antagonismer opløses gennem hegemoniske interventioner, hvor en kraft genopretter objektiviteten og der opstår hegemoni. Den hegemoniske intervention er hermed lykkes, når én diskurs dominerer der, hvor der før var konflikt.

Hegemoniske interventioner lykkes når nogen artikulerer noget, som har en kraft, der er stærk nok til at rykke ved grænserne inden for en diskurs, der dermed bliver opfattet som entydig eller selvfølgelig (Jørgensen & Phillips, 1999: 60). Vi vil i vores empiriske konstruktion fokusere på, hvor der opstår antagonistiske sammenstød, samt identificere de hegemoniske interventioner. Vi vil i løbet af vores empiriske konstruktion se på, hvorvidt nogle diskurser kan sameksistere, mens andre støder sammen og der opstår en antagonisme. At nogen kan sameksistere og andre støder sammen, har noget at gøre med vores konstruktion af diskurserne, og hvorledes at disse er bygget op omkring de udvalgte flydende betegnere, hvilket vi vil udfolde yderligere i diskussionsafsnittet.

Derudover er vi også interesserede i at identificere når der er en kraft, som nogle positioner diskursivt kan tale ud fra. Derfor vil vi også have fokus på de positioner, der taler (medierne, børne- og ældreinteressenter, den politiske position samt børnene), og den kraft, de taler med.

Subjektpositioner

Vi vælger også at inddrage begrebet subjektpositioner, som oprigtigt udspringer fra Louis Althusseres subjektforståelse. Laclau og Mouffe bygger videre på denne forståelse, men afskaffer ideen om, at der findes sande sociale relationer, som er determineret af økonomien (Laclau & Mouffe, 2014: 101-102). Laclau og Mouffes subjektforståelse, som vi i nærværende undersøgelse lægger os op af, tager udgangspunkt i, at der i diskurser findes positioner, som subjekter kan indtage, og disse kaldes for subjektpositioner. Individer bliver "interpelleret" eller sat i bestemte positioner af diskurserne (Staunæs, 2004: 57; Davies & Harré, 1990). Eksempelvis er vi som studerende, der er ude at indsamle empiri til specialet både "studerende" som skal lære, men også "forskere" som producerer viden. Der hører særlige identiteter og forventninger til adfærd med disse interpelleringer. I interviewsituationen på plejehjemmet findes ligeledes positionerne "børnene" og "de ældre". Dette er et diskursivt, konstrueret socialt rum, hvor der hører forskellige forventninger til hvordan man opfører sig, og hvad man kan sige og ikke kan sige - dette bestemmes og indgår i den diskursive struktur. Derfor forstår vi subjektet som subjektpositioner, der indgår i den diskursive struktur og subjektet er determineret af diskurserne (Laclau & Mouffe, 2014: 116).

Kontingensen i denne subjektforståelse kommer til udtryk i, at der ikke findes nogen objektiv orden, der bestemmer en entydig subjektposition for subjektet. Et vilkår er hermed, at subjektet altid er grundlæggende overdetermineret, da diskurser er kontingente (Laclau & Mouffe, 2014: 97).

Dette vil vi dog ikke udfolde yderligere i vores empiriske konstruktion. I nærværende undersøgelse vil vi benytte begrebet subjektpositioner til at udfolde hvorledes børnene og de ældre bliver interpelleret i subjektpositioner gennem diskurser, der artikuleres. Derudover vil vi benytte begrebet subjektpositioner, når vi udfolder hvordan børn og ældre fremstilles ud fra empirien. Her

vil vi anvende begrebet til at udfolde hvordan børnene og de ældre bliver interpelleret i kraft af "nogens udsagn", som siger noget om dem ud fra en diskurs.

Da fokus for vores undersøgelse er på generationsmøder, hvilket centrerer sig omkring børn og ældre, så fraskriver vi os at arbejde med begrebet subjektpositioner i forhold til de andre positioner (børne- og ældreinteressenter, medieposition og den politiske position) der udtaler sig gennem vores empiri. Vi arbejder med subjektpositioner i forhold til børn og ældre, da de er deltagere i generationsmøderne, og vi er interesserede i at undersøge hvordan de to grupper interpelleres med en særlig identitet i kraft af artikulationerne i vores empiri.

Vi vælger derfor ikke at bruge begrebet subjektpositioner, når vi analyserer noget frem på baggrund af de tre positioner børne- og ældreinteressenter, medierne og den politiske position.

Kollektiv identitet

I vores empiriske konstruktion bliver der talt om to grupper som deltagere i generationsmødet; gruppen de ældre og gruppen børnene. Når vi bruger begrebet subjektpositioner, er vores intention ikke at sige noget om individuel identitet, men derimod at udlede hvordan de to grupper er diskursivt konstrueret som deltagergrupper gennem en reduktion af muligheder.

Børnene og de ældre kommer til at tilhøre en af grupperne, når nogle identitetsmuligheder fremskrives som relevante og andre forkastes (Jørgensen & Phillips, 1999: 56). Dette foregår gennem en etablering af ækvivalenskæder, der interpellerer børn og ældre ud fra forskellige betydninger.

Når vi i vores empiriske konstruktion ser på, hvordan børn og ældre fremstilles samt hvordan de interpelleres, så vil vi se på, hvordan børn og ældre ud fra subjektpositionen interpelleres som to grupper med en kollektiv identitet.

Vores intention er ikke at opdele og generalisere om de to grupper, men at fremanalysere meningstilskrivelser, der tildeler grupperne en kollektiv identitet gennem ækvivalenskæder.

Det er vigtigt at nævne, at vi ikke ser, at der findes nogle objektive forhold, der afgører identitet, men at vi ser etableringen af grupperne gennem ækvivalenskæder, og at de er kontingente (Laclau & Mouffe, 2014: 121).

Kapitel 3: Metode

I dette kapitel præsenteres vores metodologi, der først vil tage afsæt i de refleksioner vi har gjort os i forbindelse med vores metateoretiske position. Derefter præsenterer vi vores empiri og genstandsfelt, herunder de udvalgte tekster, afsenderpositioner samt interviews foretaget med børn. I denne forbindelse udfolder vi de overvejelser vi har gjort os i forhold til udvælgelse, indsamling og konstruktion af empirien. Slutteligt præsenteres et afsnit om vores meningskondensering/læsebriller samt vores analysestrategi.

En poststrukturalistisk tilgang til metode

Det poststrukturalistiske perspektiv, som vi indtager, har stor indflydelse på hvordan vi arbejder metodisk i nærværende undersøgelse, da poststrukturalismen ikke tilslutter sig de almindelige metodiske rationaler (Esmark et.al., 2005a: 9). Vi har med den poststrukturalistiske diskursteori ikke en ambition om at producere sikker videnskabelig viden, der kan generaliseres. Diskursteorien hviler på et anti-epistemologisk fundament, hvor ideen om at det er muligt at udarbejde sikker viden forkastes (Torfing, 2004: 16). Dette er en del af grunden til, at der ikke findes en opskriftsbog i hvordan diskursanalyser udarbejdes, da diskursteoretikere nødigt vil opstille regler og standarder for hvordan viden produceres. Dette er dog også en væsentlig kritik, der rettes mod diskursteorien, nemlig at der ikke er udviklet en kritisk metodebevidsthed. Selvom diskursteorien ikke er drevet af metode, så er det fortsat nødvendigt at vi er tydelige omkring vores overvejelser om hvordan vi konstruerer vores analyseobjekt for at opnå indsigt (Torfing, 2004: 16). Laclau og Mouffe har ikke arbejdet tydeligt med at give retningslinjer for hvordan man anvender diskursteorien, hvilket medvirker, at de heller ikke selv er gået i dybden med metodiske overvejelser (Jørgensen & Phillips, 1999: 34).

Noget af det, vi i nærværende afsnit vil udfolde, er hvordan vi ser på det empiriske materiale, som vi inddrager og selv konstruerer i forbindelse med undersøgelsen. Der opstår en friktion mellem den teoretiske ramme, som vi arbejder i ud fra poststrukturalismen, og de kvalitative metodiske redskaber fra den fænomenologiske etnografi, som vi anvender i forhold til at indsamle empirien.

Omend vi er af den opfattelse at vores verden er socialt konstrueret qua vores poststrukturalistiske ontologi, så ser vi os nødsaget til at forstå den som en virkelig ting, for at vi kan få mulighed for at få indsigt i den (Li, 2018: 33; Chouliaraki, 2000; Kofoed, 2003). Dette er baggrunden for, at nogle af vores metodiske greb stammer fra fænomenologien, hvilket senere vil blive præsenteret.

I den poststrukturalistiske diskursteori er metode og teori tæt koblet sammen og de følgende metodiske betraktelser skal derfor ses som en integreret del af den analytiske proces i denne undersøgelse (Jørgensen & Phillips, 1999: 12; Esmark et al., 2005a: 11). Torfing (2004: 15) opfordrer diskurs-
teoretikere til at være opmærksomme på refleksivitet og den intertekstualitet, der opstår mellem os som forskere og vores analysefelt. Dog har vi i nærværende undersøgelse valgt at formidle teori og metode adskilt, for at overskueliggøre valg samt fravalg, og for at skabe gennemsigtighed. Det følgende metode-afsnit vil være en bestræbelse på at åbne op omkring valg og fravalg i konstruktionen af nærværende undersøgelse.

Refleksivitet

Det er en diskursiv praksis i sig selv at lave en diskursanalyse - en diskursiv praksis, hvor vi først konstruerer og derefter bearbejder en anden diskursiv praksis (Torfing, 2004: 15). Dette kan sammenlignes med hermeneutikkens forståelse af at fortolkningen kan fortolkes (Torfing, 2004: 15).

En udfordring, vi ser som vigtig at være opmærksom på, når vi arbejder diskursteoretisk er, at der sker en interdiskursivitet mellem os som forskere og analysefeltet. Denne interdiskursivitet kan agere som en form for "skyklapper" eller objektivitet, hvis ikke vi er opmærksomme på at forholde os refleksivt til vores egen analytiske praksis. Refleksivitet er her et vigtigt greb, som vi bruger til at forholde os til- og distancere os fra den objektivitet, vi selv har med os (Staunæs, 2004: 85; Jørgensen og Phillips, 1999: 49). Diskursanalytisk praksis er ikke at vi applicerer teori på empiriske fænomener og derfra udvinder ny viden. I diskursanalysen sker der derimod det, at teoretiske og empiriske forståelser former og påvirker hinanden gensidigt (Esmark et al., 2005a: 11). Derfor indtager vi som iagttagere og analytikere en væsentlig rolle og position i konstruktionen af

undersøgelsens fund. Når vi her bruger plads til at beskrive vores refleksioner i undersøgelsen, så er det for at beskrive den position hvor vi som iagttagere står (Esmark et al., 2005a: 11). Derfor vælger vi også gennem denne undersøgelse at skrive os selv frem, så vores læser også kan være opmærksom på os som forfattere og konstruktører af den diskursive praksis, som analysen udgør. På denne måde håber vi på at kunne minde læserne om, at vi ikke blot er neutrale iagttagere. Der vil være valg og fravalg, som vi som konstruktører ikke kan se grundet vores egne blinde vinkler, sociokulturelle kontekst og den diskursivitet vi selv befinder os i, og som fremstår objektiv for os (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 324).

For løbende at reflektere over vores egen position i feltet og interdiskursivitet, så har vi anvendt nogle greb til at skabe forstyrrelser i vores forståelser (Alversson, 2003) som en måde at skabe kritisk refleksion. Den kritiske refleksion kan via forstyrrelser hjælpe os til at se bagom vores egen diskursivitet og åbenbare nye måder at forstå et givent fænomen (Staunæs, 2004: 85). Disse forstyrrelser er blandt andet forsøgt skabt ved at benytte ironi og selvironi overfor vores egne selvfølgeligheder (Alversson, 2003: 185). Derudover har vi løbende og systematisk nedskrevet refleksioner, forforståelser samt forventninger til feltet og empirien (Alversson, 2003: 185). Vi har også arbejdet aktivt med at se vores undersøgelsesfelt sammenlignet med perspektiver fra andre historiske tider eller kulturer (Jørgensen & Phillips, 1999: 13-14). Dertil har vi bestræbt os på at være opmærksomme på modpoler, og forsøgt at vende diskursive argumenter på hovedet ved at spørge "hvordan kunne man her argumentere for et modsat standpunkt". Når vi på denne måde løbende eksternaliserer vores tanker om vores sociale kontekst, forsøger vi at blotlægge det objektive, så det bliver nemmere at politisere det, der for os fremstår som objektivt - så vores undersøgelse kan blive mere gennemsigtig. Dette gør sig eksempelvis gældende omkring livsfasediskursen, som vi senere vil udfolde, og som relaterer sig til, at der er specifikke karakteristika og adfærdstræk, der hører til bestemte livsfaser. Denne diskurs har vi i analysearbejdet oplevet at vi selv har talt ind i, og at specifikke karakteristika ved livsfaser har fremstået som objektive for os. Dette har vi været nødt til selv at politisere dette løbende.

Præsentation af empiri og genstandsfelt

Dette afsnit vil starte med en kort introduktion til vores valg af tekster og afsenderpositioner samt vores refleksioner over empirien. Dernæst følger vores genstandsfelt, hvor empirien for undersøgelsen præsenteres. Først redegøres for de positioner der tales ud fra og de tekster vi har udvalgt. Casen omkring vores gruppeinterviews udfoldes ligeledes i dette afsnit. Dernæst præsenteres vores konstruerede interviews samt de overvejelser, vi har gjort os i forbindelse med udførsel af interviews med børn.

Empiri vi ikke har været medkonstruerende af

For at finde frem til hvilke rationaler der er for generationsmøderne mellem børn og ældre, og hvad det siger om den måde, der tænkes om generationsmøder på, har vi udvalgt tre forskellige positioners italesættelser af mødet, herunder: Børne- og ældreinteressenter, medierne og en politisk position. Derudover vælger vi at inddrage en fjerde position, nemlig børn som deltager i generationsmødet, hvilket vil blive uddybet i senere afsnit. Formålet er at se på de menings-forhandlinger, der udspiller sig i italesættelsen af rationalerne bag generationsmøderne samt hvilke mulighedsbetingelser for tænkning diskurserne tillader subjekterne at internalisere.

For at se på de meningsforhandlinger der udspiller sig, ser vi en styrke i at indsamle forskellige repræsentationer af diskursive fremstillinger, hvilket begrunder vores konstruktion af empiri, som omfavner både artikler, et kapitel fra en bog, pressemeddelelser og tv udsendelser. Vi inddrager positioner, der taler ud fra forskellige perspektiver, fordi vi har en formodning om, at der muligvis vil blive trukket på forskellige rationaler for generationsmødet alt efter hvilken position, der italesætter det. Vi er interesserede i at se på mulighedsbetingelser for tænkning, hvilket vi gennem vores empiriske konstruktion kobler op på positioner, der taler. Derfor udfolder vi positionerne løbende, men det vi konkluderer på, er hvilke diskursive italesættelser, der opstår.
Vi indtager en nuanceret magtforståelse, hvor magthaverne ikke nødvendigvis "besidder" magten, men ligeledes er aktører, der er påvirkede af de herskende diskurser på lige fod med alle andre (Larsen & Pedersen, 2002: 10). Derfor har vi sat os for at undersøge hvad de italesatte rationaler

siger om den måde, der tænkes om generationsmøder på og hvilke mulighedsbetingelser for tænkning dette efterlader. Med denne forståelse af magt, ser vi derfor at det er essentielt ikke blot at analysere diskurser som de bliver udtrykt af dem, der kan besidder en diskursiv kraft, men ligeledes se på, hvordan børnene og de ældre opfatter og reproducerer eller udfordrer den diskursive fremstilling, som de voksne artikulerer. For at kunne sige noget om dette, har vi i nærværende projekt udvalgt empirisk materiale fra flere forskellige afsenderpositioner. Det fælles for denne del af empirien er, at det er produceret i en kontekst, hvor vi ikke har været til stede, da den forankrer sig i et skriftligt materiale og i tv-udsendelser, som vi har transskriberet.

Dokumenter og tekster

Diskursteoretikere har traditionelt fokuseret på dokumentanalyse, eftersom nedskrevne tekster, ses som en pålidelig måde at kunne påvise diskursive regler i en bestemt kontekst (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 330). Vi er løbende opmærksomme på hvordan empirien står i relation til den diskursive sammenhæng, som vi ønsker at fremanalysere - både den empiri som vi har udvalgt og den empiri som er blevet til som en del af forskningsprocessen. Her er det eksempelvis relevant at være opmærksom på at den del af empirien, som kommer fra tv-udsendelser (som ikke er et dokument, og som ikke er traditionelt diskursteoretisk) er konstrueret med særlige virkemidler, klip og ordvalg med det formål at skabe underholdning og vække interesse hos danskerne, fremfor blot at levere et forsøg på saglig information om et givent emne. Dette kan eksempelvis medvirke at konflikter er konstrueret anderledes eller stærkere end de har fremstået i situationen.

Størstedelen af den empiri som vi ikke selv har været medkonstruerende af, kan benævnes som dokumenter, der kan karakteriseres ved at de består af sprog, der er fikseret i tid og tekst (Lynggaard, 2015; 153). Et dokument repræsenterer en særlig forståelse af et givent fænomen, ofte præsenteret som en sandhed. Dokumentets afsender har reflekteret over og overvejet præsentationen i dokumentet, herunder ordvalg og argumenter. Dette udgør en fremstilling, som diskurser kan udledes fra (Lynggaard, 2015; 153). I en del af vores udvalgte empiri er der forskel på afsenderen af teksten, som har redigeret det færdige resultat og de pågældende informanter, som udtaler sig om emnet. Det er for eksempel gældende i tv-programmer og teksterne fra fagblade, at der er redaktører, som udvælger hvilke citater, der skal inddrages i artiklen eller tv-programmet.

Hermed er den diskursive virkelighed, som fremstilles i disse tekster, ikke nødvendigvis et rent udtryk for informantens diskursive fremstilling, men et udtryk for hvordan tekstens afsender fremstiller informantens holdninger. Denne forskel er vi opmærksomme på i vores empiriske konstruktion, når vi ser på hvilken position en diskursiv fremstilling er italesat fra, og vi er overordnet interesserede i at undersøge den diskursive fremstilling af generationsmøderne fra forskellige perspektiver og positioner.

I nærværende undersøgelse har vi valgt at definere alle disse forskellige artikler, bogkapitler, pressemeddelelser og tv-programmer som tekster. Når vi i undersøgelsen henviser til en tekst, så henviser vi derfor til en bred tekst-definition, som læner sig op af lingvistikken, hvor tekst relaterer sig til ord, der enten er talte eller skrevne. I undersøgelsen ser vi derved al vores empiri som tekst, omend noget af empirien er produceret som tv-udsendelser, og altså i et andet format end bogstaver skrevet ned på papir. Vores konstruerede interviews, som vil blive præsenteret senere, refererer vi også til som tekst.

Genstandsfelt

I nærværende afsnit vil vi udfolde vores empiriske genstandsfelt. Vi vil redegøre og argumentere for de tekster, som vi har udvalgt til vores empiriske konstruktion. Yderligere vil vi præsentere det empiriske genstandsfelt, som vores eget indsamlede empiri forankrer sig i. Vi har konstrueret alt den indsamlede empiri ud fra fire perspektiver. Perspektiverne vil blive udfoldet som tre afsenderpositioner; Børne- og ældreinteressenter, politisk position og medie position. Derudover inddrager vi en børneposition gennem to interviews, vi selv har konstrueret.

Afsenderpositioner

Den første afsenderposition, som vi vil udfolde, er positionen børne- og ældreinteressanter. Med denne position henviser vi til nogen, der har en faglig eller professionel interesse i generationsmøder, og vi har en forforståelse af, at de muligvis hæfter deres italesættelser i en faglig viden. For at belyse denne position, tager vi udgangspunkt i to artikler fra Fagbladet Børn&Unge, en artikel fra fagforeningen BUPL og et konkret eksempel på et generationsmøde i bogen "Generationsmøder".

Afsenderpositionen børne- og ældreinteressenter er udvalgt og konstrueret på baggrund af, at vi ofte ser, at der kan fremstilles nogle faglige og professionsspecifikke rationaler bag generationsmøderne. Omend vi har konstrueret dem som en fælles position, har vi en forforståelse om, at de ikke nødvendigvis trækker på samme rationaler. I vores empiriske konstruktion vil vi skelne mellem børne- og ældreinteressenter. En børne-interessent vil være en fagprofessionel, der beskæftiger sig med børn i deres faglige virke. En ældre-interessent vil ligeledes være en fagprofessionel, der arbejder med ældre.
Vi har udvalgt fire forskellige tekster til at belyse dette perspektiv, for at undersøge om- og hvordan denne position italesætter generationsmøderne forskelligt og derudfra se på de rationaler, der bliver præsenteret.
Vi har forud for undersøgelsen haft en forforståelse om, at der fra et børneinteressent perspektiv hersker en diskurs om, at børnene i kraft af generationsmøderne, skal kunne lære noget, og at de ældre skal kunne bidrage med en dannende værdi til børnene. Dette formoder vi adskiller sig fra rationalerne, der knytter sig til en politisk position. Vi formoder at der i denne position bliver lagt vægt på, at generationsmøderne skal kunne bidrage med en mere pragmatisk merværdi, eksempelvis forbedring af sundhed, og bedre udnyttelse af ressourcer.

Til at belyse rationalerne fra den politiske position, har vi udvalgt to pressemeddelelser fra henholdsvis Odense og Vejle kommune. Vi vælger dette perspektiv med den begrundelse, at kommunerne kan være i besiddelse af en diskursivt dominerende position, der skaber de strukturelle betingelser for generationsmøderne. Vi formoder at kommunalpolitikere indtager en central rolle i beslutninger om hvorvidt der skal gives politisk fokus og økonomisk tilskud til generationsmøder. Derfor formoder vi at de rationaler, der formuleres på det politiske niveau har en kraft til at dominere diskurserne.

For at nuancere yderligere, vælger vi også at inddrage en medieposition. Dette vælger vi, da vi har den forforståelse, at medierne i høj grad er med til at skabe fremstillinger af virkeligheden, hvorfor de plausibelt har mulighed for at præge andre positioners rationaler og mulighedsbetingelser for

tænkning. Vi har inddraget to tv-programmer til at belyse mediepositionen; "Børnechok på plejehjemmet" og "5. klasse rykker ind hos demente".
Vi vil i det nedenstående afsnit dykke nærmere ned i de tekster, vi har udvalgt, og ikke selv konstrueret.

Præsentation af empiri

Afsender	**Titel**	**Funktion**
Bogen "Generationsmøder" skrevet af Ulla Skovsbøl Børne- og ældre interessent	Højtlæsning på plejehjemmet gør skolebørn til bedre læsere	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre
Fagforeningen BUPL, gennem fagbladet "Børn&Unge" Børne- og ældre interessent	Eksperterne jubler	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre
Fagforeningen BUPL, gennem fagbladet "Børn&Unge" Børne- og ældre interessent	Husk nu alle de andre generationer	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre
Fagforeningen BUPL Børne- og ældre interessent	Stort boom i samværet mellem børn og ældre	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre
Vejle Kommune	Pressemeddelelse: Vejle investerer 237 mio. kr.	Udlede rationaler Interpellering af børn og

Politisk position		ældre
Odense Kommune Politisk position	Pressemeddelelse: Over en million kroner i spil blandt borgerne	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre
Tv2 Lorry Medieposition	5. Klasse rykker ind hos demente	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre Børneperspektiv
Tv2 Medieposition	Børnechok på plejehjemmet	Udlede rationaler Interpellering af børn og ældre
Vores konstruktion	Interview 1 Interview 2	Børneperspektiv Interpellering af børn og ældre

Figur 1: præsentation af udvalgt og konstrueret empiri

Afsenderposition - Børne- og ældreinteressenter

Vi har udvalgt fire tekster til at belyse den position, som vi har valgt at konstruere som børne- og ældreinteressenter. Første tekst vi har udvalgt, er en beskrivelse af et initiativ med et generationsmøde, og er et kapitel fra bogen "Generationsmøder i praksis", skrevet af journalist Ulla Skovsbøl i 2011. Bogen indeholder et udpluk af forskellige initiativer med generationsmøder, og er skrevet til fagprofessionelle for at inspirere pædagoger, lærere og ansatte i plejesektoren til at udforske generationsmødets muligheder. Kapitlet i bogen hedder "Højtlæsning på plejehjemmet gør skolebørn til bedre læsere" (bilag 7) og handler om 4.b, der på Tønder Kommuneskole har en læseven på det lokale plejehjem, som de besøger en gang om måneden. Udbyttet er, at børnene er blevet bedre læsere, de har fået et mere reflekteret forhold til litteratur og har skabt relationer på tværs af generationerne. Da læsevenskaberne har strakt sig over flere år, er nogle af de ældre gået

bort. Klasselæreren italesætter at konfrontationen med sorgen og døden er hård, men med den rette støtte, har tabene over en afdød ven afstedkommet en vigtig læring hos børnene.
Vi har valgt denne tekst, da vi har en formodning om, at der vil fremtræde forskellige rationaler for generationsmøderne mellem børn og ældre, idet at bogen henvender sig til fagprofessionelle og har til formål at opfordre til generationsmøder. Vi er opmærksomme på, at når denne del af vores udvalgte empiri omhandler læsemøder, så vil vi dermed formentlig også udlede rationaler og diskurser, som centrerer sig omkring læsning og læring i generationsmøder.

De følgende to artikler er fra Fagbladet Børn&Unge som er Fagforeningens BUPL's tidsskrift. Børn&Unge udgiver artikler til BUPL's medlemmer, som er pædagoger, hvor mange arbejder med børn og unge. Fagbladet har det formål at bidrage med ny viden og faglig inspiration inden for børn- og ungeområdet. Den første artikel vi har valgt fra Fagbladet Børn&unge, er fra temanummeret "Generationsmøder", og har overskriften "Eksperterne jubler" (bilag 9). Denne artikel tager udgangspunkt i fire eksperter i alderdom, der udtaler sig om den merværdi, som generationsmødet kan bibringe. Den første ekspert er direktør i Ældre Sagen, og lægger vægt på, at generationsmødet kan skabe et frirum til fantasi og leg, i kraft af at de ældre ikke har samme opdragelsesagenda over for børnene. Den anden ekspert er kultursociolog, ph.d. og direktør i Ensomme Gamles Værn, og lægger vægt på at mødet kan bibringe til et ikke-stigmatiserende rum for de ældre med demens, da børn ikke nødvendigvis ved hvad demens er. Den tredje ekspert er aldersforsker, som mener at historiefortællinger er vigtige og holder både børns og ældres hjerne i gang. Derudover er historiefortællingen en vigtig del af samværet, da generationerne kan lære af hinanden og udveksle erfaringer.
En klinisk psykolog, som bliver fremhævet som den fjerde ekspert, lægger vægt på den gensidige gevinst generationsmøder kan afstedkomme. Børn kan fremkalde leg og livsgnist hos de ældre, og de ældre kan give børnene ro og refleksion. Artiklen er udvalgt, da vi ser, at der optræder en diskursiv fremstilling af rationalerne for generationsmøderne, som vi ønsker at dykke yderligere ned i.

Anden artikel er også fra temanummeret "Generationsmøder" i Fagbladet Børn&Unge fra 2013 og går under navnet "Husk nu alle de andre generationer" (bilag 10). Denne artikel tager udgangspunkt i et interview med en alders og kulturforsker. Denne position fortæller, at det kan skabe store konsekvenser for opfattelsen af generationer, hvis generationsmøderne kun foregår mellem børn og ældre, og ikke involverer andre generationer. Et fokus udelukkende på børn og ældre, kan være med til at marginalisere de to grupper, udtaler kulturgerontologen. Forskeren betegnes som alders- og kulturforsker, og arbejder i sin forskning med alder som et kulturelt fænomen. Det kan antages at hun i sin position som forsker i kultur, ikke så let lader sig forføre af mediernes fremstilling af en virkelighed som objektiv, men nærmere forholder sig til forskellige fremstillinger af virkeligheden som udtryk for kultur.
Alders- og kulturforskeren politiserer noget af det, der for os fremstod objektivt inden vi begyndte undersøgelsen. Artiklen gav os nye aha-oplevelser og hjalp os til at flytte vores skyklapper. Derudover politiserer hun artikulationerne i de andre udvalgte tekster. Derfor ser vi et brud mellem hendes forståelse kontra de forståelser, der træder frem blandt de andre børne- og ældreinteressenters udsagn.

Ud over de to ovenstående artikler har vi også valgt artiklen "Stort boom i samværet mellem børn og ældre" (bilag 12) som er en internetartikel udgivet på BUPL's hjemmeside d. 10 december 2019. Artiklen belyser at der er sket en radikal stigning i antallet af møder mellem børn fra daginstitutioner og ældre på plejecentre de seneste år. Der refererers til Fagbladet Børn&Unge, der har foretaget en undersøgelse, hvor 25 tilfældige kommuner er blevet spurgt, og heraf svarer fire ud af fem, at der er lavet aftaler, hvor børn kommer på besøg hos de ældre. Flere af kommunerne har samværet mellem børn og ældre som målsætning i ældrepolitikken. Artiklen peger på gevinster som følge af møderne med børnene, herunder et særligt fokus på børnenes møde med demens, samt den ro som møderne kan bibringe med til børnene. Vi har i nærværende undersøgelse fravalgt at fokusere på de rationaler der relaterer sig specifikt til sygdommen demens.
Demensforskeren påpeger ydermere at det er en stor pædagogisk indsats at understøtte samværet mel- lem de to generationer, og at dette bestemt ikke er ressourcebesparende. Vi har valgt at

inddrage denne artikel fordi den understreger aktualiteten for vores emne, og inddrager interessante rationaler for hvorfor der argumenteres for generationsmøder.

Afsenderposition - det politiske perspektiv

Vi har udvalgt to pressemeddelelser til at belyse den politiske afsenderposition. Pressemeddelelserne er udvalgt, da vi formoder at der i udarbejdelsen af disse dokumenter, er tænkt over fremstilling og argumentation for og omkring generationsmøderne. Afsenderen af en pressemeddelelse har en bevidst- hed og et ønske om, at den bliver delt, og at pressemeddelelsen når den brede befolkning. Endviderer er pressemeddelelserne valgt, da vi i teksterne ser flere rationaler for generationsmøderne, som derfor kan have indflydelse på de mulighedsbetingelserne der er for tænkning om generations- møderne.

Første pressemeddelelse er fra Vejle Kommune d. 19 december 2019. Det meddeles at kommunen investerer 237 mio. kr. til at bygge børnehave og plejehjem sammen (bilag 12). Formand for Senior- udvalget og formand for Børn- og Familieudvalget i Vejle Kommune, er enige om at der er mange gode grunde til initiativet om at bygge børnehave og plejehjem sammen.
Plejehjemmet og børnehaven skal placeres således, at de på tæt hold skal kunne følge hinandens hverdag. En sådan sameksisteren af børnehave og plejehjem er det, vi tidligere har omtalt som inter- generational shared site (IGSS) og er noget, vi i vores litteraturgennemgang er stødt på mange steder i udlandet. Vi har i vores empirisøgning fundet tre andre kommuner, der ligeledes argumenterer for, at være de første til at lave shared sites i Danmark.

Den anden pressemeddelelse er fra Odense Kommune, og udsendt d. 20 august 2018, der meddeler at Kommunen i 2018 og 2019 vil sætte to millioner kroner af til initiativer, der skal knytte generationerne sammen til glæde for alle (bilag 11). Kommunen inviterer borgere, foreninger og lokalområder til at ansøge om penge fra den kommunale pulje, til at oprette nye initiativer, forankret i mødet mellem børn og ældre.

Afsenderposition - Medieperspektivet

For at udfolde medieperspektivet, har vi udvalgt første afsnit af reportageprogrammet "*5. Klasse rykker ind hos demente"* (Tv2 Lorry, 2019, bilag 8). Programmet er på tv-kanalen Lorry fra d. 3 november 2019. Programmet tager udgangspunkt i to femte klasser fra Endrupskolen i Fredensborg, der i to uger skal være sammen med de ældre på plejehjemmet "Benediktehjemmet". Programmets præmis er et eksperimenterende projekt med det formål at se *"Hvad mon der sker hvis man tager to femte klasser og rykker deres undervisning til et plejehjem?"* (bilag 6). Det fremgår af programmet at det er en folkeskolelærer, der har igangsat initiativet, hvilket betyder at vi ser et større fokus på børnene og deres læring end i nogle af de andre tekster. Programmet er udvalgt på baggrund af dets aktualitet og på grund af, at det viser en femte klasses møde med de ældre. Genstandsfeltet for programmet er derfor børn i samme aldersgruppe, som de børn vi interviewer i nærværende undersøgelse, og det vil derfor være muligt at se på hvordan og hvorvidt børnene her italesætter de samme rationaler for generationsmødet som vores respondenter. Dette er interessant, fordi det kan tale ind i de diskurser, der i forvejen bliver italesat af børnene i vores interviews eller være med til at politisere dem. Derudover er dette perspektiv fra et tv-program, og vi formoder at det appellerer til en bredere gruppe i samfundet end dem, der læser et specifikt fagblad. Dette er interessant, da nogle af de andre teksters rationaler bygger på sådanne tv-programmers rationaler.

Det andet tv-program vi har udvalgt er det første afsnit ud af to dele af tv-programmet "Børnechok på plejehjemmet" (bilag 11) som rullede over skærmen på TV2 16. april 2019. Programmet omhandler en gruppe børnehavebørn fra Holstebro, der i to uger flytter børnehaven indtil de ældre på et plejehjem. Der kan i introen udledes at fokus er på alderssegregering i samfundet, som er en af bevæggrundene for initiativet. Igen har en faktor for udvælgelsen af dette tv program været dets aktualitet. Ydermere er denne udsendelse blevet sendt på TV2, hvorfor det kan formodes at der har været mange mennesker, som har set programmet. Målgruppen for programmet kan formodes at være hr. og fru Danmark, hvilket er interessant fordi de rationaler, som opstilles i tv-programmet kan tænkes at skulle appellere til den brede befolkning. Vi har også

valgt at inddrage dette tv-program for at se nærmere på hvorvidt medierne spiller en rolle for de andre tekster rationaler, og derfor se på om der ligger nogle diskursive kræfter i mediepositionen.

Empiri til børneperspektiv

For at belyse hvilke diskurser børnene italesætter generationsmøderne ud fra, har vi valgt at tage udgangspunkt i "Bliv god til at læse"-projektet, som vil blive præsenteret nedenfor. Ydermere inddrager vi første afsnit i tv-programmet "5 klasse rykker ind hos demente", hvor vi anvender artikulationer fra børnene. De to interviews samt artikulationer fra børnene fra tv-programmet "5. klasse rykker ind hos demente", vil udgøre børne-positionen.

Vi havde en ide om at vi ville tage udgangspunkt i børn, og vi havde planlagt at udarbejde flere interviews med flere børn. Efter at vi havde observeret en enkelt gang og afholdt to gruppeinterviews, så lukkede statsministeren Danmark ned grundet pandemien COVID-19, og dermed mistede vi vores adgang til at indsamle mere empiri i forbindelse med skolen og plejehjemmet. Det er en realitet for forskningen, at den foregår i en virkelighed, som er foranderlig, og kan påvirke omstændighederne for forskningen og vores undersøgelsesfokus. Det empiriske felt og forskningen former hinanden gensidigt, hvilket vækker genklang til diskursteoriens pointe om at teorien og empirien påvirker hinanden gensidigt.

Case "Bliv god til at læse"

Den empiri vi selv har konstrueret, tager udgangspunkt i to gruppeinterviews, som vi har udført i forbindelse med "Bliv god til at læse"-projektet. Nedenfor præsenteres projektet.

Gennem det sidste år har 5. årgang på en skole i København besøgt det nærliggende plejehjem, hvor eleverne læser højt for de ældre en time hver tirsdag. Eleverne er inddelt i grupper på 15, og hver gruppe læser i en periode på 6 uger. Eleverne deles op i mindre grupper rundt om på plejehjemmet, hvor de læser for én eller flere ældre. Projektet kalder de for "bliv god til at læse", og afdelingslederen for 0.-5. årgang italesætter, at læsemøderne skal bidrage til at forbedre elevernes kompetencer inden for højtlæsning, læsemestring og formidling. Højtlæsningen på plejehjemmet kræver at eleverne finder relevante bøger og øver højtlæsningen hjemmefra, og det forventes at både forældre og lærerer støtter op om projektet. Lærer og projektleder for projektet fortæller at:

"*læsemøderne bidrager til, at læsningen får et konkret formål og der medfølger for børnene et ansvar, hvilket motiverer børnene.*"

Der bliver ydermere italesat at: "*der knyttes personlige bånd mellem børnene og de ældre, som spreder stor glæde hos begge parter. En sidegevinst er, at børnene får indblik i en anden verden og gør sig tanker om menneskers livsvilkår*" (Bilag 2).

Vi har valgt at foretage gruppeinterviews med børnene fra dette projekt, for at se på hvad børnene artikulerer at de oplever i mødet med de ældre, og hvordan børnenes forståelser forholder sig til de rationaler, der italesættes ud fra vores tre andre konstruerede afsenderpositioner (børne- og ældreinteressenter, politisk position og medieposition).

Børns artikulationer fra tv-program

Vi har valgt at inddrage børnenes artikulationer fra tv-programmet "5. klasse rykker ind hos demente", fordi vi grundet corona, ikke havde mulighed for at foretage flere interviews. Vi anvender altså disse artikulationer som supplement til vores egne interviews, omend vi er opmærksomme på, at de ligeledes er artikuleret og redigerede gennem en medieposition, og at vi ikke kender konteksten for børnenes artikulationer her. Vi ved ikke hvad børnene er blevet spurgt om i forbindelse med hvilke aktiviteter, og hvilke andre udsagn børnene også har givet i samme forbindelse. Dog mener vi fortsat at disse artikulationer kan være relevante at inddrage i de tilfælde hvor de bidrager til nye perspektiver og oplevelser, samt der hvor de reproducerer de samme diskursive repræsentationer som børnene giver udtryk for i vores interviews. Børnene er i samme aldersgruppe og udtaler sig i forbindelse med generationsmøder på et plejehjem, der er iværksat gennem deres skole, hvilket er en lignende situation som udfolder sig i vores interviews.

Det empiriske materiale vi selv har konstrueret

Et børneperspektiv

Vores valg af fokus på børnene og deres perspektiv kan ses som et udtryk for, at vi er indlejret i en diskurs, hvor det gælder, at børnene skal have indflydelse og deres perspektiv skal inddrages. Denne diskurs som det kan siges at vi er indlejret i kaldes "Det nye Barndomsparadigme", hvor vi har fokus på børn som nogen der *er* frem for fokus på børn som mangelfulde voksne (Staunæs,

2014: 52; James, Jenks & Prout, 1999). Dette betyder, at vi ser børn som selvstændige individer, men er også opmærksomme på, at de er under udvikling, på samme måde som at alle mennesker er under udvikling hele livet igennem. Hos børn ser vi det som vigtigt at møde dem på et relevant niveau i forhold til deres udviklingsniveau. Vi ser at voksne har en særlig opgave i forhold til at guide børn gennem livet og tage ansvar i forhold til børns udvikling. Vi ser ikke børn som nogle der skal skærmes fra virkeligheden, men nogen som skal støttes i udvikling. Vi har med dette syn på børn ikke et ideal om at børn skal have fuld selvbestemmelse, men vi tror på at børn har noget relevant at bidrage med og skal inddrages, når vi taler om at skabe gode børneliv. Vi er opmærksomme på at dette er diskursivt, men et forsøg på at fremskrive vores egen position samt diskursive indlejring.

Dette børneperspektiv sammenlagt med vores metateoretiske ståsted, medvirker at vi ser børn som handlende subjekter, der ikke kun reproducerer kulturelle normer, men også har mulighed for at politisere og reagere imod disse (Staunæs, 2004: 52). Vi ønsker ikke blot at undersøge hvordan diskursive forståelser og rationaler omkring generationsmøder, udfolder sig hos voksne, men ligeså vel hos børn. Både som børn i forståelsen af dem, der bliver påvirkede af de voksnes intentioner om at opstille generationsmøder, og som børneliv, hvor det diskursive felt muligvis er et andet end i voksenverdenen. De diskursive kampe udfolder sig måske anderledes her med andre herskende diskurser.

Gruppeinterviews med børn

Vi har valgt at foretage gruppeinterviews, da vi ønskede at få adgang til børns egne perspektiver og diskursive fremstillinger af generationsmøder, hvilket vi ikke ville kunne få adgang til på andre måder end at spørge børnene selv og lade dem komme til orde (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 331).

Vi er netop interesserede i at få indsigt i, hvordan børnenes italesættelser forholder sig til de rationaler, som der gives for generationsmøderne. Dette er særligt interessant fordi børnene er deltagere af generationsmødet og dermed oplever mødet indefra, men ikke selv har taget initiativ til dette. Når vi vælger at lave interviews med børn, reproducerer vi en diskurs om hvem der menes

at have interessant og relevant viden at bidrage med, og en diskurs om inddragelse af børn (Rasmussen, Warming & Kampmann, 2017: 10).

Vi anvender gruppeinterviews, da det giver anledning til, at få flere artikulationer frem om generationsmødet. Derudover er vi også interesserede i at se på, hvordan børnene eventuelt samskaber diskurser i den sociale begivenhed.

Ved at benytte gruppeinterviews forestiller vi os at det vil give anledning til at børnene kan respondere på hinandens svar og bruge disse som afsæt for ny refleksion. Vi forestiller os ligeledes, at et gruppeinterview kan udgøre et trygt rum, og dermed skaber et fundament for fri snak og refleksion. (Kampmann, 2017: 103). Vi har en forestilling om at en ulempe ved at benytte gruppeinterviewet som metodisk redskab med netop vores målgruppe, er at børnene kan være mere konsensussøgende end voksne, og dermed reartikulerer hinandens udsagn (Kampmann, 2017: 103). Dette kan eventuelt medføre, at det er de samme diskurser, der reproduceres, hvilket er en af årsagerne til, vores ønske om at foretage flere interviews, da det kan tænkes at øge chancen for at få flere diskurser artikuleret.

Vi har gjort os overvejelser om hvad det vil sige at lave forskning, hvor vi inddrager børn, omend vi langt hen af vejen ser at størstedelen af disse refleksioner kan være relevante i forhold til forskning med børn såvel som voksne. Dertil er det også relevant at overveje hvordan det påvirker børnene at deltage i vores undersøgelse og hvorvidt det er etisk at inddrage børnene i vores forskning. Vi har udvalgt en gruppe almindelige folkeskolebørn, som ikke ses som særligt udsatte, og vi interviewer dem som en del af deres almindelige folkeskolehverdag. Vi har en formodning om, at hvis der havde været børn i klassen, som lærerne, ud fra deres kendskab til børnene, vurderede ikke ville have godt af at deltage, så havde lærerne taget hensyn til dette. Dertil var det frivilligt for børnene at deltage og børnenes forældre skulle ligeledes godkende deres deltagelse ved at underskrive en samtykkeerklæring, som vi indsamlede forud for interviewene. Vi tror på, at interviewsituationen kan være et rum for transformativ læring, hvor det, der fremstår som objektivt for børnene bliver politisk, og der er mulighed for at vores spørgsmål kan sætte gang i kritisk refleksion hos børnene (Mezirow, 2000). På baggrund af dette ser vi det som etisk forsvarligt at inddrage børnene i forskningen.

Gruppeinterviews anvendt som empiri

Ligesom afsenderen af et dokument kan have gjort sig særlige overvejelser om præsentationen af et givent emne, hvorudfra diskurser kan udledes, så kan diskurser også udledes fra interviews. I interviewsituationen kan den interviewede efterrationalisere sine rationaler og forklare sine oplevelser (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 330). Derudover mener vi, at de mere umiddelbare ordvalg og argumenter ligeledes repræsenterer en bestemt diskursiv forståelse. Når vi selv indsamler empiri er det svært at skelne mellem indsamling af data og analyse af data, eftersom vi med vores poststrukturalistiske perspektiv er opmærksomme på at vi er medkonstruerende til begge dele.

Interviews bliver kritiseres for at være en begrænset måde at opnå indsigt i, hvad der rent faktisk foregår "derude". Denne kritik bunder i at interviewpersonen har en ide om hvad interviewer gerne vil høre, og at sociale normer vil være styrende for interviewsituationen. Derfor argumenteres der for, at et interview fremstår mere som en social begivenhed end som indsamling af data for intervieweren er medkonstruerende af situationen (Alversson, 2003: 169).

Når vi vælger at trække på poststrukturalismen, så adskiller vi ikke det diskursive fra det ikke-diskursive, og dermed mener vi, at alting er sociale konstruktioner, og at det er et vilkår at intervieweren er medkonstruerende. Med dette udgangspunkt er vi af den opfattelse, at andre måder at indsamle empiri ikke nødvendigvis vil bringe os tættere på "sandheden om verden derude", da vi ikke leder efter en endegyldig sandhed. I stedet er vi interesserede i at se på hvordan sociale konstruktioner af virkeligheden er med til at bestemme hvordan virkeligheden udfolder sig. Denne erkendelsesinteresse mener vi godt, kan udfoldes ud fra de diskursive repræsentationer, der udfolder sig i en interviewsituation.

Vi er derfor opmærksomme på, at vi er medkonstruerende af situationen, og dette særligt i kraft af, at det er os, der stiller spørgsmål og dermed udvælger fokus for spørgsmål og at vi i kraft af vores ordvalg kan udelukke bestemte diskursive forståelser af, hvad der er på spil i feltet. Det har vi været

opmærksomme på i udarbejdelsen af interviewguide og afholdelsen af interviews. For at skabe transparens omkring vores egen rolle i interviewet har vi ladet os inspirere af etnografisk interview-metode. Vi er som tidligere nævnt, opmærksomme på at den fænomenologiske etnografi har en anden ontologi, end vi har som poststrukturalister. Vi mener dog at vi er nødt til at lade som om at virkeligheden er en virkelig ting for at kunne opnå viden om den. Vi har anskuet børnene som informanter om en fremmed kultur, som vi kan få indblik i, ved at børnene selv beskriver handlinger, oplevelser, refleksioner, omgivelser med mere (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 327). Dette stemmer også overens med vores ønske om at inddrage børnenes eget perspektiv, og dermed netop deres italesættelser af oplevelser og fortolkninger i forbindelse med generationsmøderne. Via åbne spørgsmål med så få beskrivelser af vores forforståelser og intentioner som muligt, så har vi ønsket at lade børnene fortabe sig i det diskursive univers (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 327). Dette har været en måde at forsøge at minimere vores påvirkning på de diskurser, som artikuleres.

Observationer forud for interviews

Første gang vi mødte børnene, præsenterede vi os selv i deres klasselokale sammen med deres lærere. Her præsenterede vi ligeledes, at vi gerne ville interviewe børnene ugen efter, og vi delte samtykke-
erklæringer ud, som børnene skulle få deres forældre til at underskrive, hvis børnene ønskede at medvirke i interviews. Vi gik dernæst hen til plejehjemmet sammen med børnene og talte med dem undervejs. På plejehjemmet deltog vi i- og observerede læsemøderne mellem børnene og de ældre.
Disse observationer har dels fungeret som en måde at få kontakt til- og dermed adgang til børnene, som vi senere interviewede. Derudover har observationerne fungeret som baggrundsinfo til os, som vi har brugt til at udarbejde interviewspørgsmål ud fra. Ved at afholde interviews med udgangspunkt i observationer, har vi bestræbt os på, at vores spørgsmål ville virke relevante i situationen for børnene, da vi på denne måde har haft mulighed for at spørge ind til praksis. Desuden har observationerne kunne fungere som en form for kontrol med de interviewedes udsagn, da vi har haft mulighed for at se om børnenes udsagn under interviewene passede sammen

med det, som vi så og oplevede under observationerne (Dyrberg, Hansen & Torfing, 2001: 331). En pige som under interviewet gav udtryk for, at være glad for plejehjemsbesøgene, observerede vi ugen forinden sige til sine venner "ældre hader nogle gange børn" og hun lavede en parodi på en ældre kvinde, som ikke ønskede at lytte til at børnenes højtlæsning. Dette kan pege på, at børnene havde en forventning om, at vi forventede, at de gav udtryk for positive oplevelser, hvilket børnene dermed også "gav" os. Dette på trods af, at vi undlod at spørge direkte ind til deres holdning om de ældre, men derimod spørge ind til deres oplevelser og praksis.

Udførsel af gruppeinterviews

Ugen efter vores observationer mødte vi igen op på plejehjemmet til læsemøderne, hvor vi afholdte gruppeinterviews med børnene forud for læsningen. De to gruppeinterviews blev afholdt i fællesrum på plejehjemmet, og tog cirka 10-15 minutter hver. Det var vores oprindelige plan at holde flere interviews i de følgende uger, men plejehjem og skoler blev efterfølgende lukket grundet COVID-19. Dette hindrede yderligere adgang til vores informanter.

Børnene har vidst, at vi var interesserede i at undersøge deres oplevelser i forbindelse med besøgene på plejehjemmet. Vi var opmærksomme på ikke at spørge ind til hvad børnene lærte ved besøgene, da vi dermed ville indskrive os selv og interviewet i en læringsdiskurs. På samme måde har vi ikke interviewet med udgangspunkt i børnenes holdninger til de ældre. Vi har forsøgt at spørge ind til praksis ved at bede børnene beskrive deres besøg på plejehjemmet som om vi havde bind for øjnene, og gik ved siden af dem. Derudover har vi bedt børnene fremhæve oplevelser og situationer, som de syntes var særlige, samt positive og negative sider ved generationsmødet. Interviewguiden bliver præsenteret nedenfor. Når vi vælger at konstruere spørgsmål således, er vi opmærksomme på at vi fremskriver, at der skal være noget negativt og noget positivt ved generationsmødet. Vi har dog alligevel konstrueret spørgsmålet på denne måde, for at vi gennem børnenes italesættelser af deres holdninger kan udlede diskurser om hvordan de diskursivt fremstiller generationsmødet.

Vi har bestræbt os på at stille spørgsmål, som var lette at gå til for børnene, og som kunne besvares fra de forskellige refleksionsniveauer, som børnene kunne forventes at have. I vores anvendelse af

de åbne spørgsmål har vi forsøgt at være praksisnære og ikke abstrakte, og derfor imødekomme de eventuelle forskellige refleksionsniveauer hos børnene.

Præsentation af interviewguide

Vi har udarbejdet en interviewguide med henblik på at få børnene til at beskrive og forklare praksis omkring deres besøg på plejehjemmet, herunder oplevelser, reaktioner, refleksioner og holdninger. Spørgsmålene er strukturerede så de er så åbne og praksisnære som muligt, og medvirker til at give en struktur for samtalen. I interviewguiden har vi udarbejdet hjælpespørgsmål, som vi kunne bruge, hvis børnene havde svært ved at forholde sig til de åbne spørgsmål.

Forskningsspørgsmålet, som vi har arbejdet ud fra har været: Hvad italesætter børnene at de oplever ved at besøge de ældre?

Interviewguide

	Spørgsmål
1. spørgsmål	Fra I går ind af døren oppe på den afdeling, hvor I læser, vil I så ikke beskrive hvad der sker, og hvad I gør? Som om jeg går ved siden af jer med bind for øjnene og I skal guide mig i hvad der sker omkring mig/fortælle hvad der foregår. **Eventuelle hjælpespørgsmål:** Når I åbner døren ind til X's værelse, hvad er så det første der bliver sagt? Hvad svares? Hvor sidder I henne? Taler I sammen? Hvad tænker du så når dét sker? Hvorfor?
2. spørgsmål	Hvis du skulle fremhæve én oplevelse fra dine besøg, hvad ville det så være? **Eventuelt hjælpespørgsmål:** Eksempelvis noget du synes var særlig sjovt, spændende, mærkeligt og rat?

3. spørgsmål	Vil I til slut fortælle tre gode ting og tre dårlige ting ved at besøge de ældre?

Figur 2: Interviewguide

Kondenseringen af det empiriske materiale

Analyse på afstand

Grundet COVID-19 har vi foretaget analysearbejdet hver for sig, dog i tæt samarbejde. Det har gjort at kondenseringen er foregået online i stedet for på papir, og vores drøftelser er foregået med skærme imellem os. Det har oplevedes som en hindring indledningsvist, men har også gjort at vi har måtte være opmærksomme på hvilken struktur vi satte omkring konstruktionsarbejdet, og hvordan vi kunne støtte konstruktionsprocessen bedst muligt. Vi er blevet opmærksomme på, at for at understøtte et konstruktionsarbejde virtuelt, kræver det noget andet end at understøtte arbejdet, hvor vi sidder overfor hinanden fysisk. For eksempel har vi forsøgt at danne overblik over meningskondenseringen via forskellige virtuelle platforme, med mere eller mindre succes. Vi har skulle finde nye måder at understøtte løbende fælles refleksion, hvilket vi ser som et vigtigt metodisk greb i diskursanalyse. Denne løbende fælles refleksion har været udfordret af, at vi ikke har siddet i samme fysiske rum, hvilket vi har forsøgt at imødekomme ved daglige telefonkonferencer. Denne løbende opmærksomhed på hvad vi gjorde og hvorfor under de nye omstændigheder online, har medvirket til en politisering af vores metodiske praksis.

Vores læsebriller

Efter udførsel af gruppeinterviews og udvælgelse af tekster, har vi foretaget analytiske gennemlæsninger af vores materiale. Vi er gået til værks med et eksplorativt og åbent blik, hvor vi identificerer og iagttager sprogbrug, mønstre, poler og særlige tematiske tendenser. Denne del af gennemlæsningen udgør vores meningskondensering. Ud fra meningskondenseringen har vi udtaget centrale tematikker, som er gået igen på tværs af vores materiale. Herfra har vi udarbejdet flydende betegnere, som fungerer som en fællesnævner/centralt tema, der rummer den betydning, vi i vores materiale ser, at der er forhandling omkring. De flydende betegnere er derudover også

udvalgt ud fra vores erkendelsesinteresse og problemformulering. Derfor er de flydende betegnere konstrueret, og ikke alle vil være specifikke ord, der går igen i teksterne. De flydende betegnere skal ses som individuelle nedslagspunkter, men vil have overlap til hinanden, i kraft af, at de optræder som nodalpunkter i flere forskellige diskurser, og derfor bliver indholdsudfyldt på forskellige måder.

Da diskursteorien er kompleks, og betydning ikke kan afgrænses til én betydning, er vi derfor nødsaget til at foretage disse fikseringer af betydninger, for at skabe analysegenstande. Dette understøtter vores valg om at udarbejde en empirisk konstruktion, og ikke kalde det en analyse.

De flydende betegnere og fikseringer af betydning, ser ud som følger: "Forskelligheder", "Læring", "Relationer", "Tid" og "Mål". Efter vi har konstrueret de flydende betegnere, har vi foretaget en mætning af ord og betydningstilskrivelser, som relaterer sig til de overordnede temaer/flydende betegner. Dette medfører at vi udfra denne mætning af betydningstilskrivelser, der er blevet kædet sammen med den flydende betegner, har kunnet konstruere diskurser:

Præsentation af struktur

Konstruerede flydende betegnere/nodalpunkter	**Konstruerede analytiske diskurser**
Forskelligheder	- **Integrationsdiskurs** - **Livsfasediskurs** - **Individdiskurs**
Læring	- **Curriculumdiskurs** - **Livsmestringsdiskurs** - **Livsfasediskurs**
Relationer	- **Diskurs om det strukturerede generationsmøde** - **Diskurs om det intuitive generationsmøde**

Tid	- **Nærværsdiskurs** - **Ressourcediskurs**
Mål	- **Livskvalitetsdiskurs** - **Målbarhedsdiskursen** - **Innovationsdiskursen**

Figur 3: Konstruerede flydende betegnere samt analytiske diskurser

Vi har i processen været nødsaget til at foretage fravalg af temaer og rationaler, som stod frem i teksterne. Vi har valgt at fokusere på de ord og betydninger, der går igen på tværs af teksterne og vores interviews. Idet at vi er indlejret i et konstrueret kontekstuelt perspektiv, som danner grundlag for vores problemstilling, afgrænsning og forskningsspørgsmål, omhandler vores fravalg også perspektiver som ikke er relevante at belyse i forhold til at kunne besvare vores problem-og erkendelsesspørgsmål.
Vi har afgrænset os fra at inddrage rationaler, der udelukkende berører de ældre, men har så vidt som muligt fokuseret på rationalerne, der berører børn, samt hvordan der tales om børn og ældre via interpelleringer.

Analysestrategi

I dette afsnit præsenteres undersøgelsens analysestrategi, som vil danne ramme for den efterfølgende empiriske konstruktion.

Vores empiriske konstruktion kan kategoriseres som en hegemonianalyse, idet vi ser på hvordan feltet er konstrueret og hvilke selvfølgeligheder der fremstilles.
Vi har derfor et ønske om at vise hvordan rationalerne midlertidigt stabiliseres rundt om den flydende betegner, der for en stund kan holde kontingensen i skak, men som altid vil bryde sammen under andre omstændigheder (Esmark et al., 2005: 29).
Den empiriske konstruktion vil præsenteres i 7 enkeltstående afsnit, hvor de 5 første, udgør første del af analysen. Den første del tager afsæt i de præsenterede, konstruerede flydende betegnere

(Figur 3) og de diskurser, som forsøger at indholdsudfylde de flydende betegnere på hver deres måde. Dernæst præsenteres et afsnit om interpelleringer af børn og ældre og slutteligt en sammenfatning.

Gennem en Laclau og Mouffe inspireret diskursanalyse, vil vi i første del udfolde, hvordan de flydende betegnere indholdsudfyldes for at se på de sproglige mønstre, diskursive kampe og hegemonier, der træder frem gennem vores udvalgte tekster samt vores interviews. Dette vil vi gøre, for at udfolde hvordan rationalerne for generationsmødet mellem børn og ældre artikuleres, og hvad det siger, om den måde, der tænkes omkring generationsmøder.

I hvert af de 5 afsnit i første del af analysen, vil vi først udfolde de udvalgte teksters indholdsudfyldning af den flydende betegner for at skabe en forståelsesramme for, hvilke diskursive sandheder, der ligger indlejret i de artikulerede rationaler om generationsmøderne. Efterfølgende vil vi i hvert afsnit udfolde vores interviews og derigennem børnenes artikulationer af hvordan de artikulerer deres oplevelser i generationsmøderne, for at se på, hvilke diskurser deres artikulationer er konstrueret i kraft af, og indlejret i. Derudover vil vi se på interdiskursivitet, når vi ser på om børnene reproducerer de diskurser som rationalerne ligger indlejret i, eller trækker på helt andre. Dette vil vi gøre, for at se på hvilke mulighedsbetingelser for tænkning de diskursive strukturer tillader børnene at have.

For at svare på hvordan der ses på børn og ældre, og hvordan de fremstilles gennem vores udvalgte empiri, vil vi udfolde hvordan de interpelleres i kraft af diskurserne. Dette vil vi udfolde i den empiriske konstruktions anden del, som udgøres af afsnittet om interpelleringer af børn og ældre samt en sammenfatning, hvor vi samler op og udfolder de empiriske fund.

I den empiriske konstruktion vil vi vise hvordan den flydende betegner indholdsudfyldes ud fra momenter og ækvivalenskæder i den specifikke diskurs, hvilket vil være de sætninger og specifikke ord som træder frem gennem artikulationerne. Vi er i vores empiriske konstruktion ikke altid lige tekstnære, hvilket vil sige, at vi ikke altid udleder tekstnære ækvivalenskæder, men vi konstruerer dem også, ud fra den indholdsudfyldelse vi finder, i kraft af den flydende betegners relation til momenter i diskurserne.

Da vi er interesserede i at se bag om selvfølgeligheder og dermed mulighedsbetingelser for tænkning, vil vi løbende koble artikulationerne op på positionerne der taler, herunder børne- og ældre interessenter, mediepositionen og den politiske position, og udlede analytiske pointer. Vi vil derfor løbende udfolde positioner i den empiriske konstruktion, men hvorfra diskurserne bliver artikuleret, vil ikke fremgå af vores konklusion. Dette fravælger vi, da vi kun er interesserede i at konkludere på hvordan rationalerne kan sige noget om, den måde der tænkes om generationsmøder og hvordan børn og ældre fremstilles.

Vores ærinde med den empiriske konstruktion er med vores iagttagelsesbærende begreber følgende:
Gennem en diskursanalyse udfolder vi de diskursive processer og deres kampe for at opnå hegemoni og definere sandheder for generationsmøder.

Kapitel 4: Empirisk konstruktion

I dette kapitel præsenterer vi den empiriske konstruktion. Første del af den empiriske konstruktion udgør de første 5 delafsnit, der tager udgangspunkt i de konstruerede flydende betegnere.
Anden del af den empiriske konstruktion udgør den mere sammenfattende del, hvor vi vil præsentere et afsnit om interpelleringer af børn og ældre, efterfulgt af en sammenfatning af diskurser og rationaler.

Første flydende betegner; Forskelligheder

Vi har valgt at se på hvordan forskelligheder bliver diskursivt artikuleret i empirien. Vi har udvalgt forskelligheder som flydende betegner, altså et begreb, der kæmpes om at indholdsudfylde, da vi i italesættelsen af generationsmøder finder en implicit påstand om at der er *noget forskelligt*, der skal mødes. I den udvalgte empiri defineres dette oftest som børn og ældre. Vi er interesserede i at undersøge, hvordan forskelligheder mellem børn og ældre bliver italesat, for derigennem at undersøge mulighedsbetingelserne for tænkning om generationsmøder.
Som beskrevet indledningsvist i undersøgelsen bevæger vi os indenfor et emne, hvor holdningen om, at alderssegregering er et stigende problem i samfundet bliver opfattet som en objektiv sandhed. Denne objektivitet finder vi også på tværs af vores empiriske materiale, hvor der ofte ses et rationale om, at problematikken med alderssegregering skal imødekommes ved at skabe flere generationsmøder mellem børn og ældre. Dette rationale bag generationsmøder kommer til udtryk i de diskurser, der i dette afsnit vil blive udfoldet, ligesom en af vores udvalgte empiri-tekster politiserer dette. Dette vil blive synliggjort i konstruktionen af en diskursiv kamp.

Integrationsdiskurs - forskelligheder som potentiale

I empirien finder vi mange steder en artikulation af forskelligheder som en del af det, vi her vælger at definere som integrationsdiskursen. Integrationsdiskursen, som vi finder artikuleret og reproduceret i vores empiri, ækvivaleres ved, at der er potentiale i forskellighederne mellem børn og ældre og den diversitet, som de repræsenterer. Generationerne kan lære af hinanden i kraft af

deres forskelligheder. Der tales om, at generationsmøderne kan være en måde at bryde med fordomme og tabuer, og at de kan bygge bro mellem generationer. I integrationsdiskursen italesættes alderssegregering som et problem.

Artikuleringen af integrationsdiskursen ses blandt andet i følgende citat, hvor en pædagog fra tv-udsendelsen "Børnechok på plejehjemmet" udtaler "*Man deler meget op i alder her i Danmark, hvor jeg tænker at vi skulle føre mere sammen*" (Tv2, 2019, bilag 11). Herefter udtaler speakeren i samme tv-udsendelse "*Men hvad sker der hvis vi fører de to generationer sammen, vil de så kunne inspirere og give hinanden noget?*" (Tv2, 2019, bilag 11).
I citaterne herover kan artikuleringen af at *hvis vi fører sammen* kobles op på integrationsdiskursen som ækvivalenskæde til, hvordan forskellighederne skal forholde sig til hinanden. De skal føres sammen. Dette stilles op imod at *dele op i alder*, hvilket kan relateres til argumentet om alderssegregering som et samfundsproblem. Denne opdeling i alder bliver diskursivt artikuleret som noget, der tages afstand fra i integrationsdiskursen, og dermed udelukkes fra diskursen. Speakeren i programmet italesætter derefter *at føre sammen* som noget, der muligvis vil kunne føre til inspiration og at give hinanden noget, hvilket igen er et moment, der ækvivalerer forskelligheder i integrationsdiskursen. Integrationsdiskursen bliver artikuleret mange gange i tv-programmet "Børnechok på plejehjemmet", hvor der tales om, at børn og ældre kan lære af hinanden, og at der kan ske noget godt, når modsætninger mødes. Når pædagogens udtalelse om at dele op og føre sammen, er udvalgt til at blive præsenteret i tv-programmet, så kan dette ses som at integrationsdiskursen bliver artikuleret af medierne.
I teksten "Højtlæsning på plejehjemmet gør skolebørn til bedre læsere" beskrives det om generationsmøderne at "*mest af alt er timerne på plejehjemmet en positiv oplevelse for både børn og gamle. Læsevenskaberne giver grobund for gensidig sympati og respekt*" (Skovsbøl, 2011, bilag 7).
Her betegnes generationsmøderne som læsevenskaber, hvilket kan skabe konnotationer til tætte positive relationer, og positive relationer kan ses som ækvivalenskæde for, hvordan forskelligheder indholdsudfyldes i integrationsdiskursen; forskelligheder har positivt potentiale i sig. Der udtales dernæst at forskelligheder giver grobund for gensidig sympati og respekt. Implicit kan det tolkes ud fra citatet, at der er brug for at gensidig sympati og respekt gror, hvilket vi ser som en reference

til det, der i medierne omtales som en voksende generationskløft (Mikkelsen, 2000; Belgrave 2011). Derfor ser vi momenterne *grobund for gensidig sympati* og *respekt* som ækvivalenskæder for hvordan forskelligheder skal forholde sig til hinanden i integrationsdiskursen.

I teksten "Generationsmøder - eksperterne jubler" udtaler direktøren i Ældresagen følgende om generationsmøder og når ældre leger med børn, at "*det giver gode fælles oplevelser og knytter bånd mellem generationerne*". Italesættelsen af billedet om at der knyttes bånd mellem generationerne kan forstås som at dét bånd, der knyttes, ikke allerede er til stede. Dette kan relateres til argumentet om alderssegregering. Fælles oplevelser bliver ækvivalenskæde for hvordan der knyttes bånd og skabes integration mellem generationerne. Vi forstår det som, at der er forskelligheder til stede, som skal knyttes sammen, når det bliver italesat at der er behov for at der bliver knyttet bånd.

I tv-udsendelsen "5. Klasse rykker ind hos demente" fortæller læreren om børnenes reaktion på at de skulle på plejehjemsbesøg: "*Først så blev de helt stille og så var der en enkelt der sagde ej, øh. Det er jeg ikke meget for. For jeg synes der lugter. Gamle mennesker lugter*" (Tv2 Lorry, 2019, bilag 8). Her fremstilles børnenes fordomme om de ældre via lærerens udtalelse, som at børnene synes at ældre lugter, og at de ikke ønskede at skulle besøge de ældre. Denne fremstilling kan forstås som et argument for, at der er behov for integration mellem de to generationer for at nedbryde fordomme, hvilket kan relateres til argumentet om alders-segregering som et problem i samfundet. Vi ser derfor rationalet om at nedbryde fordomme om hinandens forskelligheder som ækvivalenskæde i integrationsdiskursen. Denne fremhæven af fordomme mellem børn og ældre kan også være et greb fra tv-produktionen til at fremhæve en historie eller et narrativ til tv-udsendelsen på en måde, så der fremstår en konflikt, som skal overvindes for at skabe spænding. Uanset formålet, så ses integrationsdiskursen artikuleret, og tilmed artikuleret med en vis kraft, eftersom at tv-udsendelser rammer en bred målgruppe af borgere på en måde, så det kan antages at tv-seerne ofte ser indholdet som oplysning og som en objektiv fremstilling af virkeligheden. Plejehjemmets centerleder udtaler i samme tv-udsendelse om sine mål for generationsmøder "*Jeg har en stor ambition som centerleder her om at stille Benediktehjemmet til rådighed for at nedbryde tabuer omkring demens, ældre og plejehjem*" (bilag 6). Her artikuleres det af centerlederen,

fremstillet i medierne, som at det er et mål at nedbryde tabuer omkring ældre. Dette kan igen relateres til integrationsdiskursen, hvor generationsmøder har til formål at nedbryde fordomme og tabuer. Tabuer relaterer sig til ting, der kulturelt er enighed om at der ikke skal tales om. *Tabuer og fordomme* kan ses som momenter i integrationsdiskursen, som noget der ofte er til stede, når forskelligheden er stor, og som der ønskes at ændre. Det kan tolkes ud fra begge ovenstående citater, at forskellene mellem generationerne er stor, eftersom der er fordomme og tabuer mellem generationerne. Fordomme kan ses som værende noget, der har bedst grobund, hvor forskelligheden er stor, og møder mellem grupper ikke sker. Dette kan relateres til argumentet om alderssegregering.

I pressemeddelelse fra Odense kommune lyder overskriften "*Over en million kroner i spil blandt borgerne: Odenses generationer skal knyttes bedre sammen*" (bilag 13). Når der beskrives at generationer skal knyttes bedre sammen, forstår vi det som, at de ikke er knyttet godt nok sammen. Her ser vi, generationerne som nogle der er forskellige, eftersom de ikke er knyttet sammen. Ønsket om at *knytte sammen* og *skabe stærkere bånd* er ækvivalenskæde til hvordan forskelligheder mellem generationer indholdsudfyldes i integrationsdiskursen. Det kan være særligt interessant at se en kommunal forvaltning artikulere integrationsdiskursen som en del af et udspil, hvor der følger penge med, som private og kommunale aktører har mulighed for at søge. Pengene tilføjer en kraft til artikulationerne. Dermed er der stor chance for at netop denne artikulation bliver reproduceret hos børne- og ældreinteressenter, som ønsker at skabe initiativer med kommunens penge. Der kan skabes konkrete initiativer som reproducerer samme diskursive rationale, nemlig at der er behov for at gøre en aktiv indsats for at knytte generationer sammen. Det ses at både pressemeddelelsen fra Odense Kommune og direktøren for ældre-sagen begge benytter netop ordene *knytte sammen* til at sige hvad der skal ske mellem generationerne, og at de dermed begge reproducerer det, vi her definerer som integrations-
diskursen.

Alders-segregering som et samfundsproblem i integrationsdiskursen - forskelligheder skal mødes

Vi ser i ovenstående eksempler at der er mulighed for at lave en tæt kobling mellem argumentet om alderssegregering som problem i samfundet og artikulationen af integrationsdiskursen. Dette tolker vi som, at der ligger et ønske om, at bryde med alderssegregering, og dermed bryde med fordomme mellem generationer, hvilket kan være med til at skabe sammenhængskraft i samfundet. Vi antager derfor, at generationsmøderne i integrationsdiskursen bygger på et samfundsmæssigt positivt rationale, hvor formålet er at skabe integration på tværs, hvilket også italesættes i empirien. Dette ses eksempelvis i ovenstående afsnit, når centerlederen på plejehjemmet ser det som en del af sin opgave at stille pleje- hjemmet til rådighed for generationsmøder og at nedbryde tabuer om ældres liv. Endvidere ses dette, når Odense kommune sætter en stor portion penge af til generationsintegrations-initiativer. Vi ser diskursen artikuleret fra samtlige af vores udvalgte positioner, og dermed bliver det iboende rationale også reproduceret fra mange forskellige positioner, og får en vis kraft.

Det kan antages, at det særligt er fra positioner, der ønsker at fremme ældres vilkår i samfundet at argumentet om at bryde med alders-segregering bliver italesat, da alders-segregering særligt går ud over de ældre. Dette er et argument, der artikuleres gennem integrationsdiskursen, og det ses i empirien at ældre-interessenter artikulerer denne diskurs. Eksempelvis centerlederen på plejehjemmet, en plejer på et plejehjem samt direktøren i Ældresagen. I artiklen "Eksperterne jubler" er det interessant, at alle de informanter, der inddrages i artiklen som eksperter, netop arbejder på ældreområdet. Teksten er udgivet i et pædagogisk fagblad, hvor læserskaren har en pædagogisk faglighed, men der inddrages ikke børneeksperter til at sige noget om hvorvidt generationsmøder er en god ide eller ej. Dette kan forståes som at rationalerne bag generationsmøderne primært relaterer sig til ældres liv, og at generations- møderne har en gavnlig effekt for de ældre. Dette, omend at der i integrationsdiskursen også tydeligt artikuleres hvad børnene kan få ud af at være sammen med de ældre, blandt andet at de kan lære af dem.

Børnenes perspektiver i integrationsdiskursen

Den måde forskelligheder indholdsudfyldes ud fra ovenstående i integrationsdiskursen, afgrænser sig fra en forståelse af forskelligheder som noget, der er negativt eller svært at overkomme. I stedet ækvivaleres forskelligheder som noget, der er positivt og kan medføre læring og udvikling. I interviewene med børnene taler børnene meget positivt og respektfuldt om de ældre, hvilket er en artikulering af integrationsdiskursen. Det at have respekt for forskelligheder bliver en del af ækvivalenskæden for, hvordan de skal møde forskelligheder. Her følger et citat fra et af vores interviews, hvor drengen Niels bliver spurgt om tre gode og tre dårlige ting ved besøgene på plejehjemmet og udtaler sig om de ældre; "*De er venlige. Eller nogle er venlige. Der er også nogle der er lidt mindre venlige*"(bilag 4). Et andet sted i interviewet artikulerer samme dreng i en dialog med sin klassekammerat om hvordan læsemøderne foregår at der "*også var nogle [ældre red.] der er sådan lidt mindre rare*" (bilag 4). I begge citater ses det, at drengen benytter positive ord til at beskrive de ældre, men dog forsøger at udtale sin holdning ved at tilføje ordet *mindre* hvilket kan forstås som om, at han egentligt ikke synes de ældre er venlige eller rare. Den positive måde at tale om nogen der er forskellig fra en selv, kan ses som en ækvivalenskæde i integrationsdiskursen. Det kan tolkes som om, at drengen er underlagt en integrationsdiskurs og dermed reproducerer denne. Det kan dog også tolkes som at artikulationen ikke er et udtryk for, at drengen er underlagt en integrationsdiskurs, men nærmere et udtryk for at han udtaler sig i en bestemt diskursiv kontekst, som her er interviewsituationen. Vi kan forestille os, at drengen er opmærksom på, at det han under interviewet siger til os vil blive sagt videre. Derfor kan han være særligt opmærksom på at sige noget, der er socialt acceptabelt, høfligt og respektfuld ud fra en social forventning om hvordan man skal være over for fremmede mennesker. Dertil kan det antages at han gerne vil svare det som han forventer, at vi gerne vil høre. Disse ting kan ligeså vel ses som et udtryk for de sociale forventninger, han er socialiseret ind i, hvor han opfører sig velopdragent, som de kan ses som et udtryk for integrationsdiskursen. Det kan formodes at børnene er blevet fortalt, at møderne skal være en positiv oplevelse og for at leve op til dette, så italesætter børnene møderne positivt over for os i vores empiri. Denne mere metodiske refleksion finder vi relevant at inddrage, da vi er opmærksomme på at også interviewsituationen er diskursiv konstrueret.

Livsfasediskurs

I empirien ses det mange steder som at forskellighederne mellem børn og ældre relateres til netop dét at de er børn og ældre - altså at deres livsfase italesættes som noget, der er determinerende for deres tilhørsforhold til en bestemt gruppe, samt deres forhold til andre grupper; her "den anden" aldersgrupper. Vi vælger at konstruere dette som en livsfasediskurs, og vi vil i det følgende udfolde hvordan forskelligheder mellem generationer fremskrives i en livsfasediskurs. Livsfasediskursen bliver ofte italesat sammen med integrationsdiskursen, som netop er beskrevet ovenfor, og vi vil i fremskrivningen af livsfasediskursen ligeledes beskrive hvordan integrationsdiskursen artikuleres.

Livsfasediskursen har vi valgt at definere som en diskurs, hvor der italesættes at der er forskel på børn og ældre, og at der bliver konstrueret specifikke karakteristika omkring bestemte livsfaser og aldre. I teksten "Generationsmøder - eksperterne jubler" artikuleres livsfasediskursen og integrationsdiskursen tydeligt i følgende citat fra en psykolog, der udtaler sig fra en position af at være ældreinteressent:

> "*Mødet mellem to generationer i hver sin ende af livet er godt, fordi man repræsenterer noget forskelligt. Den ældre har en masse erfaringer og kan se tingene i et større perspektiv, mens den unge lever livet nu og her. Den ældre kan give den unge ro og refleksion, mens den unge kan vise den ældre en livsgnist, som kan være stimulerende*" (Larsen, 2013a, bilag 9).

I citatet ovenfor artikuleres mødet mellem forskelligheder som noget godt, hvilket relateres til forskelligheder som en del af integrationsdiskursen, hvor der er en objektivitet om at forskelligheder der mødes, er noget positivt. Det beskrives, at mødet mellem to generationer i hver sin ende af livet er et møde mellem forskelligheder. Dette kan relateres til livsfasediskursen, hvor nodalpunktet forskellig- heder ækvivaleres med at de to generationer repræsenterer noget forskelligt. Forskellighederne bliver i denne livsfasediskurs ækvivaleret ved specifikke karakteristika ved hver aldersgruppe.

Alderskarakteristikaerne udfoldes i, at ældre besidder *ro* og *refleksion,* mens at unge har en *stimulerende livsgnist*, og begge karakteristika ses som momenter i livsfasediskursen. Det faktum at

børn og ældre kan dele disse alderskarakteristika med hinanden relateres til integrationsdiskursen, hvor de kan få noget positivt ud af hinandens forskelligheder. Disse specifikke karakteristika vedrørende livsfaser vil kunne ses som stigmatiserende, hvis man indtager et andet diskursivt perspektiv, hvilket vil blive udfoldet senere.

I tv-udsendelsen "Børnechok på plejehjemmet" artikuleres livsfasediskursen flere gange fra positionen medierne, eksempelvis nedenfor udtalt af en plejer på plejehjemmet: "*altså børnene de står jo der i starten af livet og skal lære en hel masse. Udforske. Og de gamle mennesker de sidder der med erfaringer og kan fortælle og kan give videre*" (Tv2, 2019, bilag 11). Tegnet *børn* bliver i dette citat knyttet sammen med at være i starten af livet og at skulle lære samt udforske. Tegnet *gamle mennesker* bliver i dette citat derimod knyttet sammen med at have erfaringer og kunne fortælle samt give videre. Her bliver specifikke karakteristika ved alder igen fremhævet som det, der udgør forskellighederne mellem børn og ældre, og *specifikke karakteristika ved alder* ækvivalerer igen forskelligheder i livsfasediskursen. Samtidig bliver integrationsdiskursen artikuleret, eftersom de ældre kan give noget af det, som børnene har brug for, nemlig fortælle om livserfaringer. Forskellighederne kan dermed bidrage positivt til hinanden.

Plejeren Britta giver i samme tv-udsendelse udtryk for, at "*altså jeg har altid sådan måske haft lidt den opfattelse at man ikke skal lave børneting med dem. Det skal ikke sådan blive for pjattet, for de er jo voksne ældre mennesker*" (Tv2, 2019, bilag 11). Senere i tv-udsendelsen efter at der har været iværksat aktiviteter mellem børnene og de ældre, som er foregået i leg fortæller Britta "*det fortæller også bare mig, at man skal ikke være så bange for at prøve nogle ting af, fordi de er ikke så gamle som man tror. Der bor stadigvæk et legebarn inde i dem.*"
I de to ovenstående citater giver plejeren udtryk for at der er aktiviteter, som hører til barndommen og andre aktiviteter, som hører til dét at være voksen og ældre. Her bliver de ældre karakteriserede som voksne, og at voksne ikke pjatter, hvilket kan ses som et moment i livsfasediskursen. Vi ser igen specifikke karakteristika, som kobler sig til en bestemt livsfase, hvilket også tidligere er beskrevet som ækvivalenskæder til hvordan forskelligheder indholdsudfyldes i livsfasediskursen. Sidst i citatet udtaler hun dog, at der *stadig bor et legebarn* inde i de ældre,

hvilket relaterer sig til et syn på karakteristika omkring alder som noget, der er mere flydende end hun først gav udtryk for. Dette forstår vi som en politiseren af hendes eget udsagn om at disse specifikke karakteristika som *børneting, pjattet* og *legebarn* kun ækvivalerer hvordan børn forventes at være, men at livsfaser er mere kontingente end som så, og at man godt kan være et legebarn selvom man er voksen. Her sker en hegemonisk intervention, og igennem plejerens artikulering ses en hegemonisk kamp om at definere, hvorvidt- og hvilke specifikke karakteristika der er ved alder, og hvordan de indholdsudfylder forskelligheder i livsfasediskursen. Denne artikuleren foregår gennem tv-udsendelsen, og udtales i den forstand fra positionen medierne. Det kan tolkes som at denne hegemoniske intervention i tv-udsendelsen fremstilles som følge af generationsmøderne som integrationsinitiativ. Integration har ofte som formål at nedbryde fordomme og opnå mere nuanceret viden om andre grupper og individer. Artikulationen kan dermed også ses som en fremstilling af en ny viden, der er opstået som følge af integrationsinitiativet, og ses som en artikulering af integrationdiskursen.

I artiklen "Generationsmøder - Eksperterne jubler" bliver aldringsforsker og formand for Ensomme Gamles Værn citeret for at sige:

> "*Ældre mennesker skal ikke stræbe efter at være unge, men de må gerne bevare barndommens nysgerrighed. Samværet med børn og unge kan hjælpe med at bevare lysten til hele tiden at undre sig, lære nyt og tage tingene op til revision*" (Larsen, 2013a, bilag 9).

I denne artikulation fra en position som ældreinteressent italesættes forskellighederne mellem børn og ældre igen i forhold til de specifikke karakteristika, der findes ved alder ud fra en livsfasediskurs. *Barndommens nysgerrighed*, *lysten til at undre sig* og *lære nyt* er momenter der italesættes som kendetegn ved børn. Disse momenter udgør specifikke karakteristika ved alder, og er en del af ækvivalenskæden, der er med til at indholdsudfylde forskelligheder i en livsfasediskurs. Efterfølgende i samme artikel udtales det fra samme position at "*Det er vigtigt hele livet igennem at kende og holde fast i sit indre legebarn. Legen er forbundet med glæde og giver os livskvalitet.*" Her

sættes aktiviteten leg sammen med det at være barn, men det nævnes dog at det er vigtigt at holde fast i dette legebarn igennem hele livet, da det giver glæde og livskvalitet. Karakteristika som tilskrives barndommen bliver her igen italesat som noget, man med fordel kan tage med sig i voksenlivet, og karakteritistika omkring alder artikuleres igen her som mere flydende end som så. Vi ser en politisering af eget udsagn om at leg hører til barndommen, idet at det italesættes som noget der er vigtigt hele livet. Dette ser vi som en hegemonisk intervention i livsfasediskursen, idet der skubbes til grænserne for, hvilke karakteristika der hører til en livsfase og elementet *legebarn* bliver formet som moment i en ny konstellation. Dette kan også ses som en artikulation af integrationsdiskursen, hvor nodalpunktet *forskelligheder* ækvivaleres med at der er et mål om at lære af hinandens forskelligheder, hvilket her stemmer overens med at de ældre kan lære *barndommens nysgerrighed* af børn.

Børnenes perspektiver i livsfase- og integrationsdiskursen - Brud og hegemonisk intervention

Vi ser i interviews med børnene at både integrationsdiskursen og livsfasediskursen bliver artikuleret på en ny måde fra børnenes perspektiv, som ikke nødvendigvis passer sammen med den måde som diskursen artikuleres og konstrueres hos de andre positioner i vores empiri. Børnene adskiller sig fra de andre positioner ved at de er direkte deltagere i generationsmøderne, hvorimod de andre positioner i vores udvalgte empiri er interessenter, men ikke deltagere.

Der sker en hegemonisk intervention gennem børnenes artikulering, hvilket blandt andet kan udfoldes ud fra følgende citat fra vores interview, hvor Bjørn svarer på vores spørgsmål om tre gode og tre dårlige ting ved generationsmøderne:

> *"Bjørn: Men også sådan, der er måske nogen, der kommer fra steder hvor der overhovedet ikke er gamle mennesker, så kan man måske også lære lidt om hvordan det er som gamle mennesker. Ja, for man er jo ikke sådan normal, når man står overfor nogle gamle mennesker.*
> *Interviewer: Så hvad siger du, man er ikke sådan helt normal når man står over for ældre?*

> *Bjørn: nej, man skal være meget, meget, meget rolig og man skal huske at snakke ret pænt eller sådan"* (interview 2, bilag 6).

I citatet ovenfor artikulerer Bjørn først integrationsdiskursen i og med at han italesætter at der er nogle børn, som ikke normalvis møder ældre, hvilket kan relatere sig til rationalet om alderssegregering. Bjørn siger dernæst at man via generationsmøder kan lære om hvordan det er at være gammel, hvilket relaterer sig til integrationsdiskursen. Dette det kan tolkes som at han ønsker at lære om forskellighederne mellem børn og ældre. Dermed ækvivalerer forskelligheder med potentiale for at lære om noget nyt. Dernæst siger Bjørn at man *jo ikke er sådan normal, når man står over for gamle mennesker* hvilket han senere uddyber ved at sige, *at man skal være meget rolig og snakke pænt*. Livsfasediskursen artikuleres, da at være rolig og snakke pænt udtales som nødvendigt, netop i mødet med ældre, og kan relateres til aldersspecifikke karakteristika, som udgør forskellen mellem børn og ældre. Dette kan ses som en hegemonisk intervention i forhold til integrationsdiskursen, eftersom Bjørn artikulerer, at han er nødt til at udvise en ændret adfærd, der passer til en ældres adfærd, i mødet med de ældre. Det ser vi som, at de forskelligheder, som Bjørn oplever, der er mellem børn og ældre, ikke blot er positiv, men at ændret adfærd er nødvendig i generationsmødet. Denne artikulation står i hegemonisk kamp til den tidligere fremstilling af en integrationsdiskurs, hvor forskelligheder ækvivaleres med noget positivt.
Her fremstilles det som at børn er nødt til at ændre deres adfærd for at overkomme forskellighederne.

Børnenes perspektiver i livsfasediskursen

Igennem vores interviews italesætter børnene selv aldersspecifikke karakteristika omkring ældre, hvilket ligeledes fremstår i de andre dele af empirien. Børnene taler om den *ro*, der er omkring de ældre, og at de ældre har *meget tid*, hvilket fremstår som momenter i livsfasediskursen. Børnene taler endvidere om at de ældre kan *lære dem om gamle dage*. Derudover artikulerer børnene også flere gange, hvad vi vælger at kalde, for pudsige oplevelser med de ældre. Italesættelserne kan tolkes som at børnene oplever at de ældre bryder med de forventninger, som børnene har til almindelig opførsel. Vi vælger her at fokusere på en særlig hyppig italesættelse af, at de ældre bryder med de

forventninger, som børnene har til adfærd, og dermed også de diskursivt konstruerede normer som børnene har. Dette kan relateres til indholdsudfyldelsen af forskelligheder i livsfasediskursen. Det følgende citat er et eksempel på denne diskursive italesættelse af de ældre som afvigende fra normen, når børnene i fællesskab fortæller en historie fra generationsmøderne:

> "*Medina: Tog hun ikke din bog eller et eller andet? Hun snakkede meget om sin kæreste og hendes sorg og så tog hun altid bogen fra Thomas. For at se billederne.*
> *Hannah: Det var meget sjovt.*
> *Medina: Det er også meget sjovt når de er sådan lidt ja sjove*" (Interview 1, bilag 5).

I citatet lægger børnene vægt på, at den ældre tog bogen fra en af børnene for at se billederne. Børnene artikulerer tegnet *sjovt* om oplevelsen, og dernæst artikuleres tegnet *sjov* om momentet de ældre i livsfasediskursen. *Sjov* kan ud fra denne situation skabe konnotationer til *anderledes end forventet,* ligesom når børnene i andre situationer fortæller at en af de ældre sagde "*velbekomme*" (interview 1, bilag 5) på tidspunkter hvor det ikke var forventet. En lignende interpellering af de ældre som anderledes eller afvigende fra normen, kan ligeledes ses i følgende samtale mellem tre af børnene under samme interview, når børnene bliver spurgt til positive og negative ting ved generationsmøderne.

> *"Hannah: (...) Jo nogle ting er at de godt kan komme til at fornærme nogen lidt. Men det er fordi de brugte lidt et andet sprog i gamle dage. For eksempel til en fra vores klasse. Der var en der sagde; hvad hedder ham den fede i midten?*
> *Medina: Fordi det var en der hed [navn] der sad i midten af to. Og så sagde hun; hvad hedder ham den fede, der sidder i midten. Det var ikke lige.*
> *Hannah: Det er det eneste, de kan godt komme til at sige nogle ting, de måske ikke skal sige.*
> *Thomas: De er meget meget ærlige.*
> *Medina: Ja.*

Hannah: De lyver i hvert fald ikke"
(interview 1, bilag 5).

Børnene taler i citatet høfligt og med værdighed om de ældre, hvilket kan relateres til integrationsdiskursen, hvor det *at tale respektfuldt* kan ækvivaleres med forskelligheder. Samtidig kan det også relateres til den diskursive situation, som interviewsituationen er, hvor børnene forsøger at leve op til vores forventninger som interviewere, og dermed fremstå som høflige og respektfulde, hvilket er udfoldet tidligere.
Børnene fremhæver i citatet en situation, hvor en ældre havde kaldt en af deres klassekammerater for fed. Børnene forklarer de ældres fornærmelser ved at man brugte et andet sprog i gamle dage. En af børnene starter en sætning med at "*det var ikke lige*", men afslutter ikke sætningen. Vi antager at sætningen kunne være fortsat med "*så godt*" eller "*så pænt sagt*", men børnene siger ikke noget negativt om de ældre. I stedet siger de, at de ældre kan "*komme til at sige ting de måske ikke skal sige*" hvilket kan skabe konnotationer til et uheld eller at det ikke var intentionen. Dernæst forklarer børnene episoden med, at en ældre kalder et barn for fed ved at sige, at de ældre er ærlige og ikke lyver, hvilket er tegn, der forbindes med positive konnotationer. Livsfasediskursen italesættes og forskelligheder indholds-
udfyldes igen som *specifikke karakteristika ved alder*, hvilket forbindes med momenterne *ærlig*, *lyver ikke*, *andet sprog*, *siger ting de ikke skulle have sagt*. Integrationsdiskursen artikuleres ligeledes, hvilket ses i det høflige og respektfulde ordvalg. Børnene kunne ligeså vel have talt om samme historie ud fra en anden diskurs, hvor de ældre kunne blive interpelleret med at være uhøflige og upassende i deres sprogbrug. I stedet reproducerer børnene integrationsdiskursen og dennes normer for adfærd og italesættelse.

Individdiskurs - i antagonistisk relation til livsfasediskurs

Vi har udvalgt en tekst til vores empiri, som er en kommentar fra en alders- og kulturforsker i et tidsskrift for pædagoger. Denne tekst giver et andet perspektiv på alder, og i tekstens artikulationer politiseres dét, der ellers fremstår objektivt i de diskurser, der indtil nu er fremstillet om forskellighederne mellem børn og ældre. Her opstår en diskursiv kamp om at definere hvad

generationsmødet skal indeholde og hvordan der skal ses på forskellighederne. Vi har konstrueret en diskurs, vi kalder en individdiskurs, hvorfra der argumenteres for, at alder ikke er determinerende for identitet og tilhørsforhold, og at de forskelligheder, som er bundet op på alder ikke skal have fokus, eftersom det let kan blive stigmatiserende at se på mennesker på denne måde. I individdiskursen argumenteres der for, at livsfasediskursen er marginaliserede. Forskelligheder ækvivaleres i individ-

diskursen med *individuelle forskelligheder*. Denne diskurs kommer tydeligt til syne i forhold til det, den tager afstand fra, hvilket også vil være sådan at den bliver præsenteret. De forskelligheder, som er livsfase-specifikke bliver udelukket som forskelligheder i individdiskursen. Dette sker her fordi de ses som en måde at opfatte både børn og ældre som afvigere fra normen, hvor normen er at være voksen. Individdiskursen står i antagonistisk forhold til livsfasediskursen, da de to diskurser kæmper om at indholdsudfylde den flydende betegner *forskelligheder* forskelligt.

Det fremstår tydeligt at alders- og kulturforskeren udtalelser politiserer de udsagn, der i samme fagblad er præsenteret fra andre informanter i artiklen "Generationsmøder - eksperterne jubler" og hendes udsagn er fremstillet på en sådan måde. Eftersom hun er forsker i kultur forestiller vi os at hun forholder sig til forskellige fremstillinger af virkeligheden som udtryk for kultur.

I artiklen, i fagbladet for pædagoger, hvor alders- og kulturforskeren citeres, artikuleres der:

> *"Hun mener, at den udbredte misforståelse, at et generationsmøde altid er mødet mellem børn og ældre, er med til at marginalisere både børn og ældre. »Hvis vi kun skaber generationsmøder mellem børn og ældre, risikerer vi at skabe et billede af, at børn og ældre er andenrangsmennesker i forhold til øvrige voksne,« siger Anne Leonora Blaakilde. Et fokus kun på ældre og børn er nemlig med til at understrege, at det at være ældre eller barn, er en afvigelse fra normen, som i så fald er at være voksen"* (Larsen, 2013b, bilag 10).

I citatet politiserer alders- og kulturforskeren den indholdsudfyldning af begrebet generationsmøder, at det er møder mellem børn og ældre. Hun politiserer den måde livsfasediskursen indholdsudfylder forskelligheder som aldersspecifikke karakteristika hos børn og

ældre. Dette bliver tydeligt i artiklens artikuleren af, at disse aldersspecifikke karakteristika er *med til at understrege, at det at være ældre eller barn er en afvigelse fra normen, som i så fald er at være voksen*. Hendes udtalelser kan tolkes som, at livsfasediskursen i hendes perspektiv er marginaliserende eftersom nodalpunktet i livsfasediskursen bliver indholdsudfyldt af aldersspecifikke karakteristika hos børn og ældre. I denne artikulation bliver elementerne, som også ses i livsfasediskursen, sat i relationer til hinanden på en ny måde og indholdsudfyldt anderledes. Individdiskursen står i antagonisk relation til livsfasediskursen. Vi ved at udtalelserne kommer fra en alders- og kulturforsker, og fra hendes position ses normer formentligt som et udtryk for kultur og forventninger til adfærd. På samme vis kan disse forventninger til adfærd knyttes til specifikke diskurser og interpellationer af subjektpositioner, hvilket hun her politiserer. Alders- og kulturforskeren udtaler i teksten:

> "*Hvor bliver de voksne af i al den snak om generationsmøder? Når vi omtaler det normative felt, så gør vi det faktisk tit ved ikke at omtale det. Det er tydeligt her. Vi taler om dem, der afviger i stedet*" (Larsen, 2013b, bilag 10).

I citatet spørger alders- og kulturforskeren retorisk, hvorfor der ikke tales mere om de voksne. Hendes reference til at *når vi taler om det normative, så gør vi det ved i stedet at tale om dem der afviger* kan relateres til det fokus, vi har fundet i empirien på forskelligheder, og særligt hvor børn og ældre er forskellige fra hinanden. Ved at benytte tegnet *afviger*, som har negative konnotationer, så politiserer hun dette fokus på forskelligheder. Forskelligheder i form af *aldersspecifikke karakteristika der skal mødes på tværs,* er elementer, der sættes sammen som momenter på en ny måde i individdiskursen. Der kan implicit lægge et argument om, at hun i stedet ønsker, at der skal være fokus på det, vi alle har til fælles som mennesker, hvilket kan kobles op på hvordan forskelligheder indholdsudfyldes i individdiskursen. Her ækvivaleres forskelligheder ved at være individuelle, og de afgrænser sig fra at skulle fokusere på aldersspecifikke karakteristika. Alders- og kulturforskeren udtaler videre:

> "*Vi taler om grupper af mennesker, der er institutionaliseret i hverdagen. Det er da fint nok – vi skal bare passe på, at vi ikke regner med, at bare fordi begge grupper er institutionaliseret og i yderkanten af livsforløbet, så bliver det en succes at sætte dem sammen*" (Larsen, 2013b, bilag 10).

I citatet her definerer hun, at børn og ældre har det til fælles, at de er *institutionaliseret* og i *yderkanten af livsforløbet*, hvilket er tegn hun forbinder med aldersspecifikke karakteristika for begge livsfaser. Begge fællesnævnere kan have negative konnotationer, som kan relateres til en grad af udsathed. Det som børn og ældre har til fælles er det som adskiller dem fra voksne, der ses som normen, og er altså en forskellighed fra normen. Der kan argumenteres for, at et fokus på at skabe integration mellem disse to afviger-grupper i stedet for at integrere dem med den gruppe, der tilhører "normen" nemlig de voksne, er stigmatiserende. Forskeren lægger i artiklen vægt på at generationsmøder er vigtige hele livet igennem:

> *"Ifølge Anne Leonora Blaakilde er generationsmøder vigtige hele livet igennem. Vi lærer stort set alt, hvad vi ved, fra folk der er ældre end os selv, men glemmer det nogle gange i et samfund, hvor vi er mere tilbøjelige til at dyrke ungdommen og de homogene aldersfællesskaber"* (Larsen, 2013b, bilag 10).

Her ser vi at kultur- og aldersforskeren politiserer livsfasediskursen, og et fokus på denne i samfundet, når hun siger, at *vi er tilbøjelige til at dyrke ungdommen*. Dette forstår vi som at hun oplever at der i samfundet lægges en særlig værdi i en bestemt livsfase. Hun politiserer dette ved at sige at *vi stort set lærer alt hvad vi ved fra folk, der er ældre end os selv*. Med denne artikulation kobler hun tegnene *ældre* og *læring* sammen, hvilket også ses i livsfasediskursen og integrationsdiskursen. Når hun udtaler *folk der er ældre end os selv* kan det dog, set i sammenhæng med hendes andre udtalelser i artiklen, forstås som om, at det ikke nødvendigvis behøver være en generation, der er meget forskellig fra en selv. Hun henviser altså ikke nødvendigvis til ældre-generationen, når hun siger *ældre end én selv*, men artikulerer tegnet *ældre* med, at det er noget vi alle er i forhold til andre, hvilket kan relateres til individdiskursen.

I artiklen beskrives det videre, at "*derfor er det ifølge forskeren vigtigt, at vi i generationsmødet møder hinanden som enkelte individer og ikke som medlemmer af en homogen generation eller gruppe*" (Tv 2 Lorry, 2019, bilag 8). Her udfoldes det igen, at der i individdiskursen tages afstand fra at generationer er homogene grupper. At se generationer som homogene grupper relateres til livsfasediskursen, og i artikulationen ses et antagonisk forhold mellem livsfasediskursen og individdiskursen, hvor forskelligheder ækvivaleres med enkelte individer. Alders- og kulturforskeren politiserer gennem artiklen indholdsudfyldelsen af, hvad et generationsmøde er- og skal være, hvilket ses i følgende citat:

> "*Formår man at gøre generationsmødet til en bred begivenhed, hvor alle aldersgrupper kan mødes og udveksle livssyn og -erfaringer, er Anne Leonora Blaakilde positiv over for idéen. Derfor opfordrer hun til, at man i institutionerne skrotter bedsteforældredage til fordel for slægtsdage og generelt lægger vægt på at skabe så mange forbindelser på tværs af generationer og aldersgrupper som muligt*" (Larsen, 2013b, bilag 10).

I citatet artikuleres generationsmødet ud fra en integrationsdiskurs, når momenterne *mødes og udveksle livssyn- og erfaringer* sættes sammen med generationsmødet. Hun politiserer livsfasediskursens fokus på forskellighederne mellem ældre og børn, når hun siger at *alle aldersgrupper* kan mødes, og at hun opfordrer til at skrotte bedsteforældredage i daginstitutioner til fordel for slægtsdage. Dette er en hegemonisk intervention i livsfasediskursen, hvor alle livsfaser her opfordres til at blive inddraget.

I artikulationen om at skabe så mange forbindelser på tværs som muligt, artikuleres integrations-diskursen.

Ud fra individdiskursen politiseres det mere snævre fokus på børn og ældre i generationsmøder, gennem argumenter om hvordan dette bliver et fokus på disse grupper som afvigere. I stedet åbnes generationsmøder op til at indholdsudfyldes med *alle generationer* og integrationsdiskursen samt livsfasediskursen interveneres hegemonisk til at kunne indeholde dette. Der er udledt en politiseren af hvem og hvilke forskelligheder der mødes i integrationsdiskursen og hvilke

forskelligheder der er i fokus i livsfasediskursen. *Alle generationer* fremstår som ækvivalenskæde som indholdsudfylder den flydende betegner *forskelligheder* i individdiskursen.

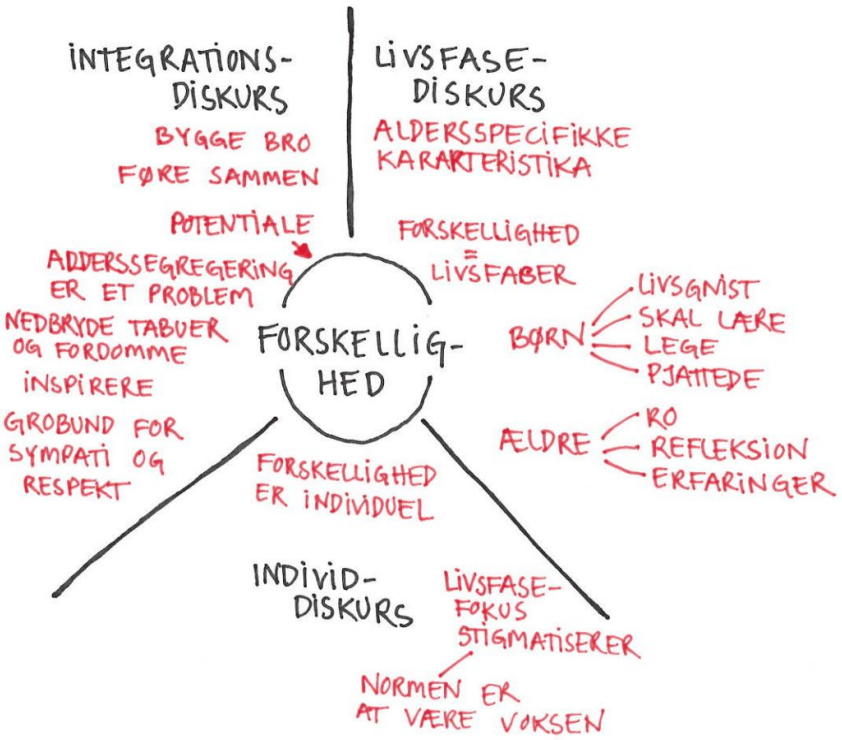

Figur 4: Indholdsudfyldning af den flydende betegner *forskelligheder* gennem konstruerede diskurser

Diskurs	**Rationaler**
Integrationsdiskurs (kobler sig op på livsfasediskurs)	- Bryde med alderssegregering - Skabe sympati og respekt mellem generationer - Bryde med fordomme og tabuer - Generations-integration fører til sammenhængskraft i samfundet
	- De aldersbestemte karakteristika skal føres sammen

Livsfasediskurs (med nodalpunktet forskelligheder)	- Ældre og børn skal yde omsorg over for hinanden - Samvær med børn kan hjælpe til at bevare barndommens nysgerrighed og finde det indre legebarn. - Børn kan skabe livskvalitet for ældre og give et ikke-stigmatiserende frirum - Ældre skal give livserfaringer videre til børn
Individdiskurs	- Generationsmødet skal være på tværs af alle aldersgrupper for at der skabes sammenhængskraft

Figur 5: Oversigt over rationaler relateret til *forskelligheder*

Anden flydende betegner; Læring

Denne del af den empiriske konstruktion forankrer sig i den flydende betegner *læring*. Vi finder i artikulationerne om generationsmøderne en påstand om, at der opstår læring i mødet mellem børnene og de ældre. Vi er interesserede i at undersøge, hvordan denne læring bliver italesat og hvilke mulighedsbetingelser for tænkning om generationsmøder dette muliggøre. Eftersom læring er noget, der går igen gennem hele den udvalgte empiri, kan det også ses som et mere eller mindre eksplicit rationale for generationsmøder, hvilket vi vil dykke yderligere ned i, i den empiriske konstruktion. Ud fra vores empiri er der særligt tre diskurser, som artikulerer den flydende betegner *læring*. Disse tre diskurser har vi valgt at konstruere som "curriculumdiskursen", "livsmesteringsdiskursen" og "livsfasediskursen". Det vil blive udredt i dette afsnit, hvordan disse diskurser indholdsudfylder tegnet forskelligt.

Curriculumdiskurs

Som beskrevet i det ovenstående har curriculumdiskursen *læring* som nodalpunkt og ækvivaleres med at der i generationsmøderne kan skabes og opstå læring som udbytte af disse møder. Læring i curriculumdiskursen ækvivaleres ved specifikke "målbare" kompetencer og læringsmål, som for

eksempel bedre læseevner og et mere bevidst forhold til arbejdet med tekster. I det nedenstående citat artikuleres det, hvordan læring bliver indholdsudfyldt i curriculumdiskursen af en lærer: *"Siden de begyndte i 3. klasse, har 24 elever én gang hver måned tilbragt en dobbelt dansktime på plejecenteret. De har en fast læseven, som de læser højt for. Det har gjort dem til markant bedre læsere, men også givet dem venner (...)" (*Skovsbøl, 2011, bilag 7). I denne artikulation ækvivaleres det at have en læseven med *gjort dem til markant bedre læsere.* Gennem artikulationen bliver *læseven* et moment der indholdsudfylder læring i curriculumdiskursen. Endvidere kan det tolkes at læringen er et betydningsfuldt formål med generationsmødet og det kan ligeledes ses som et rationale at blive venner med de ældre. Som børne-interessant, kan det tænkes at hun i kraft af sin position tillægger læring stor betydning for hendes elever. Man kan derfor også argumentere for, at de ældre i denne artikulation bliver et middel for at børnene kan blive bedre læsere.

Ud over at børnene er blevet markant bedre læsere, af at undervisningen er blevet forankret i en intergenerational kontekst, giver selv samme lærer udtryk for at være imponeret over generations-mødets læringspotentiale. *"Gitte Bønning Kristensen er imponeret over, hvordan højtlæsningen har påvirket eleverne, siden de begyndte med det for et år siden i 3. klasse. De har fået et langt mere bevidst forhold både til teksternes sprog og til indhold"* (Skovsbøl, 2011, bilag 7).

I denne artikulation ækvivalerer læreren elevernes højtlæsning for de ældre med et *langt mere bevidst forhold til teksternes sprog og indhold*. Hermed indholdsudfyldes den flydende betegner *læring* i curriculumdiskursen med børnenes forbedrede forhold til det at læse og arbejde med tekster. I det at læreren artikulerer, at højtlæsningen har *påvirket* eleverne, opstår der konnotationer til, at denne læring er sket uden en aktiv deltagelse fra eleverne. Vi tolker, at der i denne artikulation er et ønske om at fremhæve det didaktiske greb "højtlæsning for ældre" som værende årsagen til elevernes nye og mere bevidste forhold til teksterne. De didaktiske metoder som generationsmøderne åbner op for, bliver derved et rationale for generationsmøderne mellem børn og ældre for denne position.

Læreren uddyber endvidere, hvordan denne nye læring kommer til udtryk i hendes timer med børnene:

> *"De gør sig rigtig mange tanker, og jeg har oplevet en snak om litteratur, som jeg aldrig havde troet mulig i 4. klasse. Vi taler om sprog, stil og genrer i litteraturen på en måde,*

> *jeg ikke har oplevet før på det her klassetrin. Men det kommer helt af sig selv, fordi de er så optagede af at finde tekster, der passer til de gamle, siger hun"* (Skovsbøl, 2011, bilag 7).

Idet læreren artikulerer *aldrig troet mulig* om børnenes læring fra læsevenskaberne, kan det forstås som et brud med hendes egne forventninger til hvilket resultat, der ville komme ud af dette møde. Det kan ses som at læreren tænker at disse generationsmøder kan skabe nye standarder for curriculumlæring, da hun ikke har oplevet en sådan snak og engagement omkring litteraturen hos en 4. klasse før. Vi ser dette som et implicit rationale for, hvordan generationsmøderne skaber læring, og hvordan denne læring indholdsudfyldes i curriculumdiskursen. Et andet rationale for generationsmøderne, som kan findes ud fra denne artikulation, er en større refleksion hos børnene qua deres højtlæsning for de ældre. I det der artikuleres *de gør sig rigtigt mange tanker* opstår der konnotationer til en øget refleksivitet hos børnene, som udtryk for deres øgede interesse for litteraturen. Dermed bliver *læseven*, *øget interesse for litteratur*, *bevidst forhold til tekst og sprog, aldrig troet muligt* og *markant bedre læsere* momenter og rationaler, der indholdsudfylder *læring* i curriculumdiskursen. Det fremstilles derfor som en selvfølgelighed, at generationsmøderne er en platform, hvor børn får udviklet deres kompetencer. Italesættelserne indholdsudfylder læring i curriculumdiskursen ud fra én defineret virkelighed, som kan stå i et antagonistisk forhold til, hvordan andre positioner indholdsudfylder den flydende betegner læring i generationsmøder.

Børnenes perspektiver i curriculumdiskursen

Den flydende betegner *læring* kommer ligeledes til udtryk i vores interviews med børnene. I nedenstående citat artikulerer eleven Hannah, hvordan de ældre kan være med til at støtte eleverne i deres læring, når hun svarer på hvordan læsemøderne typisk foregår:

> *"Og hvis det var et eller andet som man sådan ikke helt forstod - altså ordet, de gammeldags ord. Så siger de også, "åh det var den der lige gjorde pigerne sådan noget der. Tynde eller sådan noget der". Eller "det var den der på jakken" eller sådan noget. Det var meget hyggeligt"* (interview 1, bilag 5).

I citatet kan det udledes at de ældre hjælper børnene med at forstå nogle af de ord, som ikke er så gængse i nutidens sprogbrug. Ved at artikulere dette lægger børnene vægt på den hjælp, de kan få fra de ældre i forbindelse med deres højtlæsning, og endvidere at de får en mulighed for at lære nye ord i de ældres samvær. Det at lære og forstå nye ord bliver en ækvivalenskæde, der indholdsudfylder den flydende betegner *læring* på i curriculumdiskursen. Derved italesætter Hannah også etlæringspotentiale i generationsmøderne, som taler ind i den fremstilling, som ses af folkeskolelæreren i det ovenstående afsnit. Det ses dermed at Hannah reproducerer curriculum-diskursen.

Et andet eksempel hvor pigen Anne artikulerer curriculumdiskursen ses i dette citat, hvor Anne svarer på hvordan et typisk læsemøde foregår:

> *"Det er sådan når man kommer ind af døren er det meget roligt, så man bliver også selv meget rolig og så kan man måske læse lidt bedre. Og så er det ikke rigtig de samme [ældre] man læser for hver gang, men det skifter lidt"* (interview 2, bilag 6).

I dette citat italesætter Anne, at hun bliver rolig, fordi der er roligt på plejehjemmet, og derfor kan hun også læse bedre. I det at hun artikulerer og *så kan man måske læse lidt bedre* medført af roen, kan det forstås som at målet med at være der, er at læse bedre. Derved bliver *læse bedre* et moment der ækvivalerer læring i curriculumdiskursen. Senere i interviewet artikulerer den samme pige følgende, når hun bliver bedt om at fremhæve positive og negative ting ved læsemøderne: *"Det er ret sjovt at læse op for dem. Men det er også nogen gange sådan lidt irriterende, når de afbryder, for så er man måske stadig i gang med at læse, men så afbryder de"* (interview 2, bilag 6). Det kan ud fra denne artikulation tolkes som at Anne har for travlt med at lære til at blive afbrudt. I det hun italesætter at det er *irriterende når de afbryder* kan der opstå en konnotation om generationsmødet som en læringsplatform hvor der er en forventning fra eleven om, at hun skal læse og lære og ikke alt muligt andet. Via artikulationen kan man tolke, at der er én form for læring, nemlig at læse højt, der er vigtigere end andre former for læring. Således er diskursen ikke åben for at se denne situation som en mulighed for at lære at læse ude i virkeligheden, hvor

afbrydelser ofte er et livsvilkår, men derimod ses læring som noget der foregår i konventionelle rammer i en skolekontekst.

Livsmestringsdiskurs

Den anden diskurs som vi har konstrueret, der har læring som flydende betegner er livsmestringsdiskursen. I denne diskurs ækvivaleres læring blandet andet ved børn skal lære *dannelse, læren om livet og døden* og *læren om andre menneskers livsvilkår*. Den flydende betegner *læring* indholdsudfyldes derfor på en anden måde i denne diskurs, end hvad vi har set i curriculumdiskursen. I nedenstående citat indholdsudfyldes læring i livsmestringsdiskursen:

> *"Pædagog, Lisbeth: Jeg tror på vi har så meget at lære af hinanden, gamle der måske kan fortælle en god historie og børn der kan give en krammer og komme og putte deres lille hånd ind i en gammel hånd - bare det"* (Tv2, 2019, bilag 11).

I denne artikulation taler pædagogen om at *lære af hinanden* hvilket efterfølgende bliver ækvivaleret med *fortælle gode historier* og *give krammer*. Denne læring forankrer sig i en mere værdi- eller omsorgsmæssig tilgang til læring. I kraft af artikulationen ækvivaleres læring i livsmestringsdiskursen med momenterne *omsorg* og *give noget til hinanden*. Ved at indholdsudfylde læring på denne måde udelukker hun også den flydende betegner læring i at forankre sig i en mere kompetenceorienteret retning, som vi har set det i de ovenstående artikulationer vedrørende curriculumdiskursen. Hun er pædagog og repræsenterer derfor en anden profession end en lærer, hvilket kan være en begrundelse for, at hun har et andet fokus end curriculumlæring.

Vi ser derfor at der er forskellige rationaler for hvorfor man bør gøre generationsmøder, hvor diskurserne nogle steder står i en antagonistisk relation og definerer virkeligheden forskelligt. Der hvor vi ser at der opstår en antagonisme, er eksempelvis gennem pigen Annes artikulation i tidligere citat, hvor læring artikuleres som curriculum. Dermed udelukkes livsmestringsdiskursen og momentet *lære af hinanden*.

I det næste citat artikuleres det at børnene stifter bekendtskab med døden og hvilken form for læring, der kan komme ud af det. Dette sker ved at børnene skal skrive breve og snakke om deres oplevelser om det at miste en de har kendt:

> *"Tre læsevenner er døde, i den tid klassen er kommet på Richtsens Plejecenter. [...]Det er meget stærkt og smukt at opleve, hvordan de kan sætte ord på deres sorg og følelser, og det er vigtigt, at man som lærer sætter tid af til det i undervisningen - både brevene og fælles samtale i klassen"* (Skovsbøl, 2011, bilag 7).

Det at børnene får tid til at udtrykke deres følelser om døden kan sættes i relation til en følelsesmæssig dannelse. Børnene lærer om døden og lærer at håndtere den og tale om den. Derved kan det ses som at *sætte ord på deres sorg og følelser* ækvivalerer læring i livsmestringsdiskursen. Denne artikulation er italesat af samme lærer, som i det ovenstående afsnit om curriculumdiskursen talte ind i en mere målbar og kompetenceorienteret læring. I det hun også artikulerer en læring om at *sætte ord på deres sorg og følelser*, forankrer denne børneinteressent position sin interesse i generationsmødet for flere forskellige former for læring. Livmestringsdiskursen udelukker altså ikke curriculumdiskursen i denne kontekst, da begge er forankret i børnenes læring.

I det følgende citat fra tv-programmet "5. klasse rykker ind hos demente" italesætter en centerleder fra et plejehjem hvad børnene også kan lære ved de intergenerationelle møder: *"Centerleder: I skal lære så meget som i kan i de her to uger hvor i er her. I skal lære om plejehjem, I skal lære om gamle og i skal måske lære om demens"* (Tv2 Lorry, 2019, bilag 8). I dette citat forstår vi det som at centerlederen forsøger at nedbryde fordomme om plejehjem, ældre og demens gennem læring. Her bliver momentet *nedbryde fordomme* ækvivaleret med læring i livsmestringsdiskursen. Vi tolker at centerlederen gennem en italesættelse af håbet, om at nedbryde disse fordomme, prøver at bryde med en stigma omkring ældre og plejehjem. Det kan antages at rationalet om at nedbryde fordomme om ældre, knytter sig til denne position, som er en ældreinteressent. Dette kan stå i kontrast til børne-interessenternes rationale om at udvikle børnene menneskeligt og fagligt. Denne

artikulation er udvalgt af redaktøren bag tv-programmet, hvilket kan forstås som, at der ligger et implicit ønske fra denne medieposition om at oplyse og vise læringspotentialet i disse generationsmøder. Det kan endvidere tolkes, at mediepositionen, i kraft af centerlederens artikulation, prøver at inspirere til, hvordan man kan hjælpe med at nedbryde fordomme, og derved arbejde med alders-segregering i samfundet.

Nedenstående artikulation udspringer fra en politisk position, hvor en lokalpolitiker i Odense kommune argumenterer for, hvorfor man bør gøre generationsmøder:

> *"Selv er jeg begejstret for ideen med fortællerstole i børnehusene, hvor de ældre kan give deres livserfaring videre til børnene. De ældre bærer rundt på uendelig meget viden, som kan forklare, hvor vi kommer fra, og hvorfor vores samfund er som det er i dag. Den visdom må ikke gå tabt, siger Susanne Crawley Larsen (R), der er rådmand for Børn- og Ungeforvaltningen"* (Odense Kommune, 2018, bilag 13).

I det at lokalpolitikeren udtaler, at de ældre *bærer rundt på uendelig meget viden* artikulerer hun en diskurs om ældre som værende vise mennesker. I kraft af denne artikulation bliver læring i livsmestringsdiskursen indholdsudfyldt med at *ældre kan give livserfaring videre til børnene*. På den måde kan det forstås som, at de ældre har vigtig viden, som skal formidles til børnene gennem generationsmøder, som for eksempel fortællerstole. Det kan derfor ses, at et rationale for generationsmøderne ud fra denne artikulation er, at vi kan præservere vigtig viden og kultur, som de ældre bærer rundt på. Implicit i denne artikulation ligger det også, at der på nuværende tidspunkt ikke findes en kultur for at de ældres erfaringer og viden bliver brugt og videreformidlet i vores samfund.

I artikulationerne om læring i generationsmøder støder curriculumdiskursen og livsmestringsdiskursen antagonistisk sammen, eftersom der forhandles om hvad der er den vigtigste læring. Det gør de i kraft af de italesættelser, der indholdsudfylder den flydende betegner læring forskelligt og derved forsøger at skabe hegemoni inden for den udtalte diskurs. De forskellige artikulationer, der er blevet præsenteret gennem denne del kan derfor ses som hegemoniske interventioner, der er i kamp om at indholdsudfylde den flydende betegner læring

forskelligt. Ingen af de hegemoniske interventioner har vundet objektivitet, da der ikke er en dominerende diskurs, men til stadighed hersker konflikt om hvordan læring skal indholdsudfyldes.

Børnenes perspektiver i livsmestringsdiskursen

Gennem empirien bliver livsmesteringsdiskuren artikuleret af børnene. Dette kan blandt andet udledes ud fra denne artikulation fra Rikke, der bliver citeret i bogen Generationsmøder - Højtlæsning på plejehjemmet gør skolebørn til bedre læsere: *"Viola var meget glad og frisk, og som så gik hen og døde, selvom det jo ikke var noget, hun havde planlagt, siger Rikke"* (Skovsbøl, 2011, bilag 7).

Idet at Rikke italesætter at den ældre dame Viola var glad og frisk, men alligevel døde, kan det tolkes, at Rikke lærer at døden ikke er noget vi selv er herrer over. Dermed artikulerer Rikke en indsigt, som vi tolker som en indholdsudfyldes af den flydende betegner *læring* i livsmesteringsdiskursen, hvor hun lære at døden ikke er noget man er herre over. Selvom det er forfatteren, der artikulerer dette, er det stadig udvalgt til en bog der har en børneinteressent som afsenderposition. Dette kan derfor også ses som et rationale for, hvordan børn kan lære om døden gennem generationsmøder.

I det følgende citat, fortæller Bjørn hvordan dét at blive præsenteret for en ældre-kultur, kan være med til at skabe læring, når han bliver bedt om at fortælle om tre positive og tre negative ting ved læsemøderne:

> *"Men også sådan, der er måske nogen der kommer fra steder hvor der overhovedet ikke er gamle mennesker, så kan man måske også lære lidt om hvordan det er som gamle mennesker. Ja, for man er jo ikke sådan normal når man står overfor nogle gamle mennesker"* (interview 2, bilag 6).

I denne artikulation giver Bjørn udtryk for, dét at omgås med gamle mennesker er en mulighed for at lære om dem. Ligesom i den ovenstående artikulation fra Rikke, forankrer Bjørn også læring i en mere dannelsesorienteret retning. Dannelse er et moment, der ækvivalerer læring i livsmestering-

sdiskursen, og børnene reproducerer denne diskurs. Vi ser en interdiskursivitet mellem børnenes artikulationer og børne- og ældreinteressenternes artikulationer af livsmestringsdiskursen.

Livsfasediskurs

Denne diskurs har vi tidligere udfoldet i vores empiriske konstruktion med den flydende betegner *forskelligheder*. Grunden til at vi også har konstrueret denne, i forbindelse med den flydende betegner læring, er, at vi også ser i empirien, at der er mange steder, hvor der er italesættelser af at forskellige former for læring er tilknyttet specifikke livsfaser.

Det at vi kan se denne diskurs indholdsudfyldes både i den flydende betegner forskellighed og i læring knytter sig til vores poststrukturalistiske udgangspunkt om, at alting er kontingent, og at de diskursive betydningsstrukturer konstant fastlægges, udfordres og omformes i mødet med hinanden.

I tv-programmet "Børnechok på plejehjemmet" artikulerer en plejer at børn skal lære en hel masse og at de ældre gerne vil give erfaring videre:

> *"Plejer, Britta: altså børnene de står jo der i starten af livet og skal lære en hel masse. Udforske. Og de gamle mennesker de sidder der med erfaringer og kan fortælle og kan give videre. Og de vil gerne give videre." De vil så gerne give videre* (Tv2, 2019, bilag 11).

I det hun italesætter børn som nogle, der *skal* lære interpelleres børn gennem livsfasediskursen med en særlig identitet, hvor læring er knyttet til denne subjektposition. På samme tid kan man - idet hun ikke italesætter at de ældre skal lære noget - tolke at de ældre interpelleres med nogle der er færdige med at lære, og i stedet skal give viden fra sig. Dette kan udelukke ideen om livslang læring, da de ældre ikke italesættes som nogle der skal lære, men nogle der skal lære fra sig. Ydermere kan denne italesættelse også ses som en udelukkelse af, at børnene skal lære de ældre noget i generationsmøderne, eftersom fokus på børnene er, at de skal lære og ikke lære fra sig. Dermed

indholdsudfyldes den flydende betegner *læring* i livsfasediskursen med at *børn skal lære* og *ældre skal give erfaring videre*.

Det, at børn skal og kan lære af de ældre, som gerne vil give sine erfaringer og viden fra sig, kan endvidere ses som et rationale som mediepositionen fremstiller ved at inddrage denne artikulation i tv-programmet.

I nedenstående citat artikulerer en ældre-interessant, hvordan børn kan lære af de ældres historie-fortællinger.

> *"Historiefortællingen er en vigtig del af samværet mellem børn og ældre. Her kan vi lære af hinanden og udveksle erfaringer. Ældre kan fortælle om deres liv og om, hvordan verden tidligere så ud. Overleveringen af fortællinger og historie fra gammel til ung er vigtig, hvis vi skal kunne se sammenhæng i historien"* (Larsen, 2013a, bilag 9).

Idet ældre-interessenten artikulerer at *her kan vi lære af hinanden* opstår der en konnotation om at børn kan lære af ældre og vice versa. Dog fortsætter han kun med at artikulere hvordan børn kan lære af de ældre og deres fortællinger, hvilket igen gør at børnene interpelleres som nogle, der skal lære og de ældre interpelleres som nogle, der skal give læring videre. *Børn skal lære* og *ældre skal lære fra sig* er ækvivalenskæder der er med til at indholdsudfylde den flydende betegner læring i livsfasediskursen. Ud fra denne artikulation kan læren om historie ses som et rationale i livsfasediskursen, og de ældre bliver interpelleret med en særlig opgave i at videregive denne historiske læring. Dette giver de ældre en særlig værdi i samfundet og i generationsmøderne, og de ældre bliver hermed en ressource. En pointe som denne artikulation fremhæver er, at vi skal tage ved lære af historien. Dermed artikulerer denne ældreinteressent et rationale om generationsmøderne som en platform, hvor denne vigtige vidensdeling kan finde sted.

Børnenes perspektiver i livsfasediskursen

Børnenes egne perspektiver og indholdsudfyldning af den flydende betegner læring i livsfasediskursen ses tydeligt flere steder gennem empirien. I dette citat fra et af vores interviews

bliver det artikuleret indledningsvist af Hannah, at de ældre kan lære børnene noget særligt. *"Jeg synes det er meget fedt fordi når man læser for dem, så er der meget som er anderledes, hvis der er gammeldags ord i bogen. Så kan de altid lige rette på det hvis man siger det forkert"* (interview 1, bilag 5).

Hannah artikulerer, at de ældre i kraft af deres livsfase, kender til de gammeldags ord, som de derfor har mulighed for at hjælpe børnene med i forbindelse med højtlæsningen. Pigen reproducerer dermed livsfasediskursen, idet at der skabes en kobling mellem de ældres livsfase og læring om gammeldags ord. Gennem italesættelsen ækvivaleres momentet *gammeldags ord* med den flydende betegner *læring* i livsfasediskursen. Gammeldags ord ækvivalerer ligeledes læring i curriculumdiskursen, og dermed artikuleres begge diskurser.

I det at Hannah italesætter denne oplevelse og indholdsudfylder den flydende betegner læring i livsfasediskursen på den måde, ses det at denne artikulation stemmer overens med et af de rationaler, som også ses artikuleret af blandt andet børneinteressenter nemlig at generationsmøderne skal være en platform for curriculumlæring og livsmestring. Det næste citat kommer fra tv-programmet "5. klasse rykker ind hos demente" hvor et barn artikulerer følgende i forbindelse med at han spiller pool sammen med en ældre mand:

> *"Nej.. ikke sådan, ikke sådan.. Skal jeg prøve at vise dig det? Se hvis du holder sådan her. Så kan man sådan skyde, så har man mere kontrol over den. Og du skal prøve at få den der (peger på en kugle) i hullet der over "* (Tv2 Lorry, 2019, bilag 8).

Idet barnet artikulerer *skal jeg prøve at vise dig det*, forsøger han at lære den ældre hvordan man skal holde ved en kø, når man spiller pool. Dermed indholdsudfyldes den flydende betegner læring med momentet *skal jeg vise dig det* i livsfasediskursen. I denne artikulation er læringsrollerne byttet om, og det bliver altså barnet, der forsøger at lære den ældre noget. Dette politiserer de andre måder at indholdsudfylde læring i livsfasediskursen, hvor det er de ældre, der er blevet sat i forbindelse med at give viden videre til børnene og ikke omvendt. Eftersom drengen forsøger at lære den ældre noget, kan denne artikulation ses som et brud med den hegemoniske virkelighedsforståelse af læring, der artikuleres i livsfasediskursen. Artikulation kan derfor forstås

som en hegemonisk intervention i diskursen, da den politiserer den objektivitet, som ellers hersker i indholds-
udfyldelsen af læring i livsfasediskursen.

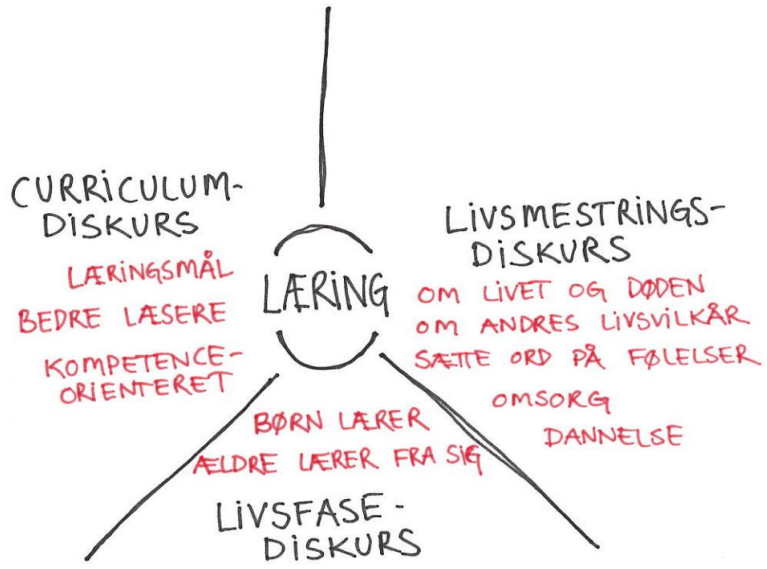

Figur 6: Indholdsudfyldning af den flydende betegner *læring* gennem konstruerede diskurser.

Diskurs	**Rationaler**
Curriculumdiskurs	- Børn skal udvikle læsekompetencer og opfylde specifikke læringsmål - Ældre som middel til at børn øger læsekompetencer
Livsmestringsdiskurs	- De ældre som middel til børns livsmestring - Børn skal lære om livet og døden - Børn skal lære at udtrykke følelser - Børn skal lære om andre menneskers livsvilkår

	- Børn og ældre som ressource, fører til en oplevelse af livsmestring
Livsfasediskurs (med nodalpunktet læring)	- Børn skal lære, ældre kan dele erfaringer - Børn og ældre kan inspirere og give hinanden noget - Tage ved lære af forskelligheder - Børn vil gerne lære de ældre noget - Ældres tid er en ressource for børnenes læring

Figur 7: Oversigt over rationaler relateret til *læring*.

Tredje flydende betegner; Relationer

I nærværende afsnit udfolder vi den flydende betegner *relationer*, som er et tegn, der både optræder eksplicit i teksterne, men som også kan udledes implicit. Det står tydeligt frem, at et vigtigt rationale for generationsmøderne, er at skabe relationer på tværs af børn og ældre, hvilket artikuleres i alle tekster.

Relationer ses herved som en central fællesnævner for en tematik, vi på tværs af teksterne ser, at der er forhandling omkring. Forhandlingen udspiller sig gennem en artikulation om hvorledes relationer skal *gøres* og kan skabes i kraft af generationsmøderne. Den flydende betegner *relationer* indholdsudfyldes af særligt to diskurser hhv. diskursen om det strukturerede generationsmøde og diskursen om det intuitive generationsmøde, der antagonistisk støder sammen og kæmper om at indholdsudfylde tegnet forskelligt. De to diskurser vil blive udfoldet nedenfor, og der argumenteres løbende for de kampe, der udspiller sig mellem de to diskurser.

Diskurs om det strukturerede generationsmøde

Diskursen vi vælger at kalde for "Diskurs om det strukturerede generationsmøde", hvor relationer optræder som nodalpunkt, ækvivaleres ved at generationsmødet skal struktureres og rammesættes, for derigennem at skabe et fundament, for at relationer kan opstå. Det italesættes i nedenstående citat hvordan møderne sker gennem aktiviteter, og derfor skaber noget fælles at mødes omkring. I

følgende citat artikuleres det af en daginstitutionsleder at forløbene med besøgene på plejehjemmet, foregår gennem aktivitetsforløb med de ældre og børnene. *"I foråret havde vi et forløb med besøg hos de ældre en gang om ugen i et par måneder(..)Vi har haft nogle musikforløb, nogle rytmikforløb og bevægelsesforløb, og det har været rigtigt godt"* (Jensen, 2019, bilag 12). Man må antage at musikforløb, rytmikforløb og bevægelsesforløb er strukturerede aktiviteter, hvor der ligger tanker og kræfter bag planlægning og strukturering af disse. Dette tolker vi som, at der skal en aktiv indsats til, for at relationer kan opstå. I ovenstående citat bliver *aktivitetsforløb* dermed et moment der ækvivalerer *relationer* i diskursen om det strukturerede generationsmøde.

Samme artikulation kommer frem i nedenstående citat fra tv-udsendelsen Børnechok på plejehjemmet, hvor der bliver italesat følgende: *Speaker: "morgensang og morgengymnastik bliver en fast daglig aktivitet i de to uger projektet kører"* (Tv2, 2019, bilag 11).

I ovenstående citat artikuleres diskursen om det strukturerede generationsmøde ligeledes, og ækvivalerer den flydende betegner til momentet *aktivitetsforløb*, som noget der skal til, for at de ældre og børnene har noget at mødes omkring.

I kraft af de ovenstående citater, finder vi det relevant at dykke ned i positionerne, der tales ud fra, for at kunne sige noget om hvilke strukturer artikulationerne er indlejret i, og dermed udlede mulighedsbetingelser for deres artikulationer. De ovenstående artikulationer kommer fra en daginstitutionsleder og en speaker i tv-programmet "Børnechok på plejehjemmet". Det kan antages at speakeren refererer til, hvordan det pædagogiske personale har valgt at strukturere møderne, hvorfor positionen, der udledes, er det pædagogiske personale. At disse to positioner taler ud fra diskursen om det strukturerede generationsmøde, kan have noget at gøre med, at de er indlejret i en faglig diskurs, hvor det at planlægge og tilrettelægge pædagogiske aktiviteter, er en del af deres faglighed, og en del af dét deres job går ud på. De diskursive positioner kan derfor undertrykke, at der kan trækkes på andre virkelighedsforståelser for hvordan relationer skal skabes.

Nedenstående citat artikuleres af en ældreinteressent, og det bliver artikuleret hvorledes at det er en fordel at fællesskabet og relationen er udgangspunkt for mødet mellem generationerne.

> *"Det kan være en fordel ved mødet mellem institutionsbørn og plejehjemsbeboere, at fællesskabet og relationen er udgangspunktet. Det er noget andet, end når man for eksempel sidder tre generationer hjemme om spisebordet med forskellige dagsordener og uden udgangspunkt i noget fælles"* (Larsen, 2013a, bilag 9).

I citatet bliver *fællesskabet* og *relationen* som udgangspunktet for mødet ækvivalenskæde til *relationer*, og indholdsudfylder den måde, hvorpå relationer skabes. For at skabe relationen, skal fokus være på relationen og på dét, de to generationer er fælles om. Her er det selve interaktionen og den fælles praksis, som de to generationer mødes omkring, der skal struktureres. Der fremstilles her en objektivitet om, at en fælles praksis og fælles aktivitet er afgørende for at skabe en relation. Det er ikke tilstrækkeligt at mødes rundt om hverdagens spisebord, fordi der er forskellige dagsordener. Mødet skal praktiseres på et institutionelt niveau, og det skal struktureres på en måde, hvor udgangspunktet er ønsket om fællesskab og ikke blot mad i maven. I citatet finder vi en objektiv artikulation om, at fællesskabet ikke er udgangspunktet, når der spises sammen. Hermed ser vi, at hverdagssituationer, som at sidde sammen om et bord og spise, bliver udelukket af diskursen om det strukturerede generationsmøde. Der opstår hegemoni omkring, at generationsmødet skal tage udgangspunkt i et fælles tredje, og at det fælles tredje, skal have fællesskab og relationsopbygning mellem børnene og de ældre som udgangspunkt.
Senere i samme tekst, artikuleres diskursen om det strukturerede generationsmøde ligeledes af samme ældre-interessent som ovenstående:

> *"Projekter, hvor institutionsbørn og plejehjemsbeboere mødes, kan være en god idé. Hvis man for eksempel er fælles om at give høns mad og vand, så ved begge parter, hvad man kommunikerer om. Så er det mindre vigtigt, at man ellers har forskellige referencerammer"* (Larsen, 2013a, bilag 9).

Fælles om at give høns mad og vand bliver her en del af ækvivalenskæden for hvordan relationer kan skabes, og kan sige noget om, at mødet skal foregå i kraft af en fælles praksis eller et fælles tredje. Når der artikuleres, at *så er det mindre vigtigt, at man ellers har en forskellig*

referenceramme, så bliver der også implicit artikuleret, at når man sammen giver høns mad og vand, så opstår der en fælles referenceramme. Hermed bliver *fælles referencerammer* også en ækvivalenskæde, der er med til at indholdsudfylde hvad der skal til, for at relationerne opstår. *Forskellige referencerammer* fremstår således som et element, der udelukkes af diskursen om det strukturerede generationsmøde.

> *"Børn og ældres erfaringsverdener ligger langt væk fra hinanden, og de har forskellige referencerammer. Derfor er mødet mellem generationerne vigtigt. Børn og ældre kan have utroligt meget glæde af hinanden, hvis rammerne er til det, og man har noget at være fælles om"* (Larsen, 2013, bilag 9).

I ovenstående citat bliver det ligeledes artikuleret af samme ældreinteressent, at den fælles referenceramme er central, hvis der skal skabes relationer på tværs. Derudover ser vi ligeledes hvordan at der tales ind i diskursen om det strukturerede generationsmøde, når der artikuleres at *hvis rammerne er til det og man har noget at være fælles om* kan børn og ældre få glæde af hinanden. Ved at artikulere *hvis rammerne er til det,* bliver det også implicit sagt, at der er behov for rammer, og at disse som udgangspunkt ikke er til stede. Rammerne skal skabes, ellers får de to generationer ikke glæde af hinanden. Italesættelsen udelukker og står i et antagonistisk forhold til diskursen om det intuitive møde, da der optræder en objektiv artikulation om at de to generationer ikke bare kan mødes naturligt og intuitivt, med alt hvad de har med sig af forskelligheder og ligheder.

I ovenstående artikulation, kan det ligeledes tolkes, at børns og ældres forskelligheder ikke i sig selv er *gode*, i forhold til at skabe relationer på tværs. For at skabe relationer mellem børn og ældre, skal der skabes en fælles referenceramme, hvor de to generationer og deres forskelligheder kan mødes. Relationer ækvivaleres til *noget at være fælles om*. Artikulationen taler ind i diskursen om det strukturerede møde, men fremskriver også integrationsdiskursen, hvor alders-segregering ses som et problem, når det artikuleres at *Børn og ældres erfaringsverdener ligger langt fra hinanden, og de har forskellige referencerammer. Derfor er mødet mellem generationerne vigtigt*.

I denne artikulation fremlægges det, hvorledes at børn og ældre er forskellige, har forskellige erfaringsverdener og referencerammer. Denne artikulation kan fortælle noget om, at rationalet for

generationsmøderne, der her fremlægges af ældreinteressenten, kan bunde i, at denne position anser alders-segregering som et problem, der skal gøres noget ved. Måden hvorpå integration og relationer skabes på tværs, sker gennem en aktiv indsats. Dette rationale bliver italesat af en position, der kan forventes at have fokus på de ældre og et ønske om at fremme ældres vilkår. Det kan derfor tænkes, at den diskursive position mulighedsbetinger italesættelsen af rationalet om at bryde med alders-segregering.

I nedenstående citat, artikuleret af en ældre-interessent, tales der ligeledes ind i diskursen om det strukturerede generationsmøde:

> *"Det er også vigtigt at huske, at nogle gange skal samvær og relationer 'motioneres' frem hos både den ældre og barnet. Det kan tage tid, og jeg er ret imponeret over pædagogernes vedholdenhed i de mange positive eksempler. Det er en pædagogisk indsats at understøtte samværet og rammerne for samværet, og det er bestemt ikke noget, man kan og skal gøre for at spare personaleressourcer"* (Jensen, 2019, bilag 12).

Denne artikulation om relationer og samvær, der skal *motioneres* frem, fremstår for os, som stærkt ladet. Det taler ind i diskursen om det strukturerede generationsmøde, som udkrystalliseres omkring ækvivalenskæder, hvor *struktur* og *rammer* er nødvendige, for at mødet skal kunne udfolde sig, og relationer kan skabes. At relationen ligefrem skal motioneres frem, og at dette kan tage tid, kan tolkes som at positionen, der her taler, ikke opfatter mødet mellem børn og de ældre som en naturlighed, men derimod at relationer skal fremtvinges. En anden central ækvivalenskæde i citatet er, at det kræver en *pædagogisk indsats at understøtte samværet og rammerne for samværet*. Der artikuleres her ind i integrationsdiskursen, når det italesættes, at vi ikke har kultur for at mødes på tværs af generationerne, og derfor skal relationerne *motioneres* frem. I forlængelse af dette afgrænser diskursen om det strukturerede møde sig fra, at se generationsmødet som noget, der kan opstå naturligt eller intuitivt, og integration skal struktureres og organiseres af voksne. Vi hæfter os ligeledes ved, artikulationen om at *det er bestemt ikke noget, man kan og skal gøre for at spare personaleressourcer*. Denne artikulation kan forstås som, at på trods af de ekstra omkostninger, er det et højt prioriteret ønske, at skabe relationer på tværs af generationerne. Dette kan kædes

sammen med hvad der kan tolkes som et overordnet rationale om at skabe sammenhængskraft i vores samfund.

Positionerne, der taler er ældreinteressenter, og herunder en demensforsker og direktøren fra Ensomme Gamles Værn. Fælles for dem er, at deres artikulationer er udvalgt og konstrueret til at passe ind i artikler og fagblade, som henvender sig til pædagoger. Dermed kan det tænkes, at de kan være med til at opfordre og motivere til pædagogiske aktiviteter samt hvordan aktiviteter skal planlægges og arbejdes med i praksis. Dette kan tolkes som en af årsagerne til, hvorfor diskursen om det strukturerede generationsmøde artikuleres.

Ønsket om at skabe relationer på tværs af generationerne er også at finde i nedenstående citat, hvor der artikuleres følgende: *"Tønder Kommuneskole har en læseven på det lokale plejecenter. Det gør dem til bedre læsere, og samtidig får de stærke venskaber på tværs af generationerne"* (Skovsbøl, 2011, bilag 7).

Relationer bliver i ovenstående citat ækvivaleret med *en læseven*. Læsemøderne gør børnene til bedre læsere, men medvirker også til, at der bliver skabt stærke venskaber på tværs af generationerne.
Vi finder det interessant at forfatteren af bogen vælger at referere til mødet mellem et barn og en ældre som *en læseven*. Ved at kalde det en *ven*, kan der skabes konnotationer til noget positivt og som har stor værdi. Det kan ligeledes forstås som, at der er et ønske om, at relationerne udvikler sig til venskaber, og at en italesættelse af relationen som *venner* kan fremskabe dette. Da denne artikulation taler ind i diskursen om det strukturerede generationsmøde, er det med det argument, at vi ser, at venner normalvis er noget man vælger selv, og som opstår naturligt og intuitivt. I denne kontekst bliver relationerne, eller venskaberne, tværtimod tildelt inden for rammerne af et læsemøde.
Det udelukker dermed, at relationer opstår gennem det naturlige og intuitive møde i diskursen om det strukturerede generationsmøde. Denne artikulation står ligeledes overfor diskursen om det intuitive generationsmøde, hvor det iscenesatte venskab vil anses for at virke påtvunget. Diskursen om det intuitive generationsmøde vil blive udfoldet nedenfor.

Positionen der i ovenstående citat artikulerer diskursen om det strukturerede generationsmøde, er bogen Generationsmøder. Teksten som citatet er taget ud fra, er skrevet i en kontekst, hvor intentionen er at opfordre og inspirere fagprofessionelle til at gøre det sammen. Ved at vælge at bruge tegn som *læseven*, giver det positive og relationelle konnotationer. Det kan tænkes, at fagprofessionelle, hvis faglige rolle handler om at lære børn at skabe relationer, kan blive inspireret til at arbejde med generationsmøder, og til at inddrage det i egen praksis.

På tværs af de udvalgte børne- og ældre interessenter, er der hegemoni om, at for at skabe relationer på tværs af børn og ældre, skal generationsmøderne være strukturerede og rammesatte og interaktionen skal planlægges ud fra et fælles tredje. De trækker derfor alle på diskursen om det strukturerede generationsmøde, hvilket undertrykker alternative virkelighedsforståelser. Rationalerne, der udfoldes, er hermed at skabe relationer på tværs, hvilket omhandler et underliggende rationale om, at skabe integration og bryde med alders-segregering. Dette artikuleres af alle børne- og ældre interessenterne.

Børnenes perspektiver i diskursen om det strukturerede generationsmøde

Diskursen om det strukturerede generationsmøde bliver ligeledes artikuleret i begge interviews med børnene. Børnene giver i nedenstående citater udtryk for, at deres læsemøder er strukturerede omkring, at de sidder og læser, hvorefter de spiser kage, drikker kaffe og har samtaler omkring det, de har læst. *"Medina: Vi har altid samtaler efter vi har læst og så sidder vi og spiser kage sammen eller kaffe eller sådan noget. Hannah: Det er meget hyggeligt"* (interview 1, bilag 5).

Det kan udledes i ovenstående artikulation fra Medina og Hannah, at der tales ud fra diskursen om det strukturerede generationsmøde. Dette udledes i kraft af italesættelsen af de klare rammer, der sættes for mødet, og i den aktivitet de skal praktisere, hvor først læsning, derefter kage, kaffe og efterfølgende snak, bliver strukturen for deres interaktion. Der optræder dermed et fælles tredje, som de ældre og børnene skal mødes omkring.

Pigerne artikulerer, at de oplever at mødet er meget hyggeligt, hvilket kan tolkes som, at den klare struktur, der er lagt for mødet, medvirker til, at de hygger sig, da de ved hvad der skal foregå. Det kan tolkes som, at hvis mødet ikke var rammesat og udgangspunktet for mødet struktureret, så ville der ikke nødvendigvis være noget at tale om, og de ville ikke opleve samme hygge. Det

udelukkes af diskursen om det strukturerede generationsmøde, at relationer mellem de ældre og børnene, ville kunne opstå naturligt og intuitivt.

Det kan ligeledes udledes, at pigerne i ovenstående citater, reproducerer diskursen om det strukturerede generationsmøde. En passende tilføjelse vil være, at vi i vores observationer på plejehjemmet kunne se, at børnene vidste præcis hvad de skulle, hvilken sal de skulle gå op på, hvordan de skulle skiftes til at læse, og hvornår kagen kom på bordet. Dette kan vidne om, at det er en praksis, der er genkendelig og tryg i kraft af rammerne der er sat, og taler ligeledes ind i diskursen om det strukturerede generationsmøde (bilag 3). I kraft af observationerne og ovenstående citat står det frem, at det ikke er en diskurs, som børnene hverken har behov for eller mulighed for at politisere. Deres mulighedsbetingelser for at gøre som de gør, og artikulere som de gør, kan dermed hænge sammen med, at de muligvis ikke er blevet præsenteret for andet end det strukturerede møde, og at det muligvis heller ikke har været børnene der har været med til at planlægge eller rammesætte møderne.

Børnenes mulighedsbetingelser for tænkning kan også her hænge sammen med en objektivitet, der er skabt omkring at skolegang består af struktureret undervisning med læring i fokus.

I følgende citat fra et af vores interviews, finder vi ligeledes artikulationer fra Thomas, der artikulerer det strukturerede generationsmøde, når han svarer på hvorvidt han læser for de samme ældre hver gang.

"Jeg synes også at det er godt at man hele tiden læser for de samme fordi jo mere, så lærer man dem ligesom også at kende i stedet for hvis det hele tiden er nogle nye nogle" (interview 1, bilag 5).

Thomas italesætter, at det er en bestemt struktur for møderne, der gør at de læser for den samme person. Når der læses for den samme person, så oplever han, at de lærer de ældre at kende. I kraft af denne artikulation, kan det udledes at rationalet om at skabe relationer på tværs bliver reproduceret af børnene. Det bliver også børnenes rationale for mødet, og den mening de tillægger møderne.

Ligeledes ser vi, hvordan deres artikulationer også reproducerer diskursen om det strukturerede generationsmøde. Dette ser vi når nodalpunktet *relationer* bliver indholdsudfyldt gennem en ækvivalenskæde, der fremskriver at relationer skabes, når der er faste rammer for mødet, og

hvorledes det skal foregå. Dermed udelukker deres artikulationer at relationer kan opstå tilfældigt og intuitivt og uden nogen struktur.

Vi ser både i kraft af tv-udsendelsen og igennem vores konstruerede interviews, at generationsmøderne er strukturerede og rammebestemte. Der foreligger en bestemt agenda for mødet mellem børnene og de ældre, hvor børnene for eksempel kommer på besøg, for at læse højt for de ældre. Af denne årsag er det ikke overraskende for os, at de børn vi har talt med, som deltager i generationsmøder, reproducerer diskursen om det strukturerede generationsmøde. Vi ser ikke, at de har mulighed for at tale ud fra en anden diskurs, når de endnu ikke har erfaret andre muligheder for at tænke.

Diskurs om det intuitive generationsmøde

Diskursen, som vi vælger at kalde for diskursen om det intuitive generationsmøde, optræder flere steder i vores konstruerede empiri. I nedenstående afsnit vil vi udfolde diskursen og vise, hvorledes den flydende betegner *relationer* indholdsudfyldes indenfor diskursen om det intuitive møde. Samtidig vil vi vise hvorledes der opstår en antagonisme mellem diskursen om det intuitive generationsmøde og diskursen om det strukturerede generationsmøde, som begge kæmper om at indholdsudfylde den flydende betegner forskelligt.

Diskursen om det intuitive generationsmøde fremskrives nedenfor i artikulationen ud fra en politisk position i pressemeddelelse fra Vejle kommune. I pressemeddelelsen citeres en daginstitutionsleder for at*"Det giver en masse fordele - ikke bare når de fysiske rammer skal planlægges, så de to målgrupper kan mødes spontant og på fællesområder"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14).

I ovenstående citat bliver det artikuleret, hvordan rammerne for generationsmødet kan være med til at skabe et rum, for at børn og ældre kan mødes spontant. Der lægges en værdi i, at møderne, i kraft af fællesområder, kan ske mere naturligt og intuitivt. Tegnet *spontant* bliver hermed et moment, der ækvivaleres til nodalpunktet *relationer*, og som er med til at indholdsudfylde hvordan at relationer skal skabes. At der her artikuleres hvordan at rammerne kan være medskabende til et naturligt møde, kan umiddelbart virke modstridende i forhold til vores

konstruktion af diskurserne, idet at vi her argumenterer for, at der tales ud fra diskursen om det intuitive generationsmøde og ikke ud fra diskursen om det strukturerede generationsmøde. Der hvor vi ser, at de to diskurser adskiller sig, er at der i ovenstående citat tales ind i, at det er det spontane møde, der efterstræbes, i modsætning til et opsat møde som har en *fælles aktivitet* som udgangspunkt. Ud fra ovenstående citat bliver det op til de ældre og børnene selv, hvordan at mødet skal udfolde sig, blot indenfor nogle rammer, som i dette tilfælde er de fysiske strukturer omkring et shared site. Den samme pointe bliver pointeret i følgende udpluk i pressemeddelsen "Vejle investerer 237 mio. kr og bygger plejehjem og børnehave sammen", hvor der artikuleres at *"En legeplads kan f.eks. sagtens indrettes til begge målgrupper"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14). Citatet taler ind i, at der skal skabes rammer for at møder, og dermed relationer, kan opstå intuitivt. Her handler det igen ikke om rammer for børns og ældres interaktion i mødet, men blot rammer for selve mødet.

Ud fra ovenstående ses det dermed, at der er kamp om at indholdsudfylde den flydende betegner *relationer* ud fra de to konstruerede diskurser; i diskursen om det intuitive generationsmøde bliver relationer ækvivaleret med momentet *mødes spontant* og i diskursen om det strukturerede generationsmøde ækvivaleres relationer med blandt andet *struktur*, *rammer* og *fællesaktivitet.*

Positionen, der i ovenstående citat tales ud fra, er Vejle Kommune. Citaterne er ganske vist fra en daginstitutionsleder, der i kraft af sit faglige virke, kan formodes også at have fokus på hvordan det pædagogiske arbejde skal rammesættes. Derfor vil daginstitutionslederen i en anden kontekst, måske tale ind i diskursen om det strukturerede generationsmøde.

Da citatet skal læses i en politisk kontekst, hvor det kan formodes, at der er større fokus på økonomi og innovative løsninger, bliver fokus på strukturen for mødet og interaktionen ikke artikuleret.

Det udfoldes hvorledes et shared site kan skabe rammer for, at relationer kan opstå naturligt mellem de to generationer. Det kan tænkes at der i dette ønske ligger et bagvedliggende rationale, der omhandler integration på tværs, da integration er et tema, der er på den politiske dagsorden. I kraft af det økonomiske ansvar som ligger hos positionen, kan rationalet om at skabe et shared site, hvor de to generationer kan mødes på tværs, også omhandle et underliggende rationale, der i større grad handler om at spare ressourcer i kommunen gennem en innovativ løsning. Ved at lave et

shared site udtrykkes det til omgivelserne at kommunerne tager innovative løsninger i brug, hvilket kan tolkes som at der tales ind i tendensen om New Public Governance, hvor der samskabes på tværs af den offentlige sektor.

I nedenstående citat bliver diskursen om det intuitive generationsmøde artikuleret af formanden for Seniorudvalget og formanden for Børn- og Familieudvalget i Vejle Kommunen. En af deres intentioner er at bygge plejehjem og børnehave sammen. *"Nu skal børnene og de ældre ikke kun være besøgsvenner, men være en naturlig del af hinandens hverdag. Det bliver mere spontant, hvis de bor dør om dør"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14).

I citatet bliver *en naturlig del af hinandens hverdag* sat overfor *ikke kun besøgsvenner*. Dette er et eksempel på en konflikt i teksten, hvor der fremskrives en objektivitet omkring det at være en naturlig del af hinandens hverdag, er bedre end "kun" at være besøgsvenner. *En naturlig del af hinandens hverdag* og *ikke kun besøgsvenner* er ækvivalenskæder i diskursen om det intuitive generationsmøde og indholdsudfylder den måde hvorpå relationer skal opstå. Inden for diskursen om det intuitive generationsmøde bliver *besøgsvenner* set som en smule påtvunget, da der artikuleres for ønsket om *en naturlig del af hinandens hverdag*. Elementet *besøgsvenner* udelukkes hermed af diskursen, som et element der ikke kan indholdsudfylde den måde hvorpå relationer skabes. Diskursen om det intuitive generationsmøde står i antagonistisk relation til diskursen om det strukturerede generationsmøde.

Vi udfoldede i tidligere afsnit, at den flydende betegner *relationer* i diskursen om det strukturerede generationsmøde blev ækvivaleret med netop *besøgsvenner, læsevenner* og *ven.* Dermed udspiller der sig en kamp mellem de to diskurser om at indholdsudfylde den flydende betegner forskelligt. I diskursen om det intuitive generationsmøde ses relationer mellem ældre og børn som noget, der skal ske naturligt, og i diskursen om det strukturerede generationsmøde kan det tolkes som at relationer eller venskaber fremmotioneres i kraft af italesættelsen *ven*.

I ovenstående citat bliver momentet *mere spontant* ækvivaleret til den flydende betegner *relationer*, og er også med til at indholdsudfylde den måde, hvorpå relationer skal opstå, hvilket vi også udfoldede i forrige citat. *Mere spontant* kan stå i modsætning til det ikke-spontane, og i

artikulationen *mere* kan det tolkes som om, at spontanitet er noget der stræbes efter, i modsætning til noget der er rammesat, og struktureret.

Vi ser, at det er vigtigt igen at nævne positionen, der i ovenstående citat tales ud fra, hvilket også her er Vejle kommune. Når kommunen artikulerer, at det er bedre at være en del af hinandens hverdag og bo dør om dør, end bare at være besøgsvenner, kan det også her hænge sammen med, at kommunen trækker på nogle rationaler, der handler om at skabe innovative, ressourcebesparende løsninger for hvordan de kan skabe integration mellem de to generationer.

Vi ser dermed at den diskurs som Vejle Kommune taler ud fra, står i et antagonistisk forhold til diskursen om det strukturerede generationsmøde, hvor den flydende betegner netop ækvivaleres med strukturering og rammesætning af mødet for at skabe fundament for at relationer kan opstå. Et konkret eksempel på netop denne kamp kan udledes i følgende citat fra en ældreinteressent, hvor direktøren i Ældresagen artikulerer følgende *"Hvis både børn og ældre skal have noget ud af samværet, er det dog vigtigt, at man også har aktiviteter sammen, så de ældre ikke bare bliver en del af hverdagens trummerum"* (Larsen, 2013a, bilag 9). I citatet bliver det fremhævet, at fælles aktiviteter er essentielle og sikrer, at børnene og de ældre får noget ud af samværet. I denne artikulation tales der ud fra diskursen om det strukturerede generationsmøde, som ækvivaleres til, at relationer skabes gennem fællesaktiviteter. Denne artikulation bliver sat over for artikulationen *så de ældre ikke bare bliver en del af hverdagens trummerum*, hvor hverdagens trummerum giver negative konnotationer og tydeliggører, at det at være en del af hinandens hverdag udelukkes af diskursen om det strukturerede generationsmøde.

I nedenstående citat bliver der også artikuleret ud fra diskursen om det intuitive generationsmøde. Citatet er taget ud fra artiklen "Generationsmøder - husk nu alle de andre generationer", hvor en alders- og kulturforsker citeres: *"Derfor er det ifølge forskeren vigtigt, at vi i generationsmødet møder hinanden som enkelte individer og ikke som medlemmer af en homogen generation eller gruppe"* (Larsen, 2013b, bilag 10).

I ovenstående citat bliver der artikuleret, at generationsmøder ikke blot skal omhandle mødet mellem ældre og børn, som medlemmer af to homogene generationer. I stedet skal mødet omhandle enkeltindivider på tværs af generationer. Der kan argumenteres for, at der i ovenstående

italesættelse lægges op til, at møder mellem generationer skal udspiller sig mere naturligt. Det skal ikke forankres på et institutionaliseret niveau, som når ældre på plejehjem og børn i institution føres sammen inden for strukturerede rammer, hvilket diskursen om det strukturerede generationsmøde ækvivaleres med.

Det kan ligeledes forstås som, at der i citatet argumenteres for, at relationer mellem individer skal kunne skabes naturligt, og på tværs af enkeltindivider. Dette afskriver derved at relationer skal skabes ud fra mødet på tværs af en specifik aldersgruppe der sættes sammen. Dermed ser vi, hvordan at den flydende betegner *relationer* i diskursen om det intuitive generationsmøde bliver ækvivaleret med momentet *møder hinanden som enkelte individer*, og derfor udelukker elementet *ikke som medlem af en homogen generation eller gruppe*. Dette kan også ses som en reartikulering af individdiskursen, som vi har præsenteret tidligere i vores empiriske konstruktion.

Børnene italesætter kun det strukturerede generationsmøde, hvorfor vi ikke udfolder børnenes artikulationer om det intuitive generationsmøde.

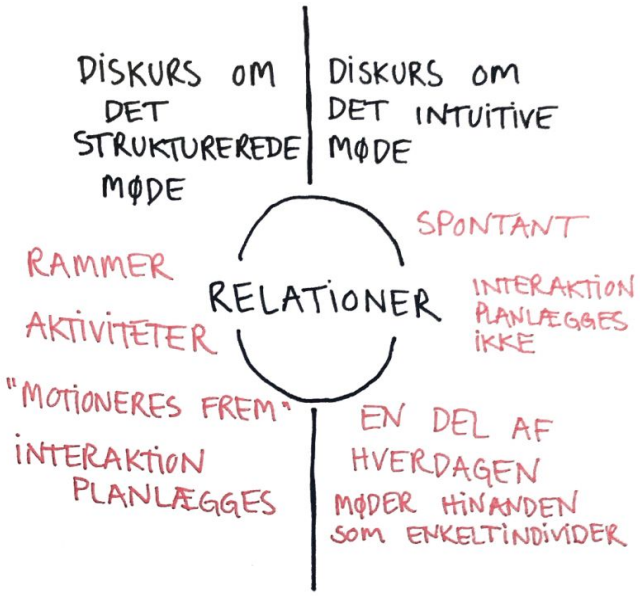

Figur 8: Indholdsudfyldning af den flydende betegner *relationer* gennem konstruerede diskurser

Diskurs	**Rationaler**
Diskurs om det strukturerede generationsmøde	- Relationer mellem børn og ældre skabes gennem et struktureret og rammesat møde, hvor interaktionen planlægges - Bryde med alderssegregering og skabe sammenhængskraft
Diskurs om det intuitive generationsmøde	- Relationer skabes gennem et naturligt og intuitivt møde hvor interaktionen mellem børn og ældre ikke planlægges - Bryde med alderssegregering og skabe sammenhængskraft - Ressourcebesparende incitament

Figur 9: Oversigt over rationaler relateret til *relationer*

Fjerde flydende betegner; Tid

I nærværende empiriske konstruktion vil vi udfolde *tid* som den flydende betegner, vi konstruerer diskurser og ækvivalenskæder omkring. Tid bliver en flydende betegner, fordi vi ser den blive indholdsudfyldt forskelligt på tværs af teksterne og i vores interviews. Der bliver artikuleret hvordan *tid* bliver en faktor for- og i generationsmøderne. Vi ønsker derfor at undersøge nærmere, hvordan *tid* italesættes og ækvivaleres, for at se på hvordan tid bliver et rationale for generationsmøderne.

I vores konstruktionsarbejde fremstår der to diskurser, som *tid* særligt ækvivaleres med. Disse to diskurser indholdsudfylder tid på forskellige måder, hvorfor de til tider kan står i et antagonistisk forhold til hinanden og kæmpe om at indholdsudfylde den flydende betegner. Disse diskurser har vi valgt at konstruere som en nærværsdiskurs og en ressourcediskurs. I den følgende empiriske konstruktion vil vi udfolde disse to diskurser. Først vil vi se på, hvordan nærværsdiskursen indholdsudfylder den flydende betegner, for efterfølgende at se på, hvordan tid indholdsudfyldes

gennem ressourcediskursen samt hvordan de forskellige indholdsudfyldelser udelukker elementer i de to diskurser.

Nærværsdiskurs

Den diskurs vi har konstrueret som nærværdsdiskurs har *tid* som nodalpunkt og ækvivaleres med, at der i generationsmøderne kan skabes grobund for nærhed og nærvær i kraft af den *tid,* som de ældre og børnene har. Det italesættes i vores udvalgte empiri, at både de ældre og børnene har meget tid hvorfor momenterne *lytte, læse højt* og *bare være sammen* artikuleres i nærværsdiskursen. Disse momenter bliver derfor ækvivalenskæder, der indholdsudfylder *tid* i nærværsdiskursen. I det nedenstående citat fra tv-programmet "Børnechok på plejehjemmet" artikuleres det fra en medieposition, hvordan *tid* bliver indholdsudfyldt i nærværsdiskursen.

> "*Speaker: Men hvad sker der hvis vi fører de to generationer sammen, vil de så kunne inspirere og give hinanden noget?*
> *Pædagog, Lisbeth: Der er nogle værdier som jeg tænker at vi nogle gange glemmer i vores fortravlede hverdag. Nærhed, tid og ro*" (Tv2, 2019, bilag 11).

Ud fra ovenstående artikulation ser vi, at generationsmøderne kan være med til at give *nærhed* og *tid*. Det artikuleres at de glemte værdier; *nærhed, tid og ro* derfor ofte ikke er til stede i børnenes normale fortravlede hverdag, men bliver muligt i mødet med de ældre. I artikulationen kan det endvidere forstås som at *fortravlede hverdag* bliver det modsatte af momenterne *nærhed, tid* og *ro*. Derfor kan vores *fortravlede hverdag* ses som et element, der udelukkes af nærværsdiskursen. Dermed kan momentet *nærhed* ses som en del af ækvivalenskæden, der indholdsudfylder nodalpunktet *tid*. I det at pædagogen artikulerer at nærhed er en værdi, vi glemmer i vores hverdag, men som kan opstå i generationsmøderne, tolker vi det som at hun fraskriver den moderne familie fra at have samme potentiale til at genfinde disse værdier. *Værdier* kan endvidere ses som et centralt moment i nærværsdiskursen, da *nærvær, tid* og *ro* bliver italesat som værdier. Denne fremstilling kan ses som et rationale for at der er behov for tid og nærvær og at generationsmøderne kan tilbyde dette.

Som fremstillet i det ovenstående er *ro* også et moment, som indholdsudfylder den flydende betegner *tid* i nærværsdiskursen. Dette ser vi også eksempler på i et af vores egne interviews med børn, hvor Niels artikulerer følgende, når han bliver bedt om at beskrive besøgene på plejehjemmet: "*Der er stille og det er rart at være der*" (interview 2, bilag 6). I denne artikulation bliver tegnet *stille* italesat som værende et positivt moment, der kan stå i modsætning til hast og jag. Dette er derfor endnu et eksempel på at elementer som *hast, jag* og *fortravlet hverdag* udelukkes fra nærværsdiskursen. Det kan endvidere ses som at drengen synes det er rart at være der qua den stilhed og ro, som de ældre karakteriseres ved. Dette taler ind i nærværsdiskursen og kan refereres til livsfasediskursen. Ud fra Niels' artikulation ser vi at han reproducerer nærværsdiskursen. Et andet eksempel på at generationsmøderne kan give nærvær ses i bogen generationsmøder under kapitlet "Højtlæsning på plejehjemmet gør skolebørn til bedre læsere: "*Og så er der dét med tiden. Den har de gamle i overflod. Tid til at lytte til både flydende og hakkende oplæsning og til alt, hvad de unge læsevenner fortæller. Tid til at tale og tid til bare at være*" (Skovsbøl, 2011, bilag 7). Det at de ældre har så meget tid til *bare* at være sammen med børnene og tale med dem bliver her ækvivalenskæde for, hvordan nodalpunktet *tid* indholdsudfyldes i nærværsdiskursen. Vi tolker herudfra at børnenes forældre ikke *bare* har tid til nærvær med dem. Tegnet *bare at være* bliver derfor et moment der indholdsudfylder *tid* i nærværsdiskursen. Det at lytte til børnenes højtlæsning bliver derfor også i denne sammenhæng ækvivaleret med *tid* i nærværsdiskursen, da de ældre har tid til at lytte til børnene, hvilket kan ses som en hentydning til, at forældrene ikke har tid. I det at der artikuleres, at de ældre har tid i overflod, kan generationsmødet også komme til at stå i kontrast til den travle hverdag, som der ofte hentydes til at den moderne familie har, hvor tiden er knap og muligheden for nærvær lille. Det at børnene lever i en travl hverdag uden meget tid med forældrene, indholdsudfyldes som noget negativt i nærværsdiskursen. I dette citat fra bogen "Generationsmøder" taler en børneinteressent også ind i en nærværsdiskurs, hvor det at have tid bliver ækvivaleret med ferie.

> "*Det er tankevækkende for os andre voksne, men det er faktisk, hvad eleverne tit fremhæver, siger Gitte Bønning Kristensen. At de gamle har så god tid. De synes, det er*

> *lidt som at komme på ferie fra hverdagen i to timer én fredag formiddag om måneden*" (Skovsbøl, 2011, bilag 7).

Artikulationen om at de gamles tid bliver sat i forbindelse med at børnene kommer på ferie fra hverdagen, antyder igen at børnene lever i en travl hverdag hvor tid er en mangelvare. Dette kan ses som et rationale for generationsmøderne, nemlig at de ældres tid ækvivaleres med et nærvær som børnene ikke får i deres hverdag, men som er ønskværdig. Vi tolker, at der implicit i artikulationen tales om, at børnene kun har tid til nærvær, når de er på ferie. Et andet citat som også har momenter, der ækvivalerer tid i nærværsdiskursen ses i vores interview med børnene Medina og Hannah, der svarer følgende, når de bliver bedt om at beskrive besøgene på plejehjemmet: *"Medina: Vi har altid samtaler efter vi har læst og så sidder vi og spiser kage sammen eller kaffe eller sådan noget. Hannah: Det er meget hyggeligt"* (Interview 1, bilag 5). Idet de ældre har tid til at sidde og have samtaler og spise kage sammen med børnene, efter de har læst højt, opstår der hyggeligt nærvær. Derfor ses det som at *samtale* og *spise kage sammen* som momenter, der indholdsudfylder tid i nærværsdiskursen.

I det ovenstående har vi konstrueret, hvordan forskellige momenter indholdsudfylder den flydende betegner *tid* i nærværsdiskursen. Dette har vi gjort for at få mulighed for at få indblik i muligheds-
betingelser for tænkning omkring tid, og hvilke rationaler der ligger forbundet dertil.

Ressourcediskurs

I empirien ser vi mange steder, at de ældre i kraft af deres megen tid, kan konverteres fra en byrde til en ressource. De ældre italesættes som en ressource, der kan være med til at bidrage til samfundet, i stedet for være en stigende ældrebyrde, der lider samfundet til last, som nævnt i problemfeltet. Endvidere artikuleres det ligeledes hvordan børnene kan blive en ressource i samfundet ved at skabe glæde og energi blandt de ældste borgere. Vi har valgt at konstruere denne diskurs som en ressourcediskurs, hvor vi i det følgende vil fremskrive hvordan de ældres og børnenes *tid* bliver ækvivaleret med en ressource for det moderne velfærdssamfund og for

hinanden. Denne diskursive fremstilling står i kontrast til at børn og ældre fremstilles som en institutionaliseret gruppe, der ikke bidrager til velfærdssamfundet. Ressourcediskursen og nærværsdiskursen bliver ofte italesat sammen, hvorfor vi også vil fremskrive hvordan deres antogonistiske forhold udspiller sig i artikulationerne.

Rationalet om at de ældre kan være en ressource i samfundet, ses artikuleret fra en politisk position i nedenstående citat:

> *"På den ene side af vejen kan der sidde fortravlede børnefamilier, der har svært ved at få hverdagen til at hænge sammen, og på den anden side sidder der måske nogle ældre, der savner at være til gavn for andre"* (Odense Kommune, 2018, bilag 13).

Odense Kommune italesætter her, at de ældre sidder og venter på at være til gavn, og at de kan være den løsning, som samfundet står og mangler qua en fortravlet hverdag. I denne artikulation kan det *fortravlede familieliv* være et moment, der sættes op imod den ubenyttede ressource som de ældre borgeres *tid* ækvivaleres med i ressourcediskursen. Denne uudnyttede ressource kan skabe mere tid til den fortravlede familie. Dette kan dermed implicit muliggøre at have mange og lange arbejdsdage.

Her tolker vi, at samarbejdet mellem de ældre og børnefamilierne kan have stor værdi for begge parter, da de ældre *savner at være til gavn for andre* og dermed savner at bidrage til fællesskabet. Man kan derfor spare ressourcer ved at udnytte de ældre borgere på nye og andre måder i vores samfund. I ovenstående citat finder vi det relevant at dykke yderligere ned i den afsenderposition, som italesættelsen kommer fra, nemlig Odense Kommune. Idet det kan tolkes at Odense Kommune tillægger de ældres tid en økonomisk værdi kan det forstås som at de taler ind i det opblomstrende styringsrationale "New Public Governance" hvor man ligeledes forsøger at borgerinddrage og derigennem udnytte ubrugte ressourcer i samfundet. Fordi denne artikulation kommer fra en kommunal instans, som udlodder penge til generationsinitiativer, kan man antage, at den kan have en større *kraft* end andre til at indholdsudfylde ressourcediskursen og dermed rykke til diskursens grænser.

Endnu et eksempel på at Odense Kommune italesætter de ældre som en ressource ses i følgende citat: "*Det omtales ofte som en udfordring, at der bliver flere og flere ældre, men med 'En stærk Generationspagt' ønsker Odense Kommune at sende signalet om, at ældre også er en ressource, som bør påskønnes*"Odense Kommune, 2018, bilag 13).

Denne artikulation ser vi som et forsøg fra Odense kommune på at skabe en sammenhængskraft mellem generationer ved at se på de ældre som en ressource. De politiserer hvorvidt ældre skal omtales som en udfordring og derigennem kan der opstå en hegemonisk intervention, hvor artikulationen forandrer den betydningstilskrivning som ældre har i vores samfund. Rationalet for generationsmøder kan i denne sammenhæng derfor ses at være udnyttelse af en spildt ressource, hvor vi i vores samfund burde påskønne ældre i stedet for at se dem som en byrde. I nedenstående citat ses det at Niels i vores interview påskønner den ældre som en ressource, når han svarer på hvad forskellen er på at læse højt på plejehjemmet i forhold til at læse højt i skolen.

> "*Ja, jeg synes også det er fedt, for eksempel Jørgen nogle gange, så synes jeg det er fedt at han vil bruge sin tid. Han får jo ikke noget ud af det - eller han får jo ikke penge for ligesom. Han bruger sin fritid på at høre os læse. Det synes jeg er fedt*" (interview 2, bilag 6).

I ovenstående citat giver Niels udtryk for, at han synes det er fedt at den ældre mand vil bruge sin tid på at høre dem læse uden at få penge for det. Ved at artikulere dette ækvivalerer drengen nodalpunktet *tid* med tegnet *penge* og den ældre mands tid kan i denne sammenhæng ses som en ressource. På denne måde indholdsudfylder drengen den flydende betegner *tid* i ressourcediskursen. Nærværsdiskursen optræder ligeledes i ovenstående citat, idet den ældre mand bruger sin fritid på at høre børnene læse, hvilket er en værdi for drengen. Tid tilskrives her betydning af at drengen artikulerer *Det synes jeg er fedt* om det, at den ældre mand bruger sin fritid på at være sammen med ham.

I det følgende citat artikuleres momenterne *erfaring* og *vil gerne give videre*, som tegn, der indholdsudfylder tid i ressourcediskursen.

> *"Plejer, Britta: altså børnene de står jo der i starten af livet og skal lære en hel masse. Udforske. Og de gamle mennesker de sidder der med erfaringer og kan fortælle og kan give videre. Og de vil gerne give videre. De vil så gerne give videre"* (Tv2, 2019, bilag 11).

Det at de ældre sidder med *erfaringer*, som de kan fortælle og *give videre*, er her en del af ækvivalenskæden for hvordan ældre, og dermed deres tid, er en spildt ressource i nutidens samfund. Momenterne *erfaring* og *vil gerne give videre,* kan derfor ses som, at de ældre har haft et langt liv fuld af erfaringer, og nu har de tid til at give dem videre til børnene, som skal lære og udforske verden. Der ligger dermed en implicit pointe om, at vi skal tage ved lære af de ældre, for at udnytte den ressource som de faktisk er. I denne artikulation bliver rationalet for generationsmødet, at børnene kan lære af de ældre, som har tid og lyst til at give deres erfaringer og viden videre til de næste generationer.
Hannah artikulerer også i et af vores interviews, hvordan de ældres tid kan indholdsudfyldes i ressourcediskursen.

> *"Og hvis det var et eller andet som man sådan ikke helt forstod altså ordet de gammeldags ord så siger de også "åh det var den der lige gjorde pigerne sådan noget der. Tynde eller sådan noget der." Eller "det var den der på jakken eller sådan noget". Det var meget hyggeligt"* (Interview 1, bilag 5).

I denne artikulation omtaler Hannah de ældre som en ressource, der kan være med til at give hende indsigt i gammeldags ord. Ligesom i det ovenstående citat fra plejeren Britta giver Hannah udtryk for at de ældre gerne vil give deres erfaringer og viden videre. Det kan ses, at *tid* indholdsudfyldes i ressourcediskursen ved at de gamle gerne *vil give videre*. Ud over at tale ind i ressourcediskursen kan artikulationen *Det var meget hyggeligt* også tale ind i nærværsdiskursen, da den tid børnene bruger med de ældre artikuleres med momentet *hyggelig*. Hannah ækvivalerer derfor momentet *hyggelig* med *nærvær*, som indholdsudfylder *tid* i nærværsdiskursen.

En artikulation, som også taler ind i både nærværsdiskursen og ressourcediskursen, ses i dette citat, hvor Anne beskriver deres besøg på plejehjemmene: "*Det er sådan når man kommer ind af døren er det meget roligt, så man bliver også selv meget rolig, og så kan man måske læse lidt bedre.*" (interview 2, bilag 6). I første del af citatet taler Anne ind i nærværsdiskursen. Den flydende betegner *tid* sættes i relation til momentet *roligt* og tilskriver dermed betydning til nærværsdiskursen. Anne bliver rolig, fordi der er tid til ro i mødet med de ældre. Dét at roligheden så gør hende til en bedre læser kan tale ind i ressourcediskursen, hvor de ældres *tid* bliver ækvivaleret med *bedre til at læse* og derved tilskriver betydning til ressourcediskursen. Denne artikulation indholdsudfylder *tid* som flydende betegner både i nærværsdiskursen og i ressourcediskursen.

I det følgende citat artikuleres det hvordan både ældre, men også børn kan være en ressource for samfundet og hinanden:

> "*Der har det seneste år været mange tv-udsendelser og undersøgelser, som handler om gode fællesskaber på tværs af generationer, om hvordan de ældre bliver gladere, spiser mere og sover bedre, når de er sammen med børn, og om hvordan de mindste vokser i de ældstes samvær, fordi de bliver set og hørt*" (Vejle Kommune, 2019, bilag 14).

I denne artikulation fra Vejle kommune, indholdsudfylder momenterne *set og hørt* den flydende betegner tid i ressourcediskursen. De ældre har tid til at se og høre på børnene, hvilket ifølge citatet får børnene til at vokse. Vi antager ud fra dette, at børnene ikke bliver tilstrækkeligt set eller hørt i andre sociale kontekster i deres liv. Endvidere bliver børnene interpelleret som en ressource for de ældre, da de i samværet med dem, skaber glæde og får dem til at sove bedre og spise mere. I artikulationen kan det findes, at rationalet for generationsmøderne er, at børn vokser i ældres samvær og ældre har potentialet til at blive sundere og gladere. Det artikuleres at Vejle Kommunes rationale for at gøre disse generationsmøder, bygger på tv-udsendelser og undersøgelser. I det at tv-udsendelser bliver italesat som værende baggrund for, hvorfor en kommune gør

generationsmøder, kan det tolkes at der ligger stor objektivitet i generationsmødernes positive outcome.

I nedenstående artikulation italesætter børnene selv, hvordan de kan være en ressource i mødet med de ældre, når de bliver bedt om at fremhæve tre positive og tre negative ting ved generationsmøderne.

> "*Medina: Altså tre gode ting jeg ville have nævnt, det var at det er hyggeligt at sidde sammen med de ældre og at gøre dem glade. Det er også godt at se på at man også har det hyggeligt.*
> *Hannah: Man kan godt se på dem, at de synes de har det fedt*" (interview 1, bilag 5).

Her artikulerer børnene, at de godt kan lide at være til gavn og gøre de ældre glade. De interpellerer sig selv som værende en ressource, ved at kunne gøre noget godt for de ældre. Det at de ældre har det fedt når de er sammen med børnene kan sættes i relation til at de ældre synes det er fedt at bruge tid med børnene. *Man kan godt se på dem at de synes de har det fedt* ser vi som en del af ækvivalenskæden for hvordan børnene udfylder tid i ressourcediskursen. I denne artikulation tales der både ind i ressourcediskursen, men også ind i nærværsdiskursen. Nærværsdiskursen optræder idet børnene italesætter at det var hyggeligt at sidde sammen med de ældre. I det børnene italesætter hyggeligt samvær med de ældre, tilskriver de også betydning til tid i nærværsdiskursen.
Et andet citat som i forlængelse af ovenstående også italesætter børn som en ressource, ses artikuleret fra medie positionen i tv-programmet "Børnechok på plejehjemmet". "*Speaker: Det er Olufs kone Bodil der synes Oluf skal deltage. Måske børnene kan få ham i godt humør(...)Måske stille Felix [barn] kan få ham i bedre humør*" (Tv2, 2019, bilag 11). Her italesættes børn som nogle, der kan få én i godt humør. Vi ser det derfor, som at børnene bliver et middel til at få de ældre i et bedre humør, og børnene italesættes derved som en ressource. Tid ækvivaleres i ressourcediskursen med at børn og ældres tid kan blive til en ressource i samfundet, da de kan give hinanden positive elementer fra deres forskellige livsfaser.

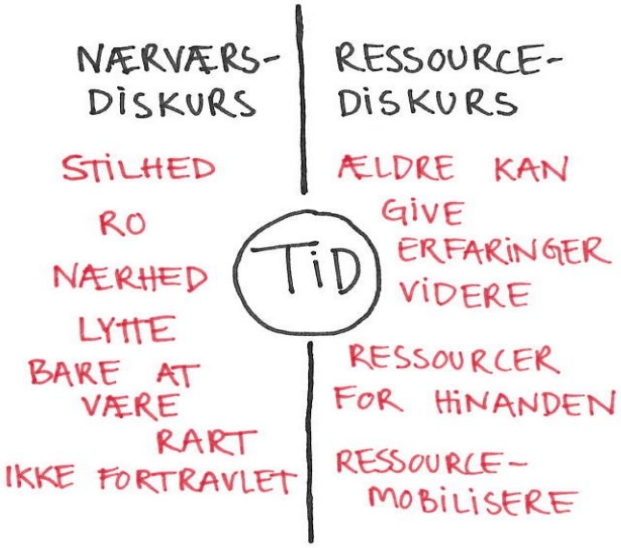

Figur 10: Indholdsudfyldning af den flydende betegner *tid* gennem konstruerede diskurser

Diskurs	**Rationaler**
Nærværsdiskurs	- Børn og ældres tid kan skabe nærvær for- og med hinanden i en fortravlet hverdag - At mødes på lige vilkår kan skabe livskvalitet og medføre at både børn og ældre føler sig værdifulde - Give omsorg til hinanden
Ressourcediskurs	- Børn og ældres tid, de har i kraft af deres institutionalisering, er værdifuld og kan være en ressource for hinanden - Ældre som ressource til at børn øger læsekompetencer - De ældre kan give livserfaring og

	historie videre - Børn kan gøre de ældre glade og øge ældres livskvalitet - Børn bliver glade, når de oplever at de ældre er glade

Figur 11: Oversigt over rationaler relateret til *tid*

Femte flydende betegner; Mål

I dette afsnit vil vi udfolde den flydende betegner *mål*, som relaterer sig til den måde, hvorpå rationalerne for generationsmøderne bliver artikuleret i vores empiri. Den måde vi ser, at målene for generationsmøderne bliver artikuleret, optræder nemlig forskelligt, og vi har konstrueret tre diskurser, som vi ser, at der tales ud fra, på tværs af vores empiri og på tværs af de udvalgte positioner. Vi ser at nogle af de tidligere konstruerede diskurser også kan være et udtryk for en af de tre diskurser, som her præsenteres.

De konstruerede diskurser artikulerer den flydende betegner *mål,* og indholdsudfylder denne på hver deres måde. Vi er i dette afsnit interesserede i at udfolde de tre diskurser og de hegemonier, der opstår i kraft af artikulationerne. Diskurserne vi har konstrueret er henholdsvis en livskvalitetsdiskurs, en målbarhedsdiskurs og en innovationsdiskurs og vil blive udfoldet enkeltvis nedenfor. Det vil løbende blive udfoldet, hvorledes at disse diskurser kan stå i en antagonist relation til hinanden og til andre mulige diskurser.

Livskvalitetsdiskurs

Vi vælger at konstruere den første diskurs som en livskvalitetsdiskurs, fordi vi ser, at den flydende betegner i denne diskurs bliver indholdsudfyldt ud fra et rationale om livskvalitet, hvor de mere bløde værdier, ækvivalerer den flydende betegner. Følgende citat er fra en ældreinteressent, og der artikuleres ud fra livskvalitetsdiskursen.

> *"Samværet mellem børn og ældre kan få både børn og ældre til at føle sig værdifulde. Alle har godt af at drage omsorg og tage ansvar for andre mennesker, det giver livskvalitet at føle, at man gør en forskel, og samtidig højner samværet med andre livskvaliteten"* (Larsen, 2013a, bilag 9).

Det værdifulde i samværet mellem børn og ældre bliver i ovenstående citat knyttet op på bløde værdier, som at det her giver livskvalitet at føle at man gør en forskel, og at gøre en forskel, er at kunne drage omsorg overfor hinanden. At *kunne drage omsorg for hinanden* og derigennem *at gøre en forskel* er momenter, der ækvivalerer den flydende betegner *mål* i livskvalitetsdiskursen. Gennem momenterne artikuleres et mål for generationsmøderne, der handler om at børn og ældre kan give livskvalitet til hinanden i kraft af, at de gør en forskel. Livskvalitet bliver dermed målet i sig selv. Målet for livskvalitet bliver ligeledes knyttet op på, at børnene og de ældre skal indgå i en ligelig relation, da det er begge subjektpositioner, der får tilskrevet ansvaret og forventninger om at give livskvalitet til hinanden.

Der er en gensidighed i, at det både er børnene og de ældre, der skal yde omsorg overfor hinanden, og det kan sættes op imod en diskurs, der taler for, at det er voksne, der yder omsorg over for børn, og børn der tager imod omsorg.

I nedenstående citat italesættes mål for generationsmøder ud fra en diskurs om livskvalitet, og artikulationen kommer fra en demensforsker og ældreinteressent:

> *"Der kan opstå nogle meget fine, nærværende og gensidige øjeblikke for både børn og beboere. På en måde mødes de på 'lige vilkår' i relationen, i intuitiv leg og musikaktiviteter(...)De kan hver især træde ind og yde omsorg der, hvor den anden har besværligheder, og i musik og leg mødes de på lige fod og intuitivt"* (Jensen, 2019, bilag 12).

I ovenstående citat hæfter vi os ved momentet *de kan hver især træde ind og yde omsorg der, hvor den anden har besværligheder*. Her ser vi hvordan at *yde omsorg* bliver ækvivaleret med *mål*, og vi ser det at kunne yde omsorg som noget der giver glæde og livskvalitet. Det kan ligeledes ses som, at kunne få lov at yde omsorg, også er at få værdighed, og *værdighed* bliver derfor også en

ækvivalenskæde, der er med til at indholdsudfylde *mål*. Ligesom i forrige citat, så vi hvordan at gensidighed i relationerne mellem børnene og de ældre blev knyttet op på det at yde omsorg. I ovenstående citat bliver det ligeledes artikuleret at ældre med demens og børn har mulighed for at mødes på lige vilkår, og vi tolker, at begge subjektpositioner bliver interpelleret med samme forventninger og ansvar for relationen - nemlig at kunne træde ind og yde omsorg, og være der for hinanden på lige fod.

Vi ser mange eksempler i vores udvalgte empiri på et rationale, der omhandler at børn skal bidrage til de ældres livskvalitet, i kraft af de karakteristika de tilskrives, og dermed blandt andet give glæde, liv, og leg til de ældre. I nedenstående citat artikuleres livskvalitetsdiskursen ud fra et rationale om, at børn kan bidrage til de ældres livskvalitet:

> *"Samværet mellem børn og ældre har den fordel, at børn er utroligt umiddelbare og gode til at møde andre mennesker uden fordomme. Børn kan give ældre med demens et ikke-stigmatiserende frirum, som de ikke på samme måde oplever blandt voksne. Børn ved ikke nødvendigvis, hvad det vil sige at have demens. Derfor stigmatiserer de ikke. De opfører sig ikke på en særlig måde, fordi de har med ældre med demens at gøre"* (Plejehjemsleder, Tv2, 2019, bilag 11).

I ovenstående citat artikuleres det, hvorledes børnene kan skabe et ikke-stigmatiserende rum for de ældre med demens, i kraft af børnenes karakteristika om at være *utrolig umiddelbare* og at være *gode til at møde andre mennesker uden fordomme*, da børn ikke nødvendigvis ved hvad demens er. Derfor *opfører de sig ikke på nogen særlig måde*. Disse momenter ækvivalerer den flydende betegner *mål* i livskvalitetsdiskursen ud fra en ækvivalenskæde der handler om, at i kraft af disse karakteristika der forbindes med børn, kan børnene skabe et ikke-stigmatiserende rum for de ældre, og dermed bidrage til deres livskvalitet. I kraft af, at der henvises til specifikke karakteristika forbundet med en livsfase, ses livsfasediskursen ligeledes artikuleret.

Vi finder det her relevant at dykke ned i positionen der taler. Citatet er artikuleret af en plejehjemsleder, som qua sin position, må forventes at have fokus på de ældre og deres livsvilkår. Af denne årsag kan det tænkes, at det bliver de ældres livskvalitet, der her er i fokus, og ikke

børnenes.

Den overordnede position der taler, er dog medierne. At de vælger at inddrage artikulationen fra plejehjemslederen, og dermed artikulerer et rationale, der omhandler et fokus på de ældres livskvalitet, hvor børn er midler til dette, afspejler en diskursiv vægtning på ældre og deres vilkår, som reproduceres i medierne.

I følgende citat bliver livskvalitetsdiskursen også artikuleret. *"Mødet mellem børn og ældre giver bonus både socialt, personligt og fysisk. Det mener fire eksperter i alderdom, som her giver hver deres bud på gevinster ved øget samvær mellem børn, unge og ældre"* (Larsen, 2013a, bilag 9). Citatet er et udpluk fra underoverskriften i teksten Eksperterne Jubler, hvor teksten reartikulerer udsagn fra ældre-interessenter. Det fastlægges allerede i denne teksts overskrift, hvad der anses for at være outcome i kraft af generationsmøderne. Ved at rette fokus mod den sociale, personlige og fysiske bonus, indskriver teksten sig i en meget blød diskurs, hvor det sociale, den enkeltes liv, kvalitet og sundhed tilskrives værdi. Hermed bliver *socialt*, *personligt* og *fysisk* momenter, der ækvivaleres til den flydende betegner *mål* og bliver et udtryk for et rationale, der omhandler det bløde, det individuelle og det der giver livet kvalitet. *Fysisk* kan også ses som noget målbart, men vi vælger her at se det som fysisk velvære, og noget der bidrager til livskvalitet. I vores konstruktion af livskvalitetsdiskursen udelukkes dermed elementer, der omhandler noget målbart. Livskvalitet, som vi konstruerer diskursen, handler om en oplevelse af tilfredshed for det enkelte individ, og altså ikke noget, der skal måles på for at skabe evidens.

Vi hæfter os ved, at et pædagogisk fagblad, med fokus på børn og unge, vælger at inddrage fire eksperters udsagn for at sige noget om generationsmøder, hvor alle fire eksperter er ældre-interessenter. I kraft af dette valg, kan det tolkes som om, at eksperter bliver sat lig med alderdomseksperter, hvilket kan sige noget om, at ældre i kraft af dette valg, bliver givet en betydningsfuld position. Det kan formodes at en udtalelse fra en alderdomsekspert vejer tungt og har diskursiv kraft, i modsætning til måske en børneekspert. Dette argument kan underbygges af, at det ikke har været muligt for os at finde undersøgelser omhandlende generationsmøder, som udfolder børnenes perspektiv. Dette kan have noget at gøre med, at der ligger en stærk diskursiv vægtning på de ældre, som kan medføre, at det bliver en selvfølgelighed at tage de ældres perspektiv. Derudover kan artikulationen af, at de adspurgte ses som eksperter være en måde at

fremskrive en diskursiv kraft,, der optræder som modpol til lægmandsforståelser. Vi finder i vores empiriske konstruktion en herskende objektivitet om, at rationalerne for generationsmøderne handler om de bløde værdier, hvor målet i sig selv i sidste ende handler om livskvalitet.

Livskvalitetsdiskursen bliver også artikuleret i medierne:*"Pædagog, Lisbeth: Jeg tror på vi har så meget at lære af hinanden, gamle der måske kan fortælle en god historie og børn, der kan give en krammer og komme og putte deres lille hånd ind i en gammel hånd - bare det"* (Tv2, 2019, bilag 11). Momenterne i ovenstående citater *fortælle en god historie*, *give en krammer*, *putte deres lille hånd i en gammel hånd* ækvivalerer alle den flydende betegner *mål*, og indholdsudfylder denne ud fra diskursen om livskvalitet. Momenterne skaber konnotationer til noget meget omsorgsfuldt, noget rart og nært. Her ser vi, at der tales ud fra en livskvalitetsdiskurs, hvor målet for generationsmøder omhandler de bløde værdier, som noget der giver tilværelsen værdi, som hvordan er man et godt menneske, hvordan ydes der omsorg, og at dette er noget, der har værdi i sig selv. Når børneinteressenten artikulerer, at vi har meget at lære af hinanden, ser vi det ikke som om, der tales ind i en curriculumdiskurs, hvor det handler om at tillære læsekompetencer. Det handler mere om livsmestring, hvor læring refererer til dannelse ud fra et menneskesyn om, at vi skal være gode ved hinanden og yde omsorg for hinanden. Herved kan livsmestringsdiskursen, som vi tidligere har udfoldet, også ses som et udtryk for en livskvalitetsdiskurs, da den flydende betegner læring forankrer sig i en omsorgsmæssig tilgang til læring, og hermed noget der giver tilværelsen værdi.

Følgende citat er ligeledes en artikulation af livskvalitetsdiskursen:*"Pædagog, Lisbeth: Der er nogle værdier som jeg tænker, at vi nogle gange glemmer i vores fortravlede hverdag. Nærhed, tid og ro"* (Tv2, 2019, bilag 11). Nærværende citat har vi konstrueret som værende artikuleret ud fra en nærværsdiskurs, med nodalpunktet *tid*. I denne kontekst artikuleres både nærværsdiskursen og livskvalitetsdiskursen. *Nærvær*, *tid* og *ro* omhandler nemlig de bløde værdier, som at sætte tid af til nærvær og roligt samvær og i det hele taget, tid til at have det rart, hvilket vi tolker som udtryk for livskvalitet. Disse værdier står i kontrast til et evidente mål, som curriculumdiskursen er et eksempel på. Dette medvirker til, at curriculumdiskursen og livskvalitetsdiskursen står i et antagonistisk forhold til hinanden. I nærværende citat bliver nærvær, tid og ro momenter, der

indholdsudfylder den flydende betegner *mål*, hvor det er de bløde værdier, der optræder som rationale for generationsmøderne.

I følgende citat ser vi, hvordan at der ud fra en politisk position også tales ud fra en diskurs om livskvalitet. *"I børnehave på et plejehjem! Det er vejen frem og giver masser af livskvalitet for kommunens ældste og yngste borgere"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14). I dette citat hæfter vi os ved momentet *giver masser af livskvalitet for kommunens ældste og yngste borgere*. Her artikuleres det, at generationsmødet giver børnene og de ældre livskvalitet, og livskvalitet bliver derfor artikuleret som et rationale.

Livskvalitetsdiskursen bliver artikuleret af både mediepositionen, børne- og ældre interessenter og den politiske position, hvilket fortæller noget om, at livskvalitetsdiskursen er stærk og dermed er målet om livskvalitet et rationale, der reproduceres. Både børn og de ældre bliver i livskvalitetsdiskursen interpelleret med en forventning og et ansvar om, at skulle yde omsorg overfor hinanden, og dermed bidrage til hinandens livskvalitet. Dog ser vi også, at der fremskrives et rationale om, at børnene bidrager til de ældres livskvalitet i kraft af de børnekarakteristika, som de tilskrives i livsfasediskursen.

Derudover har vi konstrueret en integrationsdiskurs, hvori der er et iboende mål om at bryde med alders-segregering og skabe tættere relationer mellem generationer. Dette kan igen relateres til livskvalitetsdiskursen, hvor det er et mål, at der kommer tættere relationer på tværs af generationer med større forståelse for hinanden og hinandens livsvilkår. Det kan som tidligere beskrevet formodes, at denne større forståelse for hinandens livsvilkår, ligeledes kan være en måde at sikre at ældre har gode vilkår i samfundet. Integration, brud med alders-segregering, større forståelse for andre, herunder ældres livsvilkår, kan ses som ækvivalenskæde for den flydende betegner *mål* i livskvalitetsdiskursen.

Børnenes perspektiver i livskvalitetsdiskursen

Livskvalitetsdiskursen bliver ligeledes artikuleret af børnene i vores interviews: *"Hannah: Jeg kan rigtig godt lide at når vi kommer ind fordi så er der rigtig mange som er glade og så sidder de gamle damer og hygger sig og så bliver man glad."* (interview 1, bilag 5). I nærværende citat bliver det artikuleret at det gør Hannah glad, når hun kan se, at de ældre bliver glade i kraft af børnenes tilstedeværelse. Momentet *og så bliver man glad*, ser vi som at Hannah giver udtryk for at drage omsorg overfor de ældre. At drage omsorg er en ækvivalenskæde der er med til at indholdsudfylde den flydende betegner *mål*, da omsorgen bidrager til at skabe livskvalitet for både de ældre og hos børnene selv. Ligeledes kan den gensidige glæde, som børnene og de ældre giver hinanden, være et udtryk for en artikulation af ressourcediskursen, hvor den tid de har til bare at være sammen, bidrager til at de kan gøre hinanden glade, og dermed gøre en forskel for hinanden. Ligeledes artikuleres et mål, der handler om at hygge sig og at have det godt, hvilket er et udtryk for en reproduktion af livskvalitetsdiskursen, da det der artikuleres som outcome for mødet mellem børnene og de ældre, handler om de bløde værdier, som at hygge sig og at have det rart. Dette positive outcome af møderne mellem børn og ældre ses ligeledes som en artikulation af integrationsdiskursen.

Nedenstående citat er et eksempel på at børnene artikulerer livskvalitetsdiskursen. I det hele taget artikuleres denne overvejende på tværs af begge interviews og tv-udsendelsen, og knyttes særligt sammen med værdien, der ligger i, at se de ældre blive glade, og at dette bidrager til, at de selv bliver glade. Dette er et udtryk for en artikulation af ressourcediskursen. Ligeledes knyttes livskvalitetsdiskursen ud fra børnenes artikulationer også sammen med nærværsdiskursen, hvor det artikuleres, at roen, nærværet og dermed også tiden de ældre har til dette, opleves rart for børnene. Børnene udtaler følgende i forbindelse med at de bliver spurgt om negative og positive ting ved deres besøg på plejehjemmet:

> *"Anne: Det er ret sjovt at læse op for dem.*
> *Niels: Der er stille og det er rart at være der. De er meget søde også"* (interview 2, bilag 6).

I ovenstående citat hæfter vi os ved momenterne *det er sjovt at læse op for dem* og *der er stille og det er rart at være der*. Momentet *sjovt* skaber konnotationer til noget, der giver hverdagen kvalitet, og at det opleves rart at være der, fordi der er stille. Dette kan sige noget om, at ro og nærvær er noget, børnene måske mangler i deres hverdag og medfører derfor en forøget livskvalitet.

> *"Medina: Altså tre gode ting jeg ville have nævnt, det var at det er hyggeligt at sidde sammen med de ældre og at gøre dem glade. Det er også godt at se på, at man også har det hyggeligt"* (interview 1, bilag 5).

Vi ser i ovenstående citat, en artikulation om, at det er *hyggeligt,* og det at gøre de ældre glade, bliver forbundet med noget af det bedste, der kommer ud af mødet. At det artikuleres, at det har værdi at se ældre være glade, kan være et udtryk for sympati og omsorg, som børnene drager over for de ældre.

Hermed bliver at *have det hyggelig*t et moment, der ækvivaleres til den flydende betegner *mål*, ligesom at det, at se de ældre bliver glade og at drage omsorg, ligeledes er en ækvivalenskæde, der indholds-

udfylder den flydende betegner *mål* for børnene.

I nedenstående citat artikuleres det, at når de ældre er glade og smiler, så får det også børnene til at smile. Dette kan sige noget om, at børnene og de ældre gør en forskel for hinanden, og at denne forskel bidrager til livskvalitet. *"Thomas: Jeg synes også det er sjovt. Når man kommer ind. de smiler altid og så bliver man bare glad når de smiler"* (interview 1, bilag 5). Nærværende citat er igen et udtryk for en værdi, der omhandler de bløde værdier, hvor målet er at få smilet frem hos de ældre, for så smiler man selv. Glæde og smil og at gøre en forskel for hinanden, bliver her ækvivalenskæder, der indholdsudfylder *mål* i livskvalitetsdiskursen. Dette reproducerer børnene i kraft af deres artikulation, idet de lægger vægt på de gode ting der kommer ud af deres møde med de ældre.

Børnene artikulerer hermed et mål, der knytter sig til livskvalitet, hvor *hygge*, *glæde*, *at have det sjovt*, og *at drage gensidig omsorg overfor hinanden*, er momenter, der ækvivalerer den flydende betegner i livskvalitetsdiskursen.

Målbarhedsdiskurs

Den flydende betegner *mål* i målbarhedsdiskursen bliver indholdsudfyldt ud fra et rationale om, at "forsøget" med at sætte de to generationer sammen, skal kunne bidrage til en ny viden og en målbar effekt. I følgende citat fra tv-programmet "5 klasse rykker ind hos demente", artikuleres det som følger: *"Speaker: Det var en udsendelse om et lignende forsøg med 12 børnehavebørn i Holstebro der inspirerede Kirsten Schwarz"* (Tv2 Lorry, 2019, bilag 8). Vi hæfter os først og fremmest ved momentet *forsøg*, som kan tolkes som, at børnene og de ældre bliver forsøgspersoner i et eksperiment, hvor målet er at se, hvad der kommer ud af at sætte de to generationer sammen. Når tegnet *forsøg* artikuleres, skaber det konnotationer til noget kvantitativt, og til at der stræbes efter at finde frem til en ny målbar viden.

Positionen, der tales ud fra, er en medieposition, og det kan tænkes, at der tales ud fra en målbarhedsdiskurs, da agendaen er at trække seere til. Når præmissen bliver artikuleres ud fra, at det er et forsøg, hvor der er noget på spil, kan her tænkes at det skaber en spændingsværdi, som får seerne til at ville følge med og se om der mon kommer noget ud af det. Vi finder det ligeledes relevant at knytte en kommentar til, at der på tværs af alle tre positioner bliver artikuleret, at det har været tv-programmer, der har inspireret fagpersonale til selv at forsøge sig med at sætte børn og ældre sammen. Denne pointe samt nærværende artikulation om, at det var en tv-udsendelsen, der inspirerede klasselæreren til at ville prøve et lignende forsøg med sin egen klasse, underbygger vores forforståelse om, at medierne har en diskursiv kraft. Citatet er altså et eksempel på, at de sandheder som medierne producerer, reproduceres.

Følgende citat er ligeledes et eksempel på, at der ud fra en medieposition artikuleres ud fra målbarhedsdiskursen. "*Speaker: 95 årige Magda er også en del af forsøgsprojektet (....) Men hvad sker der hvis vi fører de to generationer sammen?"* (Tv2, 2019, bilag 11). Momentet *forsøgsprojekt* skaber en ækvivalenskæde der siger noget om, at der foretages et forsøg, hvor vi skal se, hvad der kommer ud af det, når børn og ældre bliver sat sammen. Den flydende betegner mål bliver ligeledes ækvivaleret med, at der skal komme noget kvantitativt målbart ud på den anden side, og som ligeledes skal bidrage til en spændingsværdi. I kraft af artikulationen *hvad sker der hvis vi fører*

de to generationer sammen, kan det skabe en ide om, at det ikke er en naturlighed at de to generationer skal være sammen. Det er noget *vi* fører sammen. Det bliver ligeledes sat op på en sådan måde, at det fremkalder en spændingsværdi. Forinden citatet, bliver det artikuleret at børnene har fordomme overfor de ældre som befinder sig i en anden livsfase end dem selv, og omvendt. Hermed bliver deres forskelligheder, de hver især diskursivt kommer til at repræsentere ud fra en livsfase, gjort til et spændende forsøg at føre sammen, hvor det implicit også bliver sagt, at der er noget på spil, og at det ligeså vel kan gå galt som det kan gå godt.

Ud fra ovenstående ser vi, at målbarhedsdiskursen står i et antagonistisk forhold til livskvalitets-diskursen, i kraft af at de to diskurser indholdsudfylder den flydende betegner *mål* forskelligt. I livskvalitetsdiskursen bliver mål ækvivaleret med de bløde værdier, hvor det der skal komme ud af generationsmøderne skal være noget rart, hyggeligt og hvor der skal drages omsorg overfor hinanden. Da livskvalitet ikke er noget, der i vores konstruktion ses som kvantitativt målbart, er livskvalitet ikke et ønskeligt outcome indenfor målbarhedsdiskursen. Derimod bliver mål ækvivaleret med noget, der kan producere ny viden. Mål bliver også ækvivaleret med at målet med generationsmøder skal give et håndgribeligt outcome. Derudover bliver mål ækvivaleret med, at generationsmøder skal kunne skabe spændende og dramafyldt tv.

I nedenstående citat tales der ligeledes ud fra en målbarhedsdiskurs fra en politisk position:

> *"Der har det seneste år været mange tv-udsendelser og undersøgelser, som handler om gode fællesskaber på tværs af generationer, om hvordan de ældre bliver gladere, spiser mere og sover bedre, når de er sammen med børn, og om hvordan de mindste vokser i de ældstes samvær, fordi de bliver set og hørt"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14).

I ovenstående citat bliver der også ud fra en politisk position refereret til medierne som inspirationskilde, hvilket igen kan underbygge vores forforståelse om, at medierne har en diskursiv stærk kraft. I det ovenstående citat, bliver tv-udsendelser og deres outcome italesat som en valid bevæggrund for hvorfor Vejle Kommune ønsker at skabe et shared site. I citatet lægges der vægt på det outcome, at de *spiser mere og sover bedre*, hvilket kan tolkes som om, at generationsmødet forbindes med et rationale om at forbedre sundheden for de ældre. Dette sundhedsfokus kobles til

noget, der er kvantitativt målbart, hvor det at man kan se og måle en forskel, der sker i kraft er generationsmøderne, er ønskeligt. Hermed tales der ligeledes ind i en målbarhedsdiskurs, hvor målet for generationsmøderne bliver ækvivaleret med noget målbart. Man kan dog også se tegnene *at de spiser mere og sover bedre* som momenter, der indholdsudfylder mål i livskvalitetediskursen, da der kan argumenteres for, at flere næringsstoffer og bedre søvn, kan bidrage til forsøget livsenergi og dermed forbedret livskvalitet.
Samtidig bliver der i samme citat artikuleret inden for livskvalitetsdiskursen, når der tales om at *de mindste skal vokse*, og vi tolker det som om, at målet for børnene her bliver ækvivaleret til bløde værdier, hvor de mindste vokser som mennesker, i kraft af den omsorg der ligger i, at blive set og hørt. Den politiske position artikulerer hermed begge diskurser - målbarhedsdiskursen og livskvalitetsdiskursen.

Tidligere i vores empiriske konstruktion, har vi konstrueret en curriculumdiskurs, som vi ser bliver artikuleret af skolelærere og dermed børne-interessenter. Den flydende betegner *læring* bliver i curriculumdiskursen indholdsudfyldt ud fra ækvivalenskæder, der omhandler læring som specifikke, målbare læsekompetencer og læringsmål. Derfor kan der argumenteres for, at curriculumdiskursen også kan være et udtryk for målbarhedsdiskursen, da målet for currilulumlæring handler om at børnene, i kraft af generationsmøderne, skal tillæres noget specifikt målbart.

Børnenes perspektiver i målbarhedsdiskursen

Vi finder også at børnene artikulerer målbarhedsdiskursen, når der tales ud fra curriculumdiskursen i vores interviews med børnene. I følgende citat artikuleres det, hvordan de ældre kan bidrage til at støtte eleverne i deres læring. *"Hannah: Og hvis det var et eller andet som man sådan ikke helt forstod altså ordet, de gammeldags ord, så siger de også "åh det var den der lige gjorde pigerne sådan noget der"* (interview 1, bilag 5). I nærværende citat artikuleres curriculumdiskursen, og at læsemødet kan være med til at lære om svære ord, og dermed støtter de ældre op omkring børnenes læseteknik og læring. Vi ser dette som en reproduktion af målbarhedsdiskursen, da det at lære at læse, knytter sig til noget målbart og noget helt konkret.

Følgende citat er ligeledes et eksempel på en reproduktion af målbarhedsdiskursen, når Anne artikulerer curriculumdiskursen i beskrivelserne af plejehjemsbesøgene:

> "*Det er sådan når man kommer ind af døren er det meget roligt så man bliver også selv meget rolig og så kan man måske læse lidt bedre. og så er det ikke rigtig de samme man læser for hver gang, men det skifter lidt"* (interview 2, bilag 6).

I ovenstående citat artikuleres det, hvorledes roen er medskabende til at eleverne kan læse bedre. Dermed reproducerer Anne et rationale, der omhandler et mål om at lære at læse bedre, hvilket kan knyttes til et mål om en læring, der er målbart og konkret. Hermed bliver den flydende betegner *mål*, ud fra de to ovenstående citater, indholdsudfyldt ud fra et rationale om at generationsmøderne skal bidrage til at børnene bliver bedre læsere.
Vi ser at børnene i vores interviews taler ind i både en livskvalitetsdiskurs og en målbarhedsdiskurs. De artikulerer og reproducerer dermed et rationale, der både knytter sig til livskvalitet og til at de bliver bedre læsere. Disse to diskurser kan fremstå i et antagonistisk forhold til hinanden, men kan sagtens sameksisterer i denne sammenhæng.

Innovationsdiskurs

Den tredje diskurs vi har konstrueret, vælger vi at kalde for innovationsdiskursen, som indholdsudfylder den flydende betegner *mål* ud fra et rationale om nytænkning. Diskursen artikuleres i følgende citat: *"I børnehave på et plejehjem! Det er vejen frem"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14).
I vores samfund har vi skabt nogle diskursive praksisser omkring at børn går i børnehave og ældre bor på et plejehjem, men i overskriften i pressemeddelelsen fra Vejle Kommune artikuleres der *i børnehave på et plejehjem*, hvilket er udtryk for en politiseren af de diskursive konstruktioner omkring betydningen af en børnehave og et plejehjem og hvem disse institutioner bruges af og hvordan. Måden hvorpå der artikuleres, skaber konnotationer til at kommunen vil noget anderledes, innovativt og nytænkende, og at de ønsker at udtrykke netop dette. Momentet *vejen frem* tolker vi ligeledes som om, at den måde hvorpå kommunen ønsker at gå frem, er ved at være

innovativ og tænke anderledes og samskabe på tværs af den offentlige sektor. I følgende citat, der ligeledes artikuleres af Vejle Kommune, italesættes det hvorledes at de er den første kommune der bygger på løsningsmodellen om et shared site:

> *"Vejle Kommune er således den første kommune, der bygger efter denne løsningsmodel(...) nu går vi hele vejen(...) Det er godt for begge parter, siger de to udvalgsformænd, der er glade for den store politiske vilje til at føre den ambitiøse plan ud i livet"* (Vejle Kommune, 2019, bilag 14).

I ovenstående citat bliver der taget et bevidst valg om at artikulere, at de er den første kommune, som bygger efter løsningsmodellen. Dette tolker vi som, at dét at være den første, og at kunne skrive sig på landkortet har værdi i sig selv. At være den første, udtrykker også noget ambitiøst, noget modigt og innovativt, hvilket kan tolkes som, at dette bliver målet i sig selv. At lave noget *nyt*, *innovativt* og *modigt* er hermed en ækvivalenskæde i innovationsdiskursen, som er med til at indholdsudfylde den flydende betegner *mål*. Momentet *nu går vi hele vejen* ser vi ligeledes, som at det er godt at være de første, der i modsætning til andre, ikke går hele vejen. At kunne være banebrydende og nytænkende har en stor værdi i sig selv, og indholdsudfylder ligeledes *mål* for generationsmødet i innovationsdiskursen.

Når det artikuleres at initiativet er en *ambitiøs plan*, fortæller det ligeledes noget om vigtigheden i at gøre noget som ingen andre har gjort før, og det fremstår som, at det er ambitiøst fordi det er innovativt og modigt.

Innovationsdiskursen bliver ligeledes artikuleret af Odense Kommune i nedenstående citat:

> *"Over en million kroner i spil blandt borgerne: Odenses generationer skal knyttes bedre sammen* (...) *Allerede nu samarbejder nogle af byens ældrecentre med for eksempel dagplejere og skoler* (...)*Det er de positive oplevelser derfra, at politikerne bag budgetforliget for 2018 ønsker at udbrede ved, at invitere lokalområder og foreninger til også at byde ind med aktiviteter"* (Odense Kommune, 2018, bilag 13).

Det første moment vi hæfter os ved er *skal knyttes bedre sammen*, hvilket taler ind i, at Odense Kommune ser alders-segregering som et problem, og at børn og ældre ikke er knyttet godt nok sammen som det er nu. Momentet *ved at invitere lokalområder* og *foreninger til også at byde ind med aktiviteter*, fortæller, at den måde hvorpå dette skal forbedres, er ved at udnytte ressourcerne anderledes i kommunen. Foreninger, civilsamfund og institutioner inviteres til at byde ind med aktiviteter.

Vi antager at dette er nye tiltag, som kommunen har taget i brug, og dermed bliver de diskursivt konstruerede arbejdspraksisser som de tidligere anvendte, politiseret. At dette er tilfældet, kan tolkes som et udtryk for, at der er fokus på at finde på nye måder at inddrage civilsamfundet, og at udnytte ressourcer anderledes på tværs af den offentlige- og private sektor, hvilket kan kobles til tendensen i New Public Governance, hvor samskabelse og ressourcemobilisering er centrale begreber.

Dermed ser vi, at innovationsdiskursen bliver artikuleret af både Vejle og Odense Kommune, og dermed ud fra en politisk position. Den flydende betegner *mål* ækvivaleres med et rationale om nytænkning, og at samskabe på tværs af den offentlige sektor og civilsamfundet.

At den politiske position artikulerer innovationsdiskursen kan have noget at gøre med, at kommunerne muligvis har et overordnet rationale om, at de skal spare penge, og at dette gøres ved at samskabe på tværs, hvilket ligeledes kan kobles op på tendenserne i New Public Governance.

Nedenstående citat er ligeledes en artikulation af innovationsdiskursen, og artikuleres ud fra en medieposition: *"Speaker: i Holstebro i Vestjylland forsøger de noget helt nyt. En gruppe livlige femårige forlader børnehaven og tager på plejehjem i to uger. Måske det ender i kaos"* (Tv2, 2019, bilag 11).

I relation til forrige afsnit, ser vi i ovenstående citat hvordan at den karakteristika, der knyttes til børn, om at de er livlige, bliver kædet sammen med, om det mon ender i kaos - da ælde og rolige, og hvordan skal mødet mellem de to generationer mon gå? Denne forskellighed de hver især repræsenterer, bliver også her gjort til genstand for at lave tv, hvor der er noget på spil. Da vi vælger at trække dette frem, med det argument, at det taler ind i innovationsdiskursen, er det fordi at

momentet *måske det ender i kaos* skaber konnotationer til at de foretager sig noget, der er modigt, anderledes og dermed også nytænkende.

Nedenstående citat underbygger denne konstruktion og innovationsdiskursen artikuleres ligeledes:

> *"Speaker: initiativtager Kirsten Schwarz husker så tydeligt da hun præsenterede eleverne for projektet.*
>
> *"Kirsten: Først så blev de helt stille også var der en enkelt, der sagde ejjj, øhhh. Det er jeg ikke meget for. For jeg synes der lugter.. Gamle mennesker lugter og flere af dem sad bare og med kæmpe store smil og var sådan det her, det er for sjovt"* (Tv2 Lorry, 2019, bilag 8).

I ovenstående citat fortæller skolelæreren, at børnene reagerede med skepsis, da de fik af vide at de i skoletiden skulle besøge de ældre på plejehjem. Skolelæreren reartikulerer derefter børnenes udsagn *det er for sjovt*, hvilket kan forstås som om, at initiativet fremstilles som en skør og anderledes ide. Når skolelæreren reagerer med *det er for sjovt*, kan det fortælle noget om, at det at gøre noget anderledes og at an tør gøre noget anderledes, er ønskværdigt.

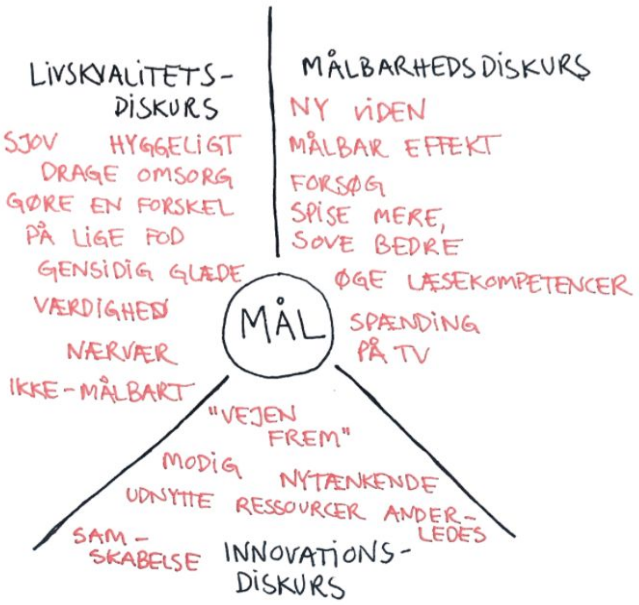

Figur 12: Indholdsudfyldning af den flydende betegner *mål* gennem konstruerede diskurser

Diskurs	**Rationaler**
Livskvalitetsdiskurs	- Børn bliver glade, når de oplever at de ældre er glade - Børn kan gøre de ældre glade og øge ældres livskvalitet - Børn og ældre som ressource fører til en oplevelse af livskvalitet - Bløde værdier som at have det rart, sjovt og hyggeligt er rationaler i sig selv
Målbarhedsdiskurs	- Øge læsekompetencer og opfylde læringsmål - Generationsmøder kan være et forsøg, der tilfører fjernsynsunderholdning en spændingsværdi - Mødet kan bidrage til en forøgelse af de ældres sundhed; spiser mere og sover bedre
Innovationsdiskurs	- Nytænkning - At skrive sig på landkortet - At være den første - Ressourcemobilisere - Samskabe på tværs af den offentlige og private sektor samt inddrage civilsamfund

Figur 13: Oversigt over rationaler relateret til *mål*

Interpellering af børn og ældre

Den måde der tales om børn og ældre er medvirkende til at åbne eller reducere mulighederne for tænkning om disse to grupper, jævnfør vores teoretiske position. Derfor er vi interesserede i at se nærmere på, hvordan børn og ældre interpelleres gennem vores empiri.

Da vi startede nærværende undersøgelse, var en del af det, der drev vores interesse en undren over, at der i de tv-programmer vi så om generationsmøder, var stort fokus på hvad de ældre kunne få ud af generationsmøderne. Vi har set i tv-programmet "Rollinger på plejehjem" på DR, at der måles på de ældres helbredssituation før og efter, og i "Børnechok på plejehjemmet" er der ligeledes fokus på, at de ældre får større livskvalitet af samvær med børn. Det kunne ligne, at børnene blev midler til at nå mål om, at de ældre skulle få større livskvalitet, hvilket formede sig som en forforståelse hos os. Vi har løbende forsøgt, at reflektere omkring vores forforståelser, så vi ikke blot ledte efter bekræftelser af den i vores empiri, men også lod os udfordre og finde steder, hvor vores forforståelser blev afkræftet. Således er rationalet om at skabe bedre forhold for de ældre også fundet i empirien for nærværende undersøgelse, hvilket er udfoldet i afsnittet, der arbejder med *mål* som flydende betegner. Dog har vi også fundet rationaler, der fokuserer på det, som børnene kan lære af møderne med de ældre, og hvor børnenes læring dermed er i fokus og er et formål for generationsmøderne. Dette er udfoldet i afsnittene med *læring* og *mål* som flydende betegnere, og vi er opmærksomme på, at det særligt optræder i vores empiri, fordi vi har udvalgt empiri, hvor børns læsefærdigheder trænes i samvær med ældre. Desuden ses det i empirien, at både børnene og de ældre også fremstilles som nogle, der er institutionaliseret i et samfund, hvor der er for lidt opmærksomhed, nærvær og omsorg. Derfor kan de to grupper få lov til at give dette til hinanden i stedet for at skulle modtage det fra de voksne, som arbejder i den institutionaliserede kontekst, hvor børn og ældres hverdag udfolder sig.

Vi har udvalgt fire forskellige interpelleringer af børn og ældre, som vil blive udfoldet i nærværende afsnit. Disse tre interpelleringer knytter sig alle op på diskursive pointer, som er empirisk konstrueret tidligere. Interpelleringerne foregår ikke nødvendigvis entydigt i en bestemt afgrænset diskurs, men der kan derimod være flere forskellige diskurser, som interpellerer børnene og de

ældre i disse positioner. Det afspejles i nedenstående figur 14 hvilke interpelleringer, der artikuleres ud fra hvilke diskurser.

Børn & Ældre	**Diskurser**
Børn der skal lære og vokse sig til gode voksne. Ældre der kan dele erfaringer og give læring til børn.	integrationsdiskurs, livsfasediskurs, livsmestringsdiskurs, ressourcediskurs
Børn der kan give livskvalitet til de ældre. Ældre der skal have det godt.	livsfasediskurs, integrationdiskurs, livskvalitetsdiskurs, ressourcediskurs
Børn og ældre der på lige fod kan give- og modtage omsorg.	livskvalitetsdiskurs, ressourcediskurs, nærværsdiskurs
Børn der ændrer adfærd fra det normale i mødet med de ældre. Ældre som afvigende fra det normale.	livsfasediskurs, integrationsdiskurs

Figur 14: Oversigt over interpelleringer af børn og ældre

Udfoldelse af interpelleringer af børn og ældre

I den første udvalgte interpellering ses børn som nogen, der skal formes til at være fremtidens gode voksne. Dette ses i empirien dels i kraft af, at de skal lære af de ældre og lære af de historier, som de ældre kan fortælle videre. Derudover kan det ligeledes tolkes ud fra empirien, at hænge sammen med vigtigheden i at bryde med alders-segregering. Hvis dem, der er børn i dag, en dag skal tage beslutninger for fremtidens velfærd og herunder ældrepleje, anses det for vigtigt, at der er solidaritet og sammenhængskraft mellem ungdommen og de ældre, således at de ser en vigtighed i at støtte op om ældrepleje som en del af velfærdssamfundet.

Derudover ses det i empirien at børnene bliver interpelleret som nogle, der i kraft af deres aldersspecifikke karakteristika kan give livskvalitet og glæde til de ældre. De ældre interpelleres dermed som nogle, der skal have øget deres livskvalitet. I denne interpellering kan det tolkes, at

børnene ses som midler til at give de ældre livskvalitet. Denne interpellering kan eksempelvis tolkes ud fra artikulationerne om børns aldersspecifikke karakteristika; at de er nysgerrige, har lyst til at undre sig og giver livskvalitet og glæde. Der tales om, at disse karakteristika er gode for de ældre at være sammen med.

Den tredje interpellering af børn og ældre, som vi her vælger at fremskrive, er, når børn og ældre samlet bliver artikuleret som nogen, der begge er institutionaliseret og har brug for omsorg - og kan give omsorg til hinanden. Eftersom samfundet italesættes som fortravlet, har de arbejdende voksne ikke tilstrækkeligt tid til nærvær med børn og ældre, og derfor interpelleres børn og ældre her som nogle, der kan give nærvær og tid til hinanden på lige fod.

Den sidste interpellering af børn og ældre, er når børnene udtaler, at de *ikke er sådan normale* omkring de ældre. Dette kan tolkes som, at børnene artikulerer, at de gennem generationsmøderne interpelleres i en anden rolle end normalvis, og at de oplever, at generationsmøderne er en kontekst, hvor der er andre diskursive forventninger til dem, end når de er *normale*. Her ser vi, at de reproducerer livsfasediskursen og de karakteristika der er forbundet med at være et barn, og de interpelleres gennem livsfasediskursen. Det kan formodes, at nogle af de forventninger, som børnene oplever at blive interpelleret i, er mere ansvarsfulde end børnene er vant til. Børn er ikke længere blot nogle der leger og som skaber liv omkring de ældre. Nu er de i stedet også nogle, der giver nærhed og omsorg til de ældre, hvilket er en politisering af deres egen rolle.
Børnene giver flere gange udtryk for, at de opfatter de ældres adfærd som afvigende fra de normer, som børnene er vant til. Der kan argumenteres for, at når det fremstår at børnene ser de ældre som afvigende, så er det et tegn på alders-segregering, eftersom de to generationer ikke har en fælles diskursiv forståelse af normer og kultur.

Sammenfatning

Vi har gennem vores empiriske konstruktion gjort mange interessante fund, som vi her vil åbne op for og sammenfatte. Nogle af disse fund vil blive belyst yderligere i diskussionsafsnittet, mens andre vil blive koblet direkte op på undersøgelsens konklusion.

Integration

Vi finder, at alle de valgte positioner i undersøgelsens empiri, trækker på integrationsdiskursen, og integrationsdiskursen fremstår med en herskende objektivitet. Dette vil blive diskuteret yderligere i diskussionsafsnittet, og her vil der blot blive udfoldet en kort opsummering af, hvordan diskursen konstrueres. I integrationsdiskursen indholdsudfyldes forskelligheder som noget, der skal føres sammen og som har et positivt potentiale, når de bliver ført sammen. Der er grobund for gensidig sympati og respekt, når der bliver knyttet bånd. Der ligger i integrationsdiskursen et iboende rationale for generationsmøderne, at de er til for at bryde med alders-segregering. Alders-segregeringen bliver i integrationsdiskursen nogle gange knyttet op på samfundsforhold, og der kan argumenteres for, at højere grad af generationsintegration kan føre til bedre sammenhængskraft i samfundet. Vi ser at der er behov for vokseninitieret og struktureret generationsintegration, idet at generationsmøder ikke anses som noget naturligt. Det ses, at særligt mange alderdomseksperter udtaler sig om rationalerne for- og effekterne af generationsmøder. Det kan antages, at ældre-interessenter har særlig interesse i at generationsmøder har positive effekter for de ældres vilkår i samfundet.

Livsfaser

I livsfasediskursen indholdsudfyldes forskelligheder som noget, der relaterer sig til særlige karakteristika ved alder, og det udfoldes, hvilke stereotype karakteristika der knyttes til ældre og børn. Ældre interpelleres som nogen, der besidder ro og refleksion og kan give livserfaringer videre, mens børn interpelleres som nogen, der har livsgnist, er læringsparate, nysgerrige, pjattede og legesyge. Vi ser igennem den empiriske konstruktion, at livsfasediskursen reproduceres mange steder, og at det i mange af artikulationerne fremstår som en objektivitet, at der er særlige

karakteristika, som knytter sig til en bestemt livsfase. Dette ses kun politiseret direkte af alders- og kulturforskeren. Dog ses dette også indirekte politiseret flere steder, når der lægges vægt på at "*der bor stadig et legebarn inde i dem [red. de ældre]*" (Tv2, 2019, bilag 11) og "*Det er vigtigt hele livet igennem at kende og holde fast i sit indre legebarn*" (Larsen, 2013a, bilag 9). Det kan tolkes som, at erfaringen af integrationsinitiativer gør, at der skabes hegemonisk intervention om, hvordan børn og ældre karakteriseres, og stereotyperne bliver mere nuancerede.
Det ses, at et rationale for generationsmøder er, at samvær med børn skal hjælpe de ældre til at bevare barndommens nysgerrighed og kontakt med deres indre legebarn. Dette rationale kan kobles til livsfasediskursen og livskvalitetsdiskursen. Derudover ses det, at et rationale, der artikuleres ud fra livsfasediskursen er, at børn er i en livsfase, hvor de skal lære, mens ældre er i en livsfase, hvor de kan dele erfaringer. Her artikuleres de ældres erfaringer ligeledes ud fra ressourcediskursen.

Børnene politiserer selv deres egen rolle og identitet gennem generationsmødet, når de siger at de *ikke er sådan normale* hvilket kan tolkes som en hegemonisk intervention i livsfasediskursen, og et tegn på kontingens. Børnenes artikulation om at de *ikke er sådan normale* kan dog også tolkes som, at børnene fortsat ikke har åbnet op for muligheden for at den adfærd, som de udviser omkring de ældre, er normal eller naturlig, og ikke har internaliseret denne som en del af deres identitet eller rolle. At børnene ikke oplever, at normal adfærd er passende i samværet med de ældre kan tolkes som et udtryk for, at der er behov for det, som vi diskursivt har defineret som integration. Børnenes artikulation vil ud fra integrationsdiskursen ses som, at der er behov for samvær mellem generationer, således at adfærden og rollen de er i, i denne situation, opleves som normal og naturlig.

Det står frem i empirien, at børnene reproducerer en positiv, høflig og respektfuld italesættelse af de ældre. Vi har reflekteret over, hvorvidt dette er et udtryk for en reproduktion af integrationsdiskursen, hvor der tales positivt om forskelligheder, eller om det er et udtryk for en form for dannelse eller velopdragenhed i interviewsituationen og samværet med de ældre. Om end

børnene taler høfligt om de ældre, så interpelleres de ældre som anderledes end børnene, hvilket nogle gange kan være problematisk eller underholdende.

Når børnene giver udtryk for, at de ældres adfærd er afvigende fra de normer, som børnene er vant til, så kan det tolkes som, at der er brug for at skabe rum for at udvikle en fælles diskursiv praksis mellem børn og ældre, hvis børnene skal opleve, at de kan forstå de ældres adfærd og livsforudsætninger. Dette kan anses for at være relevant, hvis man ser børnene som "fremtidens voksne", der skal lede samfundet. Derfor opleves solidaritet med de ældre, således at de forbliver motiveret for at opretholde et velfærdssystem, hvor der bliver taget hånd om de (flere og flere) ældre.

Individdiskursen

Vi ser i individdiskursen, at livsfasediskursens snævre fokus på børn og ældre i generationsmøder, politiseres. Her politiseres livsfasediskursens fokus på, at alder er determinerende for identitet og tilhørsforhold, og der argumenteres for, at dette fokus kan interpellere børn og ældre som afvigere, hvilket kan være stigmatiserende. Gennem individdiskursen argumenteres der for, at det bliver marganaliserende at grupper i yderkanten af livsforløb bliver sat til at mødes. Her ønskes i stedet fokus på individuelle forskelligheder, og at når der ses på livsfaser, bliver set på alle livsfaser. Ikke blot dem i yderkanten af livsforløb. Individdiskursen står i antagonistisk forhold til livsfasediskursen.

Individdiskursens antagonistiske relation til livsfasediskursen er et af de tydeligste konflikt-fund, vi har gjort os i undersøgelsen. Vi ser i vores empiri at artikulationerne af individdiskursen også reproducerer integrationsdiskursen, og at generationsmødet overordnet ses som noget positivt; det skal blot indeholde flere generationer.

Vi ser i den empiriske konstruktion af livsfasediskursen, at specifikke karakteristika knyttet til alder, bliver artikuleret og fremhævet mange steder, og denne fremstår som en stærk diskurs. Nogle mulighedsbetingelser for tænkning kan blive udelukket, når identitet og roller bliver knyttet så tydeligt op på den livsfase, man er i, hvilket individdiskursen politiserer.

Læring

Vi ser, at et tydeligt rationale for generationsmøderne er børns læring, hvilket er et fund, vi havde forudset, eftersom vi har udvalgt empiri med fokus på læse-generationsmøder. Curriculumdiskursen bliver artikuleret fra flere positioner, og børnene artikulerer den også selv. Vi er opmærksomme på, at børnenes artikulering af curriculumdiskursen kan være en reartikulering af, hvad børnene hører deres lærere artikulerer med en vis diskursiv kraft.

Den læringsforståelse, som der findes i curriculumdiskursen kan kobles op på målbarhedsdiskursens fokus på mål, da vi ser, at der både i vores empiri og i folkeskolen i dag er fokus på læringsmål (Olsen, 2016).

Derudover tales der om læring ud fra livsmestringsdiskursen, hvor der er fokus på, at børn skal lære om dannelse, liv og død, andre menneskers livsvilkår samt at lære at vise omsorg og sætte ord på følelser.

I tv-udsendelsen "5.klasse rykker ind hos dementet" ser vi, at børnene er opmærksomme på, at de også ønsker at lære de ældre noget. Omend vi ser voksne artikulere, at de to generationer skal lære af hinanden, så ser vi kun dette eksemplificeret ved, at de ældre skal lære børnenes nysgerrighed og kontakt med det indre legebarn. Dette ser vi som, at en bestemt form for læring er knyttet til bestemte livsfaser, hvilket artikuleres ud fra livsfasediskursen, som tidligere nævnt. Når rationalet om at børnene skal lære af de ældre artikuleres, så tolker vi det som, at de ældres tid artikuleres som en ressource for børnene ud fra ressourcediskursen.

Relationer

Et vigtigt rationale for generationsmøder er, at skabe relationer på tværs af de to generationer, hvilket er et rationale, der går igen igennem vores empiri, og kan knyttes til integrationsdiskursen.

Indenfor diskursen om det strukturerede generationsmøde bliver den flydende betegner *relationer* ækvivaleret med, at rammerne for møderne skal struktureres, ellers får de to generationer ikke glæde af hinanden. Det artikuleres, at generationsmøderne skal *motioneres* frem og at det kræver en *pædagogisk indsats at understøtte samværet og rammerne for samværet*. At generationsmøderne skal motioneres frem, knyttes til en opfattelse af, at mødet mellem børn og ældre ikke anses som en naturlighed, hvilket taler ind i problemet om alders-segregering, og et rationale om at skabe

sammenhængskraft. Den flydende betegner ækvivaleres ligeledes med *aktivitetsforløb* og indholdsudfylder den måde, hvorpå relationer skabes. Disse artikulationer knytter sig til diskursen om det strukturerede generationsmøde, som artikuleres flere steder i vores empiri, og diskursen fremstår tydeligt. Diskursen om det strukturerede generationsmøde artikuleres blandt andet fra pædagoger og lærere, som har fokus på at facilitere aktiviteter mellem de to grupper omkring et fælles tredje, hvilket kan tolkes som et typisk arbejdsgreb i deres fag. Mødet skal være struktureret således, at omdrejningspunktet skal have fællesskabet som fokus, og dermed ligger det også i diskursen, at rammerne for interaktion skal struktureres. Diskursen om det strukturerede generationsmøde bliver reproduceret af børnene fra begge interviews og tv-programmet.

Den flydende betegner bliver i diskursen om det intuitive generationsmøde ækvivaleret med, at relationer mellem børn og ældre skal opstå spontant. Der artikuleres, at rammerne for mødet kan være med til at skabe et rum, hvor mere naturlige og intuitive møder kan udfolde sig. I diskursen om det intuitive generationsmøde, er der ikke fokus på at skabe rammer for interaktionen mellem børn og ældre, men blot fokus på at skabe rammerne for at mødet kan ske. *En naturlig del af hinandens hverdag* og *ikke kun besøgsvenner* er ækvivalenskæder i diskursen om det intuitive generationsmøde og indholdsudfylder den måde, hvorpå relationer skal opstå. Shared sites er netop et forsøg på at gøre børn og ældre til en del af hinandens hverdag, og vi finder ligeledes her et rationale der omhandler at spare ressourcer ved at dele administration og fysiske rammer.

Ud fra ovenstående ser vi en kamp mellem det strukturerede- og intuitive generationsmøde; i diskursen om det intuitive generationsmøde bliver relationer ækvivaleret med, at relationer skal udvikles gennem et spontant møde hvor de to generationer er mere en del af hinandens hverdag, og i diskursen om det strukturerede generationsmøde ækvivaleres den flydende betegner med, at relationer skabes i kraft af et struktureret møde, hvor omdrejningspunkt for mødet er rammesat. Vi ser kun at diskursen om det intuitive møde artikuleres i forbindelse med shared sites.

Tid

Det artikuleres i empirien, at børn og ældres tid med hinanden giver noget særligt. Der fremstår dels et rationale om, at børn og ældres tid kan skabe nærvær for- og med hinanden, og dermed give børn og ældre et rum for nærvær i en fortravlet hverdag. Dette rationale knytter sig til

nærværsdiskursen samt livskvalitetsdiskursen. Nærværsdiskursen ækvivaleres med nærhed, ro, stilhed, rart, ikke-fortravlet og bare at være. Her er der tid til en rolig aktivitet som højtlæsning og at lytte til denne. Der fremstår i nærværsdiskursen ligeledes et rationale om, at børn og ældre kan skabe livskvalitet for hinanden og at de kan give en oplevelse af at føle sig værdifulde og mødes på lige vilkår. Dette rationale knytter sig ligeledes til livskvalitetsdiskursen.

Derudover fremstår der et rationale om, at børn og ældres tid kan være en ressource for hinanden, hvilket knytter sig til ressourcediskursen. Ressourcediskursen ækvivaleres ved at ældre kan give erfaringer videre til børn, og at børn og ældres samvær med hinanden kan spare samfundet for ressourcer og dermed være en måde at ressourcemobilisere. Børnene kan få de ældre i godt humør, og dermed giver livskvalitet til de ældre. Dette knytter sig både til ressource- og livskvalitetsdiskursen. Når børnene artikulerer nærværsdiskursen, så artikulerer de også ressourcediskursen. De giver udtryk for at nyde den tid, som de ældre giver i samværet, og de er ligeledes opmærksomme på, at de ældre gør det i deres fritid, og ikke får penge for at lytte til deres læsning, i modsætning til børnenes lærere fra skolen.

Innovation og ressourcer koblet til New Public Governance

Vi ser i vores empiri eksempler på, at det at være innovativ og gøre noget nyt, artikuleres som et rationale for generationsmøder med iboende værdi. Vi finder, at der kan skabes forbindelser til styringsrationalet New Public Governance gennem dette rationale om nyskabelse.

Derudover kan forbindelsen til New Public Governance findes, når der ses, at strukturerede generationsmøder sker som samarbejde mellem forskellige offentlige og private aktører, som plejehjem, skoler, børnehaver og borgere, der ikke tidligere har været kendt for denne slags formaliserede samarbejder eller samskabelse.

Når børn og ældre italesættes som nogle, der kan give omsorg til hinanden i ressourcediskursen, kan dette ligeledes knyttes til styringsrationalet New Public Governance, som ses i forsøget på at ressourcemobilisere via samskabelse. I New Public Governance er tendensen, at gevinster af samskabelsesprocesser kan være iboende uanset målbart outcome, og der er fokus på ressourcemobilisering som parametre for succes (Tofting & Triantafillou, 2017).

Mål

I vores empiriske konstruktion ser vi, at argumenterne for generationsmøder ikke er bygget op omkring målbare resultater, men eksempelvis at det er set i tv-udsendelser, at generationsinitiativer giver gode oplevelser. Vi ser tydeligt i vores undersøgelse, at medierne er kilde til inspiration og at mediernes artikulationer bliver reproduceret. Dette fund vil blive udfoldet i diskussionsafsnittet. At have det rart, hyggeligt, at smile og grine samt at få gode oplevelser sammen ses som mål for generationsmøder, og initiativerne artikuleres som noget positivt uden at der er fokus på at fremhæve evidens eller dokumentation for en positiv effekt. De bløde værdier som ækvivalerer livskvalitetsdiskursen står i kontrast til mere evidente mål som er at finde i målbarhedsdiskursen. Livskvalitetsdiskursen bliver artikuleret af alle udvalgte positioner, hvilket fortæller noget om, at livskvalitetsdiskursen er stærk og målet om livskvalitet et rationale der reproduceres. Vi arbejder videre med livskvalitetsdiskursen i diskussionsafsnittet.

Kapitel 5: Diskuterende og konkluderende afrunding

I dette kapitel præsenteres en diskussion af centrale empiriske fund samt en diskussion og refleksion af vores teori og metode. Kapitlet afsluttes med en konklusion

Diskussion

Diskussionen vil bestå af to dele. Første del vil tage afsæt i en diskussion af udvalgte empiriske fund som udfoldes under afsnittene; "Integration", "Stigmatisering af børn og ældre" og "Livskvalitet". Anden del vil omhandle en diskussion af vores metodiske og teoretiske valg

Integration

Medierne har taleret

Vi ser i vores empiriske konstruktion, hvorledes alle tre positioner på tværs af vores empiri, refererer til medierne som den primære inspirationskilde til, hvorfor de vælger at beskæftige sig med generationsmøder mellem børn og ældre. De positive erfaringer fra generationsmøderne, der fremstilles i blandt andet tv-programmerne "Børnechok på plejehjemmet" og "Rollinger på plejehjem", refereres af lærerer, pædagoger, plejepersonale og lokalpolitikere, som legitimt og troværdigt grundlag for, hvorfor de vælger at beskæftige sig med generationsmøderne. Det bliver artikuleret eksplicit, af en lokalpolitiker i Vejle Kommune, at de er i gang med at bygge et shared site, da de trækker på de positive erfaringer, der er skabt i kraft af tv-programmerne. Kommunen er nu først selv er i gang med at drage egne erfaringer. Dette kan ses som et udtryk for, at medierne har en diskursiv kraft, som gør, at kommunerne lader sig inspirere og påvirke af massemedierne, og ser deres udsagn som objektive fremstillinger af virkeligheden. Da vi hæfter os ved, at kommunerne lader sig inspirere af mediernes fremstillinger af virkeligheden, kan det trække spor til postmarxismen. Man kan karakterisere kommunerne og massemedierne som er del af den såkaldte overbygning i vores samfund, og som, i kraft af denne position, kan have en diskursiv kraft og dermed indflydelse på betydningsdannelser. Når kommunerne, som selv er en del af

denne overbygning, trækker på mediernes fremstillinger, ser vi det som et udtryk for, at medierne tillægges en særlig position med en diskursiv kraft til at skabe sandheder og virkelighedsforståelser. Det er dog vigtigt her at huske, at denne positionering af medierne som værende en del af overbygningen også er diskursivt konstrueret, og at denne konstruktion opretholdes diskursivt. Af denne årsag ser vi også, at denne konstruktion er flydende og foranderlig.

Vi ser endvidere, at der, på tværs af de tre udvalgte positioner og al udvalgt empiri, bliver artikuleret et rationale om, at generationsmøder skal være med til at skabe integration mellem børnene og de ældre. Når integrationsdiskursen artikuleres i medierne, bliver diskursen artikuleret med en vis kraft, eftersom at tv-udsendelser rammer en bred målgruppe af borgere på en måde, så det kan antages at tv-seerne ofte ser indholdet som oplysning og som en objektiv fremstilling af virkeligheden. Når medierne artikulerer diskursen, kan den dermed blive reproduceret af den brede befolkning, og i integrationsdiskursen er der hegemoni omkring, at der skal skabes integration mellem børn og ældre.

Generations-integration med positivt fortegn

Vi finder det interessant at sætte spørgsmålstegn ved, hvorfor vi ser, at alle trækker på integrationsdiskursen, hvor der ligger en implicit objektiv sandhed om, at generationsmødet betragtes som noget positivt. Hvorfor er det lige netop den sandhed, der optræder som den objektive virkelighedsforståelse? Hertil finder vi det relevant at dykke ned i selve tegnet *generationsmøder*, og den implicitte sandhed, der fremstilles, i kraft af artikulationen af tegnet. I tegnet *generationsmøder*, kan der argumenteres for, at der ligger et iboende rationale om, at vi skal mødes, og når tegnet artikuleres, artikuleres der ligeledes en sandhed om, at der skal skabes integration mellem børn og ældre. Det er den virkelighedsforståelse, der gennem diskursen reproduceres i kraft af artikulationen.

I kraft af artikulationerne vi udfolder i vores empiriske konstruktion, ser vi, at rationalet om at skabe integration, bliver kædet sammen med rationalet om at skabe sammenhængskraft. Det kan tænkes, at der trækkes på denne diskurs om integration, da sammenhængskraften kan være betinget af, at der sikres solidaritet mellem generationer. Vi kan formode, at fremtiden byder på

flere ældre, der blandt andet har behov for plejehjemspladser, og at der indbetales til folkepension med videre. Derfor henledes der særligt til, at børnene får internaliseret en solidaritet i forhold til de ældre, da det netop er denne generation, der skal prioritere de ældre og varetage deres behov og vilkår i fremtiden. Hvis der ikke skabes et kendskab eller solidaritet mellem børn og ældre, kan det tænkes, at når børnene vokser op og skal forholde sig til deres demokratiske indflydelse og det ansvar, der medfølger, vil der ikke være motivation for at prioritere de ældre, eftersom der ikke er skabt en sammenhængskraft.

Det strukturerede generationsmøde

Vi ser i vores udvalgte empiri en tendens til, at når der tales om generationsmøder, så tales der ud fra diskursen om det strukturerede generationsmøde, hvor mødet skal struktureres og rammesættes. I kraft af dette, bliver det fremstillet som om, at mødet mellem børnene og de ældre ikke er naturligt, men at der skal en aktiv indsats til fra initiativtagernes side, for at relationer vil opstå og integration vil lykkes. Vi ser ligeledes, at der er en vægtning på at møderne skal prioriteres i en institutionel sammenhæng, hvilket medfører at mødet kommer til at omhandle børn og ældre - da det er børn og ældre, der befinder sig i institutionaliserede sammenhænge. Denne diskursive vægtning bliver ligeledes reproduceret i medierne, hvilket er med til at skabe en virkelighedsforståelse omkring netop denne struktur. Vægtningen på det institutionaliserede generationsmøde og på mødet mellem børnene og de ældre, kan måske udelukke, at generationsmøder kan være anderledes; eksempelvis at generationsmødet kan ses som noget, der sker i hverdagen på tværs af familierelationer, og derfor som noget, der er mindre institutionaliseret. Eksempelvis at bedsteforældre står for børnepasning, hvilket tidligere har været en dominerende praksis. Det kan også udelukke, at vi kan se generationsmødet, som noget, der går på tværs af flere generationer, og altså ikke bare to generationer der befinder sig i hver deres ende af et livsforløb. Når vi opretholder et syn på individer som værende en del af en generations-gruppe, der er bestemt ud fra alder, så opretholder vi at se mennesker som værende opdelt i "os og dem". Denne artikulation kan forhindre intentionen og rationalet om at skabe integration.

Vi er dog klar over, at vi er nødsaget til at bruge kategorier til at begribe vores omverden, og vores pointe er at henlede opmærksomhed på, hvilke konsekvenser der er ved de kategorier, vi anvender, og hvordan vi anvender dem.

Som nævnt indledningsvist kan der ses en strukturel alderssegregering i samfundet, eksempelvis i kraft af at børn og ældre har særlige tv-kanaler målrettet livsfaser og samfundet er indrettet på en måde, så de to grupper opholder sig forskellige steder, eksempelvis på plejehjem og i folkeskolen. Denne strukturelle opdeling kan medvirke til en kulturel alderssegregering, hvor børn og ældre er brugere af forskellige kulturtilbud, havende forskellige interesser og benytte forskellige sprog. Intergenerational shared sites kan ses som et brud på den strukturelle alderssegregering. Det kan tænkes, at hvis vi arbejdede mere med at bryde den strukturelle alderssegregering, så ville børn og ældre kunne få mere til fælles derigennem. Dermed vil de have mulighed for at mødes på tværs af andre parametre end alder og institutionalisering, såsom interesser og hobbyer og på eget initiativ. Hvis der dermed skabes flere generationsmøder, som sker naturligt, eller er initierede af de ældre og børnene selv, omkring et fælles tredje, så vil der muligvis ikke længere ses det samme behov for at generationsmøder behøver væres strukturerede og vokseninitieret.
Generationsmøder kan skifte karakter fra at være generationsintegration til at være møder mellem individer.

Når generationsmøder er emnet, er det ikke overraskende at generationsintegrations-positive holdninger bliver fremhævet, og integrationsdiskursen bliver artikuleret. Vi er opmærksomme på at der kan eksistere andre moddiskurser, men når integrationsdiskursen bliver artikuleret med en sådan kraft, og så ukritisk, så fremstår det objektivt at alderssegregering er et problem. Problemforståelsen påvirker hvordan vi ser på løsningsforslag, og hvis problemforståelsen var en anden, så ville man givetvis forsøge at løse det anderledes. Hvis der i stedet var fokus på det, som vi alle har til fælles, så kunne fællesskaber skabes gennem det vi har til fælles, i stedet for at det skal være integrationsinitiativer med fokus på forskellighederne. Dette argument trækker på individdiskursen. Man ville hermed heller ikke så let komme til at stigmatisere børn og ældre i forsøget på at fremhæve hvad det er der skal integreres.

Stigmatisering af børn og ældre

Børn og ældre som middel

Vi ser udfoldet i vores empiriske konstruktion, at børnene og de ældre bliver fremstillet som midler til at nå et mål, om at skabe godt tv med en vis spændingsværdi. Det kan diskuteres, hvorvidt der er elementer, der kan virke stigmatiserende, når forskelligheden og livsfaserne, der knyttes til de to generationer, fremhæves. Derudover kan det diskuteres, om det er stigmatiserende, at børnene og de ældre på baggrund af deres forskellighed, bruges i et forsøgsprojekt, på en måde, så at det forekommer, at målet er at skabe spænding og drama. Det stigmatiserende kan findes i, at børnene og de ældre i kraft af de karakteristika, der knyttes til de to grupper, kommer til at repræsentere to kategorier i hver deres ende af et livsforløb, som nogen der ikke bidrager til arbejdsstyrken og derfor kommer til at afvige socialt og er en byrde for velfærdsstaten.

Denne tendens om, at enten de ældre eller børnene bliver sat i en position, hvor de bliver midler til at opnå et andet formål, end hvad der potentielt er i deres egen interesse, ser vi også optræder andre steder på tværs af vores empiri. Vi ser i tv-programmet "5. klasse rykker ind hos demente" og på plejehjemmet, hvor vi foretog vores interviews af børnene, at der er et rationale om, at børnene i kraft af deres højtlæsning, skal have udbytte fra møderne i form af øgede læsekompetencer. Her er det de ældre, der bruges til at øge børnenes kompetencer, og dermed kan de ældre ses som midler til at opnå et mål, som ikke omhandler de ældre selv. Her kan der argumenters for, at dét at de ældre skal bruges til noget, i kraft af deres position i samfundet, og den måde de ældre diskursivt kategoriseres på, kan være stigmatiserende. De ældre er ikke længere en del af arbejdsmarkedet, og er dermed en kategori, som afviger fra normen, hvilket i sig selv også kan ses som et stigma. Den måde det stigmatiserende også kan fremstå, er at de ældre i læse-mødet med børnene, bliver placeret i en kategori som passive borgere, hvor det bestemmes på vegne af dem, at de skal bruges til at lytte; De kan ikke længere bruges på arbejdsmarkedet, men de kan bruges som et middel til at øge læsekompetencer hos børnene.

Derudover ser vi også, at børnene bliver et middel til, at de ældre skal trives og øge deres livskvalitet. Her kan det stigmatiserende ligge i, at børnene, i kraft af de karakteristika de tildeles i

livsfasediskursen, bliver sat i bås som nogen der er livlige, og nogen der besidder glæde og dermed kan øge andres livskvalitet.

Der kan argumenteres for, at det kan være irrelevant hvorvidt det er stigmatiserende, hvis det skaber livskvalitet og glæde for både børn og ældre. Måske de ældre ønsker at være en ressource, og i kraft af dette, øger deres følelse af livskvalitet. Vi ser udfoldet i vores empiri, at børnene giver udtryk for, at det kan give livskvalitet at opleve, at være en ressource for andre. I denne kontekst, kan vi rejse samme spørgsmål, om hvorvidt der kan ses mellem fingre med, at de ældre og børnene bliver tildelt en stigmatiserende rolle, hvis de oplever at de drager fordele ved generationsmødet.

Vi fristes også til at rejse et spørgsmål om, hvorvidt stigmatisering er meget andet end den interpellering, der altid vil ske, når subjekter indenfor en diskurs lader sig interpellere med en identitet og dermed i særlige roller. I så fald handler det måske mere om, at børn og ældre ikke har så meget kraft, qua deres diskursive position i samfundet, til at skabe hegemoniske interventioner eller politisere deres diskursive position. Når vi siger dette, så handler det om, at vi lever i et samfund hvor voksne ofte er initiativtagere på vegne af børn og ældre. Måske ligger stigmatiseringen netop i, at de ikke har kraften til at skabe moddiskurser, og de ikke har mulighed for at interpellere sig selv i en anden rolle. Stigmatisering er også diskursivt konstrueret, og i princippet har de ældre og børn mulighed for at politisere deres plads i samfundet og deres roller i generationsmødet. På grund af de diskursive strukturer, der trækker spor til postmarxismen, så er der skabt en herskende objektivitet om, at den arbejdende samfundsklasse har en større diskursiv kraft til at tage beslutninger for samfundet.
Derfor bliver børn og ældre sat i en kategori, hvor de afviger, og qua deres institutionalisering, ikke har samme diskursive beslutningskompetence. Derfor kan det være svært at *tage* kraften, og interpellere sig selv i en anden rolle. Vi ser eksempelvis i andre tider og i andre kulturer, at særligt de ældre er positioneret med en stærkere diskursiv kraft og derfor har mere indflydelse, og i princippet kunne samfundsdiskursen ligeså vel også være anderledes her. I denne sociale konstruktion, som generationsmødet mellem børnene og de ældre udgør, ser vi, at det er "de voksne" der initierer og strukturerer, at de ældre og børnene skal indgå i generationsmødet, og dermed er det "de voksne", der er positioneret med en diskursiv kraft.

Vi er opmærksomme på, at der ikke nødvendigvis er noget problematisk i at de voksne tager beslutninger på børns vegne. Der kan argumenteres for (også indenfor en diskurs hvor børnene skal inddrages og høres), at det er de voksne, der skal tage ansvar for hvad der er godt for børn og hvad børn skal præsenteres for, for at blive støttet i en positiv udvikling. Der kan på samme måde argumenteres for, at ældre med demens og et lavt kognitivt niveau har behov for at der er "voksne", som tager ansvar for deres trivsel. Når vi artikulerer denne kraft, som de voksne besidder, så kan der skabes konnotationer til noget negativt, men det behøver det ikke nødvendigvis være.

Livskvalitet

Fokus på livskvalitet

På tværs af vores empiri og de udvalgte positioner, ser vi, at der er et stort fokus på livskvalitet, og livskvalitet fremstilles som et vigtigt rationale for generationsmøder. Vi ser dermed, at der tales ind i en diskurs, hvor livskvalitet fremstilles som en vigtig værdi og som målet i sig selv.

Man kan formode, at livskvalitet er et individuelt spørgsmål, men vi ser ikke i vores empiri, at der bliver taget udgangspunkt i det enkelte barn, eller den enkelte ældre, i forhold til hvad der giver livskvalitet til den enkelte. Vi ser derimod, at kommunerne, medierne og børne- og ældreinteressenter artikulerer rationalet om livskvalitet ud fra allerede definerede momenter for hvad der udgør livskvalitet, hvor hygge, tid, nærvær, omsorg er centrale. Når der tages udgangspunkt i gruppen af ældre og gruppen af børn, generaliseres der om livskvalitet, og det kan så diskuteres, hvorvidt det kan lykkes at give livskvalitet til den enkelte i kraft af generationsmødet. Ud fra vores interviews, og tv-programmet "5. klasse rykker ind hos demente" ser vi ganske vist ingen artikulationer fra deltagerne i generationsmøderne, der ikke taler ind i livskvalitetsdiskursen. Det kan tænkes, at det kun er de børn, som oplever en forøgelse af livskvalitet, som indvilligede i at blive interviewede. Og kan ligeledes det tænkes, at der i tv-programmet er udvalgt citater fra børn, som taler ind i den herskende diskurs om livskvalitet, for at skabe godt tv.

Hvorfor livskvalitet?

Som nævnt ser vi, at livskvalitetsdiskursen artikuleres på tværs af vores empiri, hvor alle udvalgte positioner artikulerer et rationale, der omhandler livskvalitet. Det at være *glad*, *spise sundt*, *sove godt om natten*, *smile*, *grine* og i det hele taget *have det hyggeligt*, er ækvivalenskæder, der indholdsudfylder mål i livskvalitetsdiskursen. At der tales ud fra denne diskurs, kan være et udtryk for, den måde der på et samfundsmæssigt niveau tænkes velfærd, hvor velfærd handler om livskvalitet ud fra en holistisk optik. Her bliver en fysiske og psykiske dimension af mennesket relevant i forhold til at skabe livskvalitet.

Ud fra den måde vi har konstrueret livskvalitetsdiskursen, udelukkes det målbare og dét, der kan omsættes til evidensbaseret viden, anses som et mindre vigtigt rationale. Vi argumenterer for, at livskvalitet ikke er direkte målbart, da det handler om en oplevelse af livskvalitet, som må siges være individuel, hvorimod mængden af korrekt kost, mængden af medicin og tilegnede kompetencer, kan omsættes til direkte målbare resultater. Vi vurderer, at det i relation hertil er vigtigt til tilføje at konstruktionen af livskvalitetsdiskursen, som en diskurs der udelukker det målbare, er den konstruktion, vi har valgt at foretage ud fra vores empiriske materiale. Vi er bevidste om, at der findes moddiskurser, der ville argumentere for, at livskvalitet er målbart, og noget der på samfundsmæssigt niveau foretages målinger og undersøgelser af (Danmarks statistik, 2015).

Kontingens

COVID-19 har vendt op og ned på vores diskursivt konstruerede måder at tilgå arbejde, familielivet, venner med videre. Det kan tænkes, at også de rationaler vi ser, der bliver fremstillet for generationsmøder, vil ændre sig. Det kan være en mulighed, at livskvalitetsdiskursen ikke længere vil blive artikuleret i samme grad, men at samfundets fokus, i kraft af COVID-19, vil være på vores fysiske velbefindende, sundhed og at mindske smittespredning. Det kan tænkes, at efter COVID-19, vil mødet mellem børn og ældre ikke længere kun repræsentere et møde med nærhed, hygge, omsorg og glæde, men fremadrettet også repræsentere en potentiel smittefare, hvorfor disse møder vil kunne ses som en hegemonisk intervention.

COVID-19 giver os ligeledes en ny opmærksomhed på kontingensen omkring de sociale strukturer, vi indgår i. Vi hilser på hinanden på nye måder, tilgår arbejdsprocesser på nye måder, og mødet med andre mennesker er nu også mødet med en smittefare. Coronakrisen vil formentlig være med til at forme generationsmøder i fremtiden, eftersom den nye erfaring af, at der pludselig kan komme en pandemi, som vi ikke kan styre, kan være medvirkende til, at vi ændrer vores adfærd. Allerede nu bliver der i medierne fortalt en historie om hvordan vi har lukket landet ned for netop at beskytte vores ældre, eftersom ældre er særligt udsatte for en virus som Corona. Dette er et narrativ man kan formode påvirker hvordan der bliver talt om generationsmøder, og dermed ændrer det diskursive felt.

Metodisk og teoretisk diskussion og refleksion

Vi har gennem denne undersøgelse fortaget en række valg og fravalg, som vi i nærværende afsnit vil dykke yderligere ned i og diskutere, for at se på hvilke betydninger, de har haft for vores undersøgelse. Vi har som forskere selv spillet en stor rolle for konstruktionen af undersøgelsen, og i kraft af vores teoretiske fundament, endvidere selv haft stor indflydelse på, hvordan begreberne er blevet anvendt i den empiriske konstruktion. Vi vil derfor præsentere nogle refleksioner over, hvordan vi som forskere har påvirket denne undersøgelse og hvordan vores brug af det teoretiske apparat, har haft indflydelse på undersøgelsens udfald. Først vil vi se på de styrker og svagheder, der har været i vores design og derfor også se nærmere på de bias, vi har stødt på i udfærdigelsen af undersøgelsen. Alt dette vil vi se på ud fra vores metateoretiske ståsted poststrukturalismen, for at udrede hvordan videnskabelige mål som reliabilitet og validitet spiller sammen med en verdensopfattelse, hvor alt er kontingent.

Metodiske bias

Det første punkt, som vi vil dykke yderligere ned i, er selektionsbias. Selektionsbias omfatter i nærværende undersøgelse de bias, der omhandler vores respondenter og den kontekst, de er blevet interviewet i. Vi har adspurgt alle de børn, der på daværende tidspunkt var tilknyttet læseprojektet 'Bliv god til at læse' for at få muligheden for at interviewe så mange børn som muligt. Da vi netop har interviewet børn under 18 år, er det forældrene, der skal give samtykke til deltagelse i

interviewet, hvorfor vi ikke har haft indflydelse på, hvilke respondenter vi i sidste ende har talt med. For denne undersøgelse kan biasen ligge i, at det er en bestemt gruppe af børn, der får lov til at deltage i interviewene, hvilket kan medføre, at nogle andre børn, med eventuelle andre italesættelser, ikke får dette artikuleret. Vi er qua vores metateoretiske fundament dog ikke interesserede i at have en repræsentativ gruppe af børn, da vi ikke interesserer os for den gængse akademiske forståelse af ordet validitet, som man blandt andet vil knytte til selektionsbias. Dette er tilfældet, da vi ikke tror på endegyldige sandheder, men at undersøgelsen i en anden kontekst potentielt ville have set anderledes ud. Vi interesserer os dog for mange og forskellige italesættelser af generationsmøder, hvorfor vi gerne ville have interviewet flere børn. Denne interesse er til stede qua vores grundlæggende forankring af diskurser, som vi om muligt ville have fundet flere af, hvis der havde været mulighed for flere interviews. Dette leder os hen til en anden bias ved projektet, at vi kun har indsamlet to gruppeinterviews med børn. Grunden til, at vi har et ønske om flere interviews med børn, hænger sammen med det ovenstående rationale om, at flere interviews muliggør flere italesættelser og flere diskurser. Vi har ikke haft mulighed for at foretage flere interviews, da skolerne efter vores første to interviews, lukkede helt ned som følge af COVID-19. Vi har derfor også løbende ændret vores problemformulering, da vi i starten af undersøgelsen havde børnene mere i fokus. I kraft af vores hindring i at foretage flere interviews, blev vi dog nødsaget til at ændre undersøgelsens retning en smule.

En anden selektionsbias som vi vil komme ind på, er den lokation og dermed de omgivelser, som vi har valgt at foretage vores interviews i. Dette vil man ofte i akademiske sammenhænge også kategoriserer som situations-reliabilitet. Vi foretog vores interviews under 'bliv god til at læse' projektet, hvilket betød, at vi interviewede børnene i deres skoletid, men også mens at de var på besøg på plejehjemmet. Fordi vi har foretaget vores interviews med børnene i denne situation, kan det tænkes, at børnene ikke har haft den samme tilbøjelighed til at tale dårligt om hverken skoleprojektet eller de ældre, som også deltog i projektet. Biasen opstår i, at børnene kan have undladt nogle ærlige italesættelser af generationsmødet for ikke at støde nogle af de ældre eller personalet på plejehjemmet, som potentielt kunne høre dele af interviewene. Det kan tænkes, at børnene i en anden kontekst havde italesat deres oplevelser af generationsmøderne anderledes, hvorfor andre diskurser ville have trådt frem. Dette stemmer selvfølgelig også overens med vores

metateoretiske ståsted, da vi ser alt som værende diskursivt. De fysiske rum som interviewsituationerne foregik i på plejehjemmet, er altså også et diskursivt konstrueret rum, og påvirker på den måde den kontekst, der udspiller sig i rummet. En anden bias i forlængelse af denne, kom en smule bag på os. Der var flere børn, der ikke ville interviewes, fordi det foregik i det tidsrum, hvor de skulle læse for de ældre, hvilket de fortalte os at de prioriterede højere end at blive interviewet af os. På denne måde fik vi også adgang til færre respondenter, qua den situation, som vi havde forankret interviewet i.

Det andet punkt som vi vil gå yderligere ind i, er informationsbias. Informationsbias omfatter de bias, der blandt andet kan opstå i forbindelse med vores interviewform, interviewguide og valg af tekster til den empiriske konstruktion. Man kan diskutere, hvorvidt der kan ligge en bias i vores valg af gruppeinterviews med børnene fra læseprojektet. På den ene side kan mennesket betegnes som grundlæggende konsensussøgende (Kampmann, 2017: 103) og det kan derfor tænkes, at børn i en gruppeinterviewsituation ikke vil skille sig ud og gå imod det, som deres klassekammerater beretter. Derfor kan de påvirke hinandens italesættelser af generationsmøderne, ved kun at tale ind i de samme diskurser som deres klassekammerater. På den anden side foretog vi vores gruppeinterviews ud fra en tanke om, at det ville skabe tryghed hos børnene at kunne sidde sammen og snakke i stedet for at skulle gøre det alene. Vores ønske var at skabe tryghed og være med til at åbne op og skabe rum for flere italesættelser, hvilket var et argument for vores valg af gruppeinterview. En anden informationsbias kan være forankret i vores interviewguide (bilag 4). Vi har konstrueret vores interviewguide ud fra åbne og refleksive spørgsmål. Det kan tænkes at det kan være svært for en 5. klasses elev at følge og besvare åbne spørgsmål. Derfor kan der være en forekomst af overfladiske besvarelser, da det kan være svært at besvare et spørgsmål omhandlende en af deres ugentlige besøg på plejehjemmet særligt detaljeret.
En anden informationsbias udmønter sig i vores valg af tekster. Selvom vi brugte meget lang tid på at finde og udvælge tekster, var udvalget af tekster, der forankrer sig i generationsmøder ikke store. Da vi fandt det svært at finde særligt mange tekster, der omhandler mødet mellem børn og ældre, endte vi ud med at tre ud af fire tekster fra børne- og ældreinteressent positionen er skrevet af, og affilieret med BUPL. Dermed er en stor del af denne empiri fra BUPL, hvilket giver dem en stor

udsigelseskraft om generationsmøderne istedet for at have flere forskellige afsendere. Biasen i dette kan ligge i, at vores empiriske konstruktion bygger på samme afsender, som kan formodes at have samme indlejrede objektivitet, hvorfor der kan opstå en tilbøjelighed til at fokusere på bestemte dele af generationsmøderne. I BUPL's tilfælde trak alle deres tekster på integrationsdiskursen og livskvalitetsdiskursen. Det er dog vigtigt igen her at understrege, at disse ovenstående refleksioner bunder i tanker om svagheder og styrker i designet og er til for at skabe gennemsigtighed i vores undersøgelsesproces. Disse metodiske diskussioner skal derfor ikke sikre eller pålideliggøre vores empiriske konstruktionsfund, da disse fund er diskursivt konstrueret og derfor altid vil være kontingente.

Frugtbarhed

Dykker vi ned i spørgsmålet om undersøgelsens gyldighed eller validitet, er det vigtigt for os at begrebsafklare dette spørgsmål. Selvom vi qua vores metateoretiske ståsted, ikke accepterer de objektivistiske videnskabelige krav om pålidelighed og gyldighed, er det ikke ensbetydende med, at vi i denne undersøgelse har opgivet ethvert krav om validitet. Her er det vigtigt at pointere, at vi ikke henviser til validitet i form af intern validitet, ekstern validitet, økologisk validitet og så videre. Dette er tilfældet, da vi ikke underkaster os en kausalitetsforståelse og derfor spørgsmålet om hvorvidt forholdet mellem to eller flere variabler er sandfærdige. Når vi i nærværende undersøgelse skriver om validitet, refererer det til frugtbarheden af den empiriske konstruktion. Frugtbarhed omhandler analyserammens forklaringspotientale og derunder dens evne til at skabe nye forklaringer (Jørgensen & Phillips, 1999: 133). Vi ser i denne undersøgelse, at vores empiriske konstruktion kan være med til at klarificere de magtrelationer, der relaterer sig til de mulighedsbetingelser for tænkning, der findes inden for generationsmøderne. Endvidere italesætter vi de objektiviteter og hegemoniske interventioner, der artikuleres i generationsmøderne hvilket gør, at vi også gør opmærksom på andre måder, man kan gøre- og tænke om generationsmøder på. På denne måde forsøger vi at politisere det der fremstår objektivt og dermed rykke til forståelsen af hvad generationsmøder er og kan være. Derfor mener vi at undersøgelsen er et forsøg på at producere gennemsigtigt viden om generationsmøder, hvilket giver undersøgelsen en validitet inden for dette område.

Teoretisk diskussion og refleksion

Vores teoretiske refleksion og diskussionen forankrer sig i vores konstruktion og brug af Laclau og Mouffes begrebsapparat i kontekst til vores konstruerede empiriske materiale. Idet vi anvender Laclau og Mouffes begrebsapparat, indskriver vi os under den metateoretiske retning poststrukturalisme.

Én af poststrukturalismens erkendelsesinteresser er, at se på kampene om betydningstilskrivelse.

I denne forbindelse opstår den første refleksion om vores konstruktion af begrebsapparatet. Vores konstruktion af diskurserne har gjort det svært at se på kampene, fordi disse ikke altid kæmper om at indholdsudfylde den flydende betegner forskelligt. På den måde har vi i vores empiriske konstruktion ikke fundet så mange kampe, da diskursernes indholdsudfyldning af de flydende betegnere i flere forskellige tilfælde godt kan sameksistere. De sameksisterer fordi de ikke indholdsudfylder den flydende betegner på forskellige måder, men nærmere i forskellige retninger indenfor samme område.

Et eksempel på dette ses i den flydende betegner læring. Her indholdsudfylder vores tre konstruerede diskurser (Curriculumdiskursen, Livsmestringsdiskursen og Livsfasediskursen) alle læring som noget der kan komme ud af generationsmøderne. Det, der kan læres i den ene diskurs behøver ikke udelukke den læring, der skal læres i den anden diskurs. Der er derfor ikke deciderede kampe om hvorvidt generationsmøderne har et iboende læringspotentiale, men mere en indholdsudfyldning af forskellige slags læring. Den måde vi har valgt at konstruere vores diskurser på, kan retrospektivt set besværliggøre eksistensen af kampene mellem diskurserne.

Ovenstående tanker om vores konstruktion kan også hænge sammen med, at vores empiriske materiale ikke fremstår særligt konfliktfyldt. Alle de forskellige tekster, både dem vi valgte og dem vi fravalgte, er meget positive overfor ideen om generationsmøder. Der ligger nærmest positive konnotationer i ordet og henvisninger til, at vi bliver nødt til at mødes på tværs. Man kan gå så langt som til at sige, at der hersker en hegemoni omkring generationsmøderne, og hvordan det positivt bidrager til samfundet. Dette er med til at vanskeliggøre vores ønske om at se på kampe, der udspiller sig i indholdsudfyldelsen af de flydende betegnere. Flytter man fokus fra teksterne og over til vores interviews med børnene, ser vi her, at børnene ofte reproducerer de diskurser, som de

andre positioner taler ind i, hvorfor der heller ikke mellem dem, opstår kampe om indholdsudfyldelsen af de flydende betegnere. Vi reflekterer over hvorvidt vi i vores empiriske konstruktion, har været for fokuserede på at finde eksisterende kampe i vores udvalgte empiriske materiale i stedet for selv at konstruere moddiskurser, som kunne være medskabende til flere kampe om indholdsudfyldelsen af de flydende betegnere. Dette kunne vi have gjort ved at forholde empirien til andre historiske og kulturelle diskursive forståelser af hvordan generationer interagerer.

En anden del af begrebsapparatet som er nødvendig at reflektere lidt mere over, er vores tilgang til subjektet i poststrukturalistiske ramme, som undersøgelsen indskriver sig i. Vi har anskuet subjektet ud fra en forståelse om, at al erfaring er betinget af specifikke diskursive mulighedsbetingelser, hvorfor subjektet ikke anskues som noget, der har mulighed for at danne erfaringer. Alt er dannet af diskurser og de betydningsdannelser, som diskurser skaber. Subjektet danner i sig selv derfor ikke erfaringer, men udgør positioner, hvorfra der dannes erfaringer. Konsekvensen af dette kan være et syn på mennesker som nogle, der kun er determinerede af diskurser, og ikke har reelle handlemuligheder. Derfor lader subjektet sig interpellere af diskurserne hvorfra dets handlemuligheder bestemmes. Det faktum at vi konstruerer diskurserne, og sætter ord og begreber på interpelleringerne, medfører at vi også er med til at bestemme, hvordan subjektet interpelleres i og med diskurserne. På denne måde er vores empiriske konstruktion medbestemmende til fremstillingen af subjektet. Der kan argumenteres for, at dette er tilfældet i langt de fleste former for analytisk praksis, men vi som poststrukturalister vedkender os dette ansvar. Ligesom vi konstruerer interpelleringerne, konstruerer vi også ækvivalenskæderne, hvorfor vi også er med til at skabe relationer mellem tegnene og på den måde indholdsudfylde nodalpunktet.

Qua den måde vi vælger at benytte de iaggtagelsesbærende begreber til i den empiriske konstruktion er vi i høj grad medkonstruerende. Dette er vi, da vi ikke er meget tekstnære i vores konstruktion af ækvivalenskæder, men i stedet udleder dem fra artikulationer. Det er derfor en vigtig refleksion, at vi som forskere har spillet en stor rolle for udfaldet af den empiriske konstruktion og undersøgelsens fund.

Et poststrukturalistisk perspektiv

I kraft af vores valg om at indtage et poststrukturalistisk perspektiv i vores undersøgelse, så vælger vi dermed også at fraskrive os et normativt perspektiv. Dette kritiseres af flere for at være relativistisk i en grad, så det forsnævrer sig omkring en politisk korrekthed, hvor der ikke er noget der er rigtigt eller forkert. I forsøget på at fraskrive os et normativt perspektiv, kan dette ses som værende normativt i sig selv. Når vi i nærværende undersøgelse tilbyder nye måder at tale- og tænke om livsfaser og generationsmøder, så kan det forstås som at vi mener at disse nye måder er bedre end de gamle måder. Dette kan let opfattes som et udtryk for normativitet, når vi gennem vores forslag til konstruktion fremartikulerer nogle måder at tænke på frem for andre. Der kan ligeledes argumenteres for, at vi fremskriver en grad af normativitet idet vi, som poststrukturalister, gerne vil tale de undertryktes sag og dermed fremskriver konsekvenser ved virkelighedsforståelser for en bestemt samfundsgruppe, her børn og ældre.

Derudover kan vi, som tidligere nævnt ikke se omkring alt den objektivitet, som vi selv er indlejret i. Vi har forsøgt via refleksive redskaber, at være bevidste om de diskurser, som vi er indlejrede i, og vi er bevidste om at den konstruktion vi skaber, vil være med udgangspunkt i vores diskursive forståelseshorisonter. I den sociokulturelle kontekst, som vi er socialiseret i, findes dermed normativitet, som vi ikke kan se omkring, fordi den fremstår som objektiv for os. Dermed vil der ligeledes kunne være iboende, og for os skjulte normativiteter, i den måde vi har konstrueret nye måder at tale- og tænke om generationsmøder.

Ved at fraskrive os et normativt synspunkt har vi ikke ambitioner om at sige hvorvidt noget er rigtigt eller forkert. Dette medfører at vi som forskere lader det være op til den enkelte modtager at træffe valg om, hvordan pågældende vil forholde sig til at gøre generationsmøder, ud fra flere muligheder, hvilket er det, som nærværende undersøgelse ønsker at tilbyde.

Konstruktionsforslag

Vi kalder dette konkluderende afsnit for et konstruktionsforslag, da vi er opmærksomme på, at dette blot er én mulig empirisk konstruktion. Vi har i nærværende undersøgelse udfoldet, hvordan der tales om rationalerne for generationsmøder mellem børn og ældre, og hvad det siger om den måde, der tænkes om generationsmøder. Vi har arbejdet med forskellige oplevelser- og fortolkninger af generationsmøder for at kunne identificere, hvordan meningstilskrivelser afslører magtrelationer og strukturer. Vores erkendelsesinteresse er herigennem at tilbyde nye måder at se fænomenet generationsmøder på, samt forstyrre og kortlægge de selvfølgeligheder, der tages for givet.

Generationsintegration

Generationsmødet bliver fremstillet som et møde mellem børn og ældre, og disse bliver gennem vores undersøgelse artikuleret som to forskellige grupper med specifikke karakteristika.

Vi ser, at når der tales om generationsmøder, så begrundes generationsmøderne med, at der er alders-segregering i samfundet, og at der er behov for at skabe integration mellem børn og ældre.

Det positivt iboende i mødet mellem forskelligheder fremstår som en selvfølgelighed, hvilket udelukker at generationsmødet kan ses som noget negativt. At integration fremstår stærkt, kan forklares ud fra brugen af ordet generationsmøder. Der ligger et iboende rationale om at forskelligheder skal mødes, og dermed en sandhed om, at børn og ældre skal integreres.

Den måde der tales om et problem, påvirker hvilke mulige løsningsforslag der kan ses. Når børn og ældres forskelligheder fremstilles så ofte, kan det blive sværere at se dét, som børn og ældre har til fælles. Alderssegregeringen tales frem, når vi taler om forskelligheder mellem generationer. En konsekvens af dette kan være, at der i så fald italesættes et behov for integration. Hvis vi ser på de forskelligheder, som børn og ældre repræsenterer ud fra alder, så er der behov for et struktureret generationsmøde med integration som formål. Hvis vi i stedet indretter samfundet efter det, som generationer har til fælles på tværs af alder, eksempelvis interesser, så vil det muligvis åbne op for, at fællesskaber kan skabes naturligt og intuitivt på tværs af andre fællesnævnere end institutionalisering.

Vi ser i undersøgelsen at generationsmøder mellem børn og ældre er strukturerede og initierede af voksne. Det kan kobles til rationalet om, at der er behov for integration. At de voksne initierer generationsmøderne indskrænker samtidig børns og ældres egne indflydelsesmuligheder på generationsmøder.

Ressource i et velfærdssamfund

Vi ser i undersøgelsen et rationale om, at børn og ældre kan være en ressource for hinanden og bidrage med noget positivt til hinandens liv. Det fremstilles, at det er de ældre, der kan give og lære børnene livserfaring og historie, mens børn, i kraft af de karakteristika som de tilskrives, kan bidrage til de ældres livskvalitet. Ud fra denne forståelse af virkeligheden, udelukkes ideen om livslang læring og at de ældre ville kunne lære af børnene. Dertil fremstilles børn og ældre som nogen, der kan bidrage med omsorg til hinanden på lige fod, hvilket kan være et brud på den måde livsfaser omtales. I denne fremstilling bliver børn og ældre ligestillet i rollen som både omsorgsgivere og omsorgsmodtagere.

Børn ses normalvis som nogen, der skal modtage omsorg, men her ses de ligeledes som nogen, der kan give omsorg. Dette kobler vi sammen med ønsket om at opbygge sammenhængskraft i et velfærdssamfund, hvilket kræver solidaritet mellem generationer, så fremtidens beslutningstagere vil være motiverede for at løfte ældrebyrden. Vi ser at både børn og ældre fremstilles som en ressource for hinanden og samfundet. De ældre og børnene bliver på trods af- og igennem institutionaliseringen, bidragsydere til velfærdssamfundet, hvilket er en måde at ressourcemobilisere. Vi ser tendenser fra styringsrationale New Public Governance, når generationsmødet bliver tillagt en positiv værdi, idet at det omtales som noget nyt og innovativt.

Vi ser endvidere at børn og ældre fremstilles som midler til at opnå et mål, hvor børnene, i kraft af de karakteristika de tilskrives, kan bidrage med livskvalitet til de ældre, og de ældre skal, i kraft af de rolige karakteristika de tilskrives, bruges til at børnene kan opøve læsekompetencer. Dette ser vi som en ressourcemobilisering, hvor de ældre bliver en ressource for børnenes læring og generationsmødet bliver et læringsrum som en del af folkeskolen. Når børn og ældre gennem generationsmøder fremstilles som midler til at opnå mål for andre, kan dette derudover ses som

stigmatiserende. Børn og ældre har qua deres institutionalisering, ikke samme indflydelse, og derfor kan det være svært at *tage* kraften, og selv tage beslutninger omkring generationsmødet. Det kan ligeledes være svært at bryde ud af identiteter, som er koblet til ens livsfase. De aldersspecifikke forventningerne til børn og ældre kan ses som stigmatiserende, men gennem generationsmødet bliver de aldersspecifikke karakteristika udfordret, når ældres indre legebarn bliver talt frem og når børn bliver omsorgsgivere. Vi ser at generationsmøder bliver italesat som noget, der foregår mellem de to institutionaliserede grupper, børn og ældre, hvilket udelukker generationerne imellem dem, fra at indgå i generationsmødet. Dette kan ses som marginaliserende. Hvis vi i stedet tænker om generationsmøder at de indeholder alle aldersgrupper, vil det åbne for nye måder at tænke- og konstruere generationsmøder.

Bløde værdier

Livskvalitet og nærvær står som stærke rationaler i undersøgelsen, der trækker på bløde værdier. Denne måde at tænke rationaler, kan udelukke et fokus på at tænke på evidente mål. I stedet forbindes livskvalitet og nærvær med solidaritet, at tage ansvar og at danne børn til at være fremtidens omsorgsfulde voksne, hvorfor generationsmøder fremstilles som en investering i fremtiden. Dette taler ind i tanker om et velfærdssamfund med sammenhængskraft, og udelukker et syn på samfundet som en konkurrencestat. Der tages ligeledes afstand fra konkurrencestaten, når generationsmøder omtales som et rum med tid til nærvær i en ellers fortravlet verden.

Vi ser gennem undersøgelsen et stort fokus på bløde værdier, også når læring italesættes, hvor læring af livsmestring bliver central, og der dermed er plads til en bred form for læring i generationsmødet.

Kraft

Vi har gennem vores undersøgelse set, at det ikke er børnene og de ældre selv, der besidder kraften til at definerer generationsmøderne. Det er derimod de voksne omkring børn og ældre, der initierer og skaber rationaler for generationsmøder og at medierne har en særlig kraft i at fremstille og forme den forståelse af generationsmøder, som er herskende i samfundet. Vi ser, at mediernes fremstilling af generationsmøder bliver reproduceret som rationale for, at nye generationsmøder

organiseres.

I fremstillingerne ses, at de ældres sundhed og livskvalitet bliver særligt sat i fokus for generationsmøder, men der bliver også fremstillet rationaler for børns læring og udvikling.

Børns italesættelser af generationsmøder

Børnene italesætter mange af de samme forståelser af generationsmøder, som de voksne taler om som rationaler. Børnene taler om, at generationsmøderne skaber rum for nærvær, hvor de kan give livskvalitet til de ældre og lære om de ældres livsvilkår. Børnene giver ligeledes udtryk for at det, at være en ressource for de ældre, giver dem selv livskvalitet. Roen på plejehjemmet og de ældres tid bliver fremhævet som et godt læringsmiljø og et rart sted at være.

Børnene giver også udtryk for at generationsmødet er et møde med noget anderledes, hvilket bryder med en normalitetsforståelse. Børnene giver udtryk for at de er nødt til at ændre på deres adfærd, for at passe ind i generationsmødet, hvilket vi ser som en mulighed for at definere et nyt normalt.

I kraft af at børnene reproducerer de voksnes rationaler, så udfordrer de ikke rammerne og deres egne handlemuligheder i generationsmøderne.

Litteraturliste

Aday, R. H., McDufe, W., & Sims, C. R. (1993): *Impact of an intergenerational program on black adolescents' attitudes toward the elderly.* Educational Gerontology, 19, (663–673).

Alford, John (2009): *Engaging Public Sector Clients - From Service-Delivery to Co-Production.* London: Palgrave Macmillan UK.

Alversson, M. (2003): *Methodology for close up studies – struggling with closeness and closure*. Kluwer Academic Publishers.

Bales, S. S., Eklund S. J. & Siffin, C. F. (2010): *Children's perceptions of elders before and after a school-based intergenerational program*. Educational Gerontology, 26:677–689, 2000. Taylor & Francis.

Belgrave, M. (2011): *The effects of a music therapy intergenerational program on children and older adults' intergenerational interactions, cross-age attitudes, and older adults' psychosocial well-being*. *Journal of Music Therapy*, 48(4), (486-508).

Blindkilde, T. (2020): *Københavns Kommune har 8.000 kvm plejehjem og daginstitution på tegnebrættet*. Byens ejendom - Videnscenter for byudvikling. URL: https://byensejendom.dk/article/kobenhavns-kommune-har-8000-kvm-plejehjem-og-daginstitution-paa-tegnebraettet-29871

Bovaird, T. & Loeffler, E. (2012): *From Engagement to Co-production: The Contribution of Users and Communities to Outcomes and Public Value*. Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations. Vol. 23, No. 4 (December 2012), (s. 1119-1138.)

Braithwaite, V. (2002): Reducing ageism. In T. D. Nelson (Ed.), *Ageism: Stereotyping and prejudice against older persons* (s. 311–337). Cambridge, MA: MIT Press.

Burr, V. (1995): *An introduction to social constructionism*. Taylor & Francis/Routledge.

Bytheway, W. (1995): *Ageism. Buckingham*, UK: Open University Press.

Carstensen, L., Mason, S., & Caldwell, E. (1982): *Children's attitudes toward the elderly: An intergenerational technique for change*. Educational Gerontology, 8, (s. 291–301).

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2009): *Børneperspektiver*. URL: https://www.eva.dk/sites/eva/files/2017-08/B%C3%B8rneperspektiver%202009.pdf Lokaliseret d.: 19.5.2020

Chouliaraki, L. (2000): *Political discourse in the news: Democratizing responsibility or aestheticizing politics?* Discourse & Society, 11(3), (s. 293-314).

Danmarks Statistik (2015): *Livskvalitet*. URL: https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/levevilkaar/livskvalitet/livskvalitet Lokaliseret: d.30.5.2020

Davies, B. & Harré, R. (1990): *Positioning. The discursive Production of Selves*. I Journal for the theory of social behaviour. Vol. 20. no. 1.

David, J.,Yeung, M.,Vu, J., Got, T., & Mackinnon, C. (2018): *Connecting the young and the young at heart: an intergenerational music program.* Journal of intergenerational relationships, VOL. 16, NO. 3, (s. 330–338).

Dyrberg B. T., Hansen, D. A. & J. Torfing. (2001): Metodiske refleksioner. I T. Bech, D. A. Dreyer, H. & J. Torfing (red.), *Diskursteorien på arbejde* (s.319-338). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Esmark, A., Laustsen, C. B. & Andersen, N. Å. (red.), (2005a): *Poststrukturalistiske analysestrategier.* 1. udgave. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Esmark, A., Laustsen, C. B. & Andersen, N. Å., (red.), Laustsen, C. B. (red.), & Andersen, N. Å. (red.) (2005b): Socialkonstruktivistiske analysestrategier - en introduktion. I *Socialkonstruktivistiske analysestrategier* (s. 7-30). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Flash, C. (2015): *The Intergenerational Learning Center*. Providence
Mount St. Vincent, Seattle, Journal of Intergenerational Relationships, 13:4, (338-341).

FN's Børnekonvention. (1989) :Artikel 12 og 13: *Retten til at udtrykke meninger og Friheden til at udtrykke sig og til information*. URL: http://www.boerneraadet.dk/fn's++børnekonvention
Lokaliseret d.: 19.5.2020

Glass, J. C., & Trent, C. (1980). *Changing ninth-graders' attitudes toward older persons*. Research on Aging, 2, (499–512).

Goyer, A (1999): *Intergenerational shared-site programs.* Generations; Winter 1998/1999; 22, 4; ProQuest. (79-80).

Gregersen, T. (2018): Generationskløften. Fyens Stiftstidende. URL:
https://fyens.dk/artikel/ugens-klumme-generationskl%C3%B8ften
Lokaliseret d.: 19.5.2020

Grünenberg, K. & Freiesleben, A. M. (2016): *Right Kinds of Mixing? Promoting Cohesion in a Copenhagen Neighbourhood*. Nordic Journal of Migration Research, Special Issue Article: Planning for Pluralism, 6(1).

Hagestad & Uhlenberg, (2005): *The social seperation of old and young: a root of ageism*. Journal of Social Issues, Vol. 61, No. 2, 2005, (s. 343--360)

Hannon, P.O. & Gueldner, S.H., (2008): *The Impact of Short-Term Quality Intergenerational Contact on Children's Attitudes Toward Older Adults*. Journal of Intergenerational Relationships, 5:4, (59-76).

Hansen, D., A. (2001): Lokaludvalg som konstruktion af lokale fællesskaber. I T. Bech, D. A., Dreyer, H. & J. Torfing (red.), *Diskursteorien på arbejde* (s.131-160). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Hastrup, K. (1999): *Viljen til Viden*. En humanistisk grundbog. København: Gyldendal.

James, A., Jenks, C. & Prout, A. (1999): *Den teoretiske barndom*. Socialpædagogernes bibliotek. København: Gyldendal.

Jensen, J. S. (2018): *Kulturforsker: Mødet mellem generationer modvirker alderdiskrimination*. Fyens Stiftstidende URL:
https://fyens.dk/artikel/kulturforsker-m%C3%B8det-mellem-generationer-modvirker-alderdiskrimination
Lokaliseret d.: 19.5.2020

Jensen, B. K. (2019): *Stort boom i samvær mellem børn og ældre.* BUPL. URL:
https://bupl.dk/artikel/stort-boom-i-samvaer-mellem-boern-og-aeldre/

Jørgensen, Per Schultz (2002): *Børnediskurser i Danmark*. i KvaN, årgang 22, nr. 63, (s.83-102).

Kamei, T., Itoi, W., Kajii, F., Kawakami, C., Hasegawa, M. & Sugimoto, T. (2011): *Six month outcomes of an innovative weekly intergenerational day program with older adults and school-aged children in a Japanese urban communities*. Japan Journal of Nursing Science (2011) 8, (s.95–107).

Kampmann, J. (2017): Det observationsbaserede interview. I Kampmann, J., Rasmussen, K. & Warming, H. (Red.), *Interview med børn*. 1.udgave, (s. 95-166). Hans Reitzels Forlag.

Kjær, S. J. (2012): Politiken, Unge og ældre danskere holder sig fra hinanden. URL: https://politiken.dk/indland/art5437340/Unge-og-%C3%A6ldre-danskere-holder-sig-fra-hinanden
Lokaliseret d.: 19.5.2020

Kuehne, S. V. & Collins, L. C. (1997): *Observational research in intergenerational programming: Need an opportunity*. The Haworth Press.

Larkin, E., & Newman, S. (1997): *Intergenerational studies: A multi-disciplinary field*. In intergenerational approaches in aging: Implications for education, policy and practice, eds. K. Barbazon & R. Disch, (5-16). Binghamton, NY: Haworth.

Larsen, B., & Munkgård Pedersen, K. (2002): Diskursanalyse: For tabere og teenagere. I B. Larsen, & K. Munkgård Pedersen (red.), *Diskursanalysen til debat: kritiske perspektiver på en populær teoriretning* (s. 15-86). København: Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Larsen, J. H. (2013a): TEMA: *Generationsmøder Eksperterne jubler*. Børn og unge årgang 2013 nr 13

Larsen, J. H. (2013b): TEMA: Generationsmøder: *Husk nu alle de andre generationer*. Børn og Unge, Årgang 2013 nr. 13

Laclau, E. (1993): Discourse i Goodin, R. & Pettit, P. (red.), *The blackwell Companion to contemporary political philosophy*. Oxford: Blackwell.

Li, J. H. (2018): *Shaping ideals of future citizenry in transnational higher education: an analysis of the formation of student subjectivities in a new transnational institutional environment*. Aalborg Universitetsforlag. Aalborg Universitet. Det Humanistiske Fakultet. Ph.D.-Serien

Lynggaard, K. (2015): I S. o. Brinkmann & Tangaard, *Kvalitative metoder* (s. 153-169). København: Hans Reitzels Forlag.

Mangen, D. J., Bengtson, V. L., & Landry, P. H., Jr. (Eds.). (1988): *Measurement of intergenerational relations.* Sage focus editions, Vol. 92. Sage Publications, Inc.

Madsen, H. H. (2018): *Et hus for generationer: Fra vugge til grav på Aarhus Ø*. Aarhus stiftstidende. URL:https://stiften.dk/artikel/et-hus-for-generationer-fra-vugge-til-grav-p%C3%A5-aarhus-%C3%B8-2018-1-4. Lokaliseret d.: 23.5.2020

Mezirow, J. (2000): Hvordan kritisk refleksion fører til transformativ læring. i Illeris, K.(Red), *Tekster om læring*. (s.67-81) Frederiskberg: Roskilde universitetsforlag.

Mikkelsen, M. (2000): *Generationskløften vokser.* Kristeligt dagblad. URL: https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/generationskl%C3%B8ften-vokser

Nordenbo, S. E. (2011): Dannelse, kompetence og uddannelse. I H.J., Kristensen & P.F. Lauersen, (Red), *Gyldendals pædagogik håndbog.* (s. 44-65) København: Gyldendal.

Odense Kommune (2018): Over en million kroner i spil blandt borgerne: Odenses generationer skal knyttes bedre sammen. Pressemeddelelse fra 28.08.2018

Olsen, V. J. (2016): *Ministeriet: Vi har opfundet 'læringsmålstyret undervisning'.* Folkeskolen.dk URL:
https://www.folkeskolen.dk/585208/ministeriet-vi-har-opfundet-laeringsmaalstyret-undervisning
Lokaliseret: d.30.5.2020

Pedersen H. K. (2018): *Nyvangsskolen bliver til plejehjem og daginstitutioner*. Randers Amtsavis. URL: https://amtsavisen.dk/artikel/nyvangsskolen-bliver-til-plejehjem-og-daginstitution
Lokaliseret d.: 23.5.2020

Rasmussen, K., Warming, H. & Kampmann, J. (2017): Indledning. I Kampmann, J., Rasmussen, K. & Warming, H.(Red.), *Interview med børn*. 1.udgave, (s. 7-15) København: Hans Reitzels Forlag.

Rytter, M. (2019): *Integration*. udgave 1. Århus: Århus Universitetsforlag.

Skovsbøl, U. (2011): *Generationsmøder - i praksis*. Frederiksberg: Frydenlund.

Sommer, D. (2003): *Børnesyn i udviklingspsykologien -Er et børneperspektiv muligt?*
Psykologisk institut, Aarhus Universitet. Pedagogisk Forskning i Sverige 2003 årg 8 nr 1–2 s 85–100.

Staunæs, Dorthe (2004): *Køn, etnicitet og skoleliv*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Søndergaard, M. D. (1996): *Tegn på kroppen - Køn: Koder og konstruktioner blandt unge voksne i akademia*. Museum Tusculanums Forlag. København Universitet.

Thorne, B., (1993): *Gender play. Girls and boys in school*. Buckingham Open University Press

Torfing, J. & Triantafillou, P. (2017): *New Public Governance - På dansk*. 1. Udgave. København: Akademisk Forlag.

Udlændinge, Integration og Boligministeriet (2017): *Generationsintegration*. URL: https://www.arkilab.dk/wp-content/uploads/2017/03/Generationsintegration_rapport_DK.pdf Lokaliseret d.: 19.5.2020

Vejle Kommune (2019): *Vejle investerer 237 mio. kr. og bygger plejehjem og børnehave sammen*. URL: https://vejle.presscloud.com/csp/vocast/message.csp?KEY=992823276518861 Lokaliseret d.: 23.5.2020

Weckström, E., Jääskeläinen, V., Ruokonen, I., Karlsson, L., & Ruismäki, H. (2017): *Steps Together: Children's Experiences of Participation in Club Activities With the Elderly*, Journal of Intergenerational Relationships, 15:3, 273-289.